

AZƏRBAYCAN

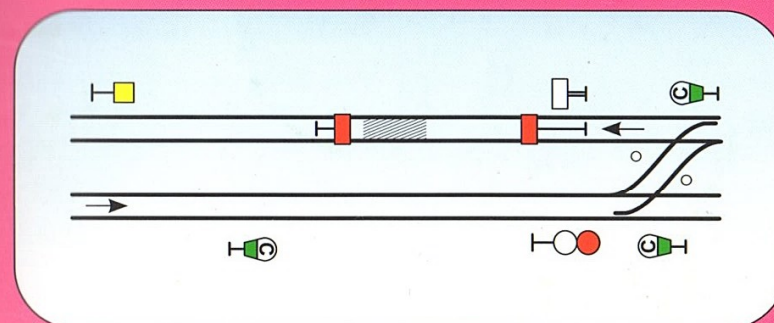

RESPUBLİKASI

NƏQLİYYAT NAZİRLİYİ

YOL İŞLƏRİNİN APARILMASI ZAMANI
QATARLARIN HƏRƏKƏTİNİN
TƏHLÜKƏSİZLİYİNİN TƏMİN
EDİLMƏSİNƏ DAİR

TƏLİMAT

Razılaşdırılıb:

Azərbaycan Dövlət Dəmir

Yolunun rəisi

..... A.N.Əsgərov

" 8 " may 2009-cu il

№ 181 -N

Təsdiq edirəm:

Azərbaycan Respublikasının

nəqliyyat naziri

..... Z.Ə.Məmmədov

" 02 " iyun 2009-cu il

№ 14/S

**Yol işlərinin aparılması zamanı
qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin
təmin edilməsinə dair**

TƏLİMAT

B a k ı – 2 0 0 9

Tərtib etdi:

Nəqliyyat Nazirliyinin Təhlükəsizlik və
fövqəladə hallar şöbəsinin müdiri
Kazım Məmməd oğlu Şərifov

ADDY-nun hərəkətin təhlükəsizliyi üzrə inspektoru
İsrafil Bağirov

Texniki redaktorlar:

ADDY-nun "Yol Təsərrüfatı"
İstehsalat Birliyinin rəisi
Fizuli Quliyev

Nəqliyyat Nazirliyinin Təhlükəsizlik və
fövqəladə hallar şöbəsinin məsləhətçisi
Əli Əlyarov

Redaktor:

Mikayıl Mikayılov

Kompyuter tərtibatı:

Məhəbbət Orucov

"Yol işlərinin aparılması zamanı qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair TƏLİMAT" müstəqil Azərbaycan Respublikasında ilk dəfə nəşr olunur. Bu Təlimat dəmir yolunun çoxminli mühəndis-texniki və müvafiq xidmət sahələrinin işçiləri üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Qeyd: Gələcək nəşrləri təkmilləşdirmək məqsədilə bu Təlimat barəsində öz rəy və təkliflərinizi **430-99-48** nömrəli telefonla Nəqliyyat Nazirliyinin Təhlükəsizlik və fövqəladə hallar şöbəsinə və ya **Sed@mintrans.az** elektron ünvanına bildirməyiniz xahiş olunur.

Xidməti istifadə üçündür!

1. Ümumi müddəalar

1.1. "Yol işlərinin aparılması zamanı qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair təlimat" (bundan sonra – Təlimat) mənzillərdə və dəmir yolu stansiyalarında (bundan sonra – stansiyalarda) yol işləri aparılan zaman qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydasını müəyyən edir.

Bu Təlimatın tələbləri qatarların "Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun texniki istismar Qaydaları" (bundan sonra – TİQ) ilə müəyyən edilmiş ən yüksək sürətlə – sənişin qatarlarının – *140 km/saata* qədər, refrijerator qatarlarının – *120 km/saata* qədər, yük qatarlarının – *90 km/saata* qədər sürətlə hərəkəti həyata keçirilən sahələrə şamil edilir.

Sənişin qatarlarının *140 km/saatdan* artıq sürətlə dövr etdiyi sahələrdə hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə əlavə tədbirlər "Sürətli sənişin qatarlarının dövr etdiyi sahələrdə tikililərə, qurğulara, hərəkət tərkiblərinə xidmət edilməsi və onların istismarı və hərəkətin təşkilinə dair təlimat"la müəyyən edilir. Bu tələblərə riayət olunması dəmir yolu nəqliyyatının yol təsərrüfatının və qatarların hərəkəti ilə əlaqədar digər xidmətlərin bütün işçiləri, eləcə də dəmir yolunda işlər aparan tikinti təşkilatlarının işçiləri üçün məcburidir.

1.2. Dəmir yolunun, yol təsərrüfatı tikililərinin və qurğularının təmiri və saxlanılması üzrə bütün işlər, habelə inşaat işləri TİQ, "Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun İşarəvermə Təlimatı"nın (bundan sonra – İT), "Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun qatarların hərəkəti və manevr işinə dair Təlimat"a (bundan sonra – QHT), yolların təmirinin təsdiq edilmiş layihələrinə, texnoloji proseslə-

rinə, süni tikililərin cari saxlanması üzrə əsas işlərin yerinə yetirilməsi texnologiyası və Qaydalarına, dəmir yolunun və tikililərinin təmiri və saxlanması zamanı təhlükəsizlik texnikası və istehsalat sanitariyası Qaydalarına riayət etməklə tikinti şərtlərinə və bu təlimatın tələblərinə, eləcə də "Elektrikləşdirilmiş dəmir yollarında dəmir yolu nəqliyyatı işçilərinin elektrik təhlükəsizliyi qaydaları"na müvafiq olaraq yerinə yetirilməlidir.

1.3. Yollarda və tikililərdə işlər bu Təlimatın 1.2-ci bəndində göstərilmiş normativ aktları bilmələrinə görə sınaqdan keçmiş vəzifəli şəxslərin rəhbərliyi ilə yerinə yetirilməlidir.

İş rəhbərləri işlərin aparılması Qaydalarına riayət olunmasına daim nəzarəti təmin edirlər və qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinə görə məsuliyyət daşıyırlar.

Əgər vəzifəli şəxs işlərə ilk dəfə rəhbərlik edirsə, onda işlərin aparıldığı yerdə ondan vəzifədə böyük olan, qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinə cavabdeh daha təcrübəli yol işçisinin iştirakı məcburidir.

1.4. Avtobloklama və elektrik mərkəzləşməsi ilə və ya işarələrlə asılılığa qoşulmuş digər qurğularla ((rels dövrələri, qatarların hərəkəti zamanı hərəkət tərkibinin texniki vəziyyətinə avtomatik nəzarət cihazı (TANC), qatarların hərəkəti zamanı hərəkət tərkibinin texniki vəziyyətinə distansiyadan nəzarət sistemi (HTDN), tormozların avtomatik idarəetmə sistemi (TAİS), nəzarət əndazə qurğusu (NƏQ) və i.a. təchiz edilmiş sahələrdə yol işləri aparılan zaman iş rəhbərləri rels dövrəsinin qırılmasının və ya qısa qapanmasının və sonradan işarənin bağlanması halının istisna edilməsi məqsədilə işçilər tərəfindən iş üsullarının tətbiqinin düzgünlüyünə nəzarət etməlidirlər. Belə sahələrdə bu Təlimatın 1 №-li əlavəsində şərh edilmiş siyahı

üzrə yerinə yetirilən işlər işarəvermə və rabitə distansiyası ilə razılaşdırılmalıdır.

1.5. Elektrikləşdirilmiş sahələrdə yol işləri aparılan zaman iş rəhbərləri kontakt asqısının, kontakt şəbəkəsinin hava xətlərinin və dayaqlarının zədələnmədən qorunmasını təmin edən tədbirlər görməlidirlər. Bu Təlimatın 2 №-li əlavəsində şərh edilmiş siyahı üzrə belə sahələrdə yol işləri elektrik təchizatı distansiyası və ya onun kontakt şəbəkəsi rayonu ilə razılaşdırılmalıdır.

1.6. Yolun və tikililərin bütövlüyünü və ya möhkəmliyini və davamlığının pozulmasını, habelə yolda və ya onun yanında tikililərin yaxınlaşma əndazəsi hüdudunda maneələr yaradan yol işləri aparılan yerlər müəyyən edilmiş tipdə və rəngdə (bu Təlimatın 3-6 №-li əlavələri) səyyar işarələrlə və işarə nişanları ilə çəpərlənməlidir. Səyyar dayanma işarələrinin-qırmızı lövhələrin quraşdırılması üçün bu Təlimatın 3 №-li əlavəsində göstərilmiş qurğular tətbiq edilə bilər.

İşlər aparılan yerin və ya hərəkət üçün təhlükəli maneənin işarələrlə çəpərlənməsinə qədər işlərə başlamaq; maneələr aradan qaldırılana, işlər tam başa çatana, yol, tikili və kontakt şəbəkəsi yoxlananadək, əndazəyə riayət edilənə qədər maneələri və ya işlər aparılan yerləri çəpərləyən işarələri götürmək **qadağandır**.

Qatarların sahədə müəyyən edilmiş hərəkət sürəti ilə təhlükəsiz buraxılmasını təmin edə biləcək səviyyədə iş həcmi yerinə yetirilmişdirsə, bu işlərin tam başa çatması hesab olunur.

1.7. Dayanma və ya sürətin azaldılması işarələri ilə çəpərlənən yerlərdə və hərəkətin xüsusi şərtləri barədə lokomotiv briqadalarını xəbərdar etmək tələb olunan bütün hallarda, işlər aparılmazdan öncə qatarlara xəbərdarlıq

verilməlidir. Xəbərdarlıqların verilməsinə sifariş 1-6-cı forma (bu Təlimatın 8 №-li əlavəsi) üzrə tərtib edilir.

Dəmir yolunun və tikililərinin təmiri və saxlanması zamanı təhlükəsizlik texnikası və istehsalat sanitariyası Qaydaları ilə nəzərdə tutulmuş hallarda xüsusi sayıqlıq və bildiriş işarələrinin daha tez-tez verilməsi haqqında da xəbərdarlıqlar verilir. Belə xəbərdarlıqların verilməsinə sifariş 7-ci forma üzrə tərtib edilir (bu Təlimatın 8 №-li əlavəsi). Belə hallarda yolda işlər aparan və nəqliyyat vasitələrinin hərəkətinə rəhbərlik edən şəxslərdən, habelə lokomotiv briqadalarından xüsusi sayıqlıq göstərmələri tələb edilir.

Stansiya yollarında işlər aparılan zaman, bundan başqa "Yollara, yoldəyişənlərə İMB, rabitə və kontakt şəbəkəsi qurğularına baxış jurnalı"nda (DU-46 forması, bundan sonra-baxış jurnalında) qeydiyyat aparılır.

1.8. Elektrikləşdirilmiş sahələrdə planlı yol işləri yerinə yetirilərkən kontakt şəbəkəsindən, hava xəttindən gərginliyin açılması və ya elektrik təchizatı işçilərinin iştirakı tələb olunduqda yol işlərinin rəhbəri kontakt şəbəkəsi qurğularının, hava xəttinin yaxınlığında işlərin təhlükəsiz aparılmasının təmin edilməsinin zəruriliyi barədə işlərin xarakterini, yerini, başlanmasını və davamiyyət müddətini göstərməklə elektrik təchizatı distansiyası rəisinin ünvanına ən azı bir sutka qabaqcadan sifariş (telefonoqram, telegram) verir.

Ayırma və torpaqlamanın bərpa edilməsi elektrik təchizatı distansiyası nümayəndəsinin nəzarəti altında yol işçiləri tərəfindən icra edilir.

2. İşlər aparılan yerdə qatarların buraxılma şərtləri və sürətləri

2.1. Tikililərin və qurğuların təmiri, bir qayda olaraq, hərəkətin təhlükəsizliyi və təhlükəsizlik texnikası təmin edilməklə, qatarların hərəkət qrafikini pozmadan aparılmalıdır.

2.2. Qatarların buraxılmasına hazırlanan yol aşağıdakı tələblərə cavab verilməlidir.

2.2.1. Relslər şpalın (tirin) hər ucunda ən azı iki əsas kastillə tikilməlidir. Qatarların buraxılma sürəti 80 *km/saat* və daha çox olduqda 1200 *m* və ondan kiçik radiuslu əyirlərdə relslər üç əsas kastillə tikilməlidir.

Qatarların buraxılma sürəti 25 *km/saat* və ondan az olduqda düz və radiusu 1200 *m*-dən böyük olan əyri yolları bir şpal ötürməklə (iki şpaldan bir) tikməyə (sökməyə) icazə verilir.

"КБ" (mətn üzrə rus dilində) və "КД" (mətn üzrə rus dilində) tipli ayrı-ayrı və ya ankerli birləşmələr zamanı:

a) qatarların buraxılma sürəti 25 *km/saata* (daxil olmaqla) qədər olduqda- sıxac boltların və qoyma boltların hər altıncı şpalda bərkidilməsinə;

b) qatarların buraxılma sürəti 26 *km/saatdan* 60 *km/saata* (daxil olmaqla) qədər olduqda sıxac boltlarının və qoyma boltların hər üçüncü şpalda bərkidilməsinə icazə verilir.

"ЖБ" (mətn üzrə rus dilində) "ЖБР" (mətn üzrə rus dilində) tipli və ya digər altılıqsız bərkidicilərdə sıxaclar bütün şpallarda bərkidilməlidir.

Qatarların buraxılma sürəti 60 *km/saata* (daxil olmaqla) qədər olduqda sıxacların hər dördüncü şpalda bərkidilməsinə icazə verilir, qalan şpallarda sıxaclar 90 dərəcə açılmalıdır.

Qatarların buraxılma sürəti 60 *km/saatdan* çox olduqda bərkidilmə hər bir şpalda aparılmalıdır.

Calaqsız yolların relsləri və rels pletləri başdan-başa dəyişdirildikdə, hazırlıq və tamamlama işləri dövründə yerdə qalan sıxaclar və sıxac boltları ayrı-ayrı bərkidicidə yuxarıda göstərilən şəraitdə qoyulmaya bilər. Temperatur gərginlikləri boşaldılan zaman qatarların buraxılma sürəti *25 km/saatdan* çox olmayan hallarda pletlərin uzunluğunun sərbəst dəyişdirilməsi üçün ayrı-ayrı bərkidilən sıxac boltlarının qaykalarının 3-4 dövr başdan-başa boşaldılmasına yol verilir; qatar buraxılmazdan öncə rels calaqlarının hər ucunda iki bərkidilmiş bolt olmalıdır. Calaqsız yolun pletlərində aralıqların yaxınlaşdırılması və temperatur gərginliklərinin boşaldılması zamanı işlər aparılarkən aralığa müvəqqəti rels içliyi qoyulmuş rels calağı yanlıqlarla bərkidilməli və relsin bir ucunda yol boltunun sayı tam miqdarda, lakin iki ədəddən az olmayaraq, relsin digər ucunda isə – iki boltla bərkidilməlidir və onlardan biri içlikdən keçməlidir.

Calaqların içliklərlə birləşdirilməsi üçün bolt dəşikləri böyüdülmüş inventar yanlıqların və ya dörd strubsinalı standart yanlıqların tətbiqinə icazə verilir. Bütün hallarda içlik boltla bərkidilməlidir. İçliklər, inventar yanlıqlar və strubsinalar təsdiq edilmiş tiptən olmalıdır. İçliklər qoyulmuş calaqlarda qatarların buraxılma sürəti *R-50* və ağır tipli relslərdə *25 km/saatdan* və *R-50*-dən yüngül tipli relslərdə isə *15 km/saatdan* artıq olmamalıdır.

Bolt dəşikləri olmayan relsləri birləşdirmək (qatarların müvəqqəti buraxılması üçün rels pletlərinin gərilməsini və relslərin sınımasının aradan qaldırılması zamanı) üçün tipli yanlıqların və dartılan dörd strubsinanın tətbiqinə icazə verilir.

W-14 "Fosslo" rels bərkidiciləri olan sahələrdə 3 ardıcıl boşaldılmış və ya çıxarılmış rels bərkidiciləri olduqda və yaxud hər 4-dən bir şpal nominal bərkidildikdə icazəverici

maksimal sürət *70 km/saat*; 2 ardıcıl şpalda boşaldılmış və ya çıxarılmış rels bərkidiciləri olduqda və yaxud hər 3-dən bir şpal nominal bərkidildikdə icazəverici maksimal sürət *90 km/saat* ola bilər.

2.2.2. Bütün şpallar və yoldəyişən tirləri öz yerlərinə qoyulmalı və altı döyülməlidir. Qatarın *60 km/saata* qədər sürətlə buraxılması üçün şpalların yalnız relslərin altında döyülməsinə icazə verilir.

Körpü tirləri aşırım tikililərinin tirlərinə pəncəli boltlarla, ballastsız dəmir-beton lövhələri (plitələri) isə tam sayda sancaqlarla bərkidilməlidir.

Qatarları *25 km/saata* qədər sürətlə buraxdıqda hər dördüncü tiri pəncəli boltlarla, ballastsız dəmir-beton lövhələri (plitələri) isə *1 metr*-dən çox aralı olmayaraq ən azı dörd sancaqla bərkitməyə icazə verilir.

İşlər aparılan zaman qatarların *40 km/saata* qədər sürətlə buraxılmasına kontr bucaqlıqlar (kontr relslər) çıxarılmış halda icazə verilir. Bu zaman pəncəli boltlar hər ikinci tirdə qoyulmalı, ballastsız dəmir-beton lövhələr (plitələr) isə tamamilə bərkidilməlidir.

2.2.3. Ballast prizması çiyinin eni manqalı yollarda ən azı *20 sm*, calaqsız yollarda *25 sm* olmalıdır.

Şpal qutuları ballastla şpalın qalınlığının $\frac{2}{3}$ -dən az olmayaraq, doldurulmalıdır. İkidən çox olmayaraq ardıcıl (yanaşı) qutunun ballastla doldurulmamasına o şərtlə icazə verilir ki, onların arasında ballastla doldurulmuş ən azı 10 qutu olsun.

Texniki fasilədə əsas işlər başa çatdıqdan sonra və qatarlar *60 km/saata* qədər sürətlə buraxıldıqda dəmir-beton və ağac şpallarda izin daxilində ballastla doldurulmamış şpal qutularının saxlanılmasına o şərtlə icazə verilir ki, calaqsız yolda ballast prizması çiyinin eni ən azı *25 sm*, manqalı yolda isə ən azı *20 sm* təmin edilmiş olsun.

Manqalı yolda hazırlıq işləri dövründə ballast şpalların sonundan və onların kəlləsindən şpal qutularından uzaqlaşdırıla bilər. Bu zaman qatarların buraxılma sürəti düz və radiusu 1200 m və daha çox olan əyridə R-50 və daha ağır tipli relslərdə 40 km/saatdan və bütün qalan hallarda 25 km/saatdan artıq olmamalıdır.

Bilavasitə texniki fasilə verilməzdən öncə maşınların işə başlanma yerlərinin hazırlanması üçün şpalların relsaltı kəsiyində onların altına aparmaqla şpalların oturacağından aşağı ballastı kəsib çıxarmağa icazə verilir. Belə yerlərdə qatarların buraxılma sürəti 25 km/saatdan çox olmayaraq müəyyən edilir.

2.2.4. Yolun qaldırılması və endirilməsi zamanı hər iki rels sapı üzrə ötürmənin dikliyi rəvan olmalı və qatarların hərəkət sürəti 100-dən 120 km/saata qədər olduqda 1%-dən, 80-dən 100 km/saata qədər olduqda 2%-dən, 60-dan 80 km/saata qədər olduqda 3%-dən, 40-dan 60 km/saata qədər olduqda 4%-dən və 40 km/saatdan çox olmadıqda 5%-dən artıq olmamalıdır. Ötürmə dikliyinin 5%-dən artıq olmasına icazə verilmir.

Ümumiyyətlə, əyri sahələrin keçid əyrilərində ötürmələrin dikliyi sürətə görə aşağıdakı qiymətlərdən artıq olmamalıdır (birinci qiymət-təqdim olunan; ikincisi 30 mm-dən az olmayan məsafədə icazə veriləndir), %:

Sürəti	140 km/saatdan çox olmayaraq	0,7-0,9
Sürəti	120 km/saadant çox olmayaraq	0,8-1,0
Sürəti	100 km/saatdan çox olmayaraq	1,0-1,4
Sürəti	80 km/saatdan çox olmayaraq	1,6-1,9
Sürəti	60 km/saatdan çox olmayaraq	2,1-2,7
Sürəti	50 km/saatdan çox olmayaraq	2,5-3,0
Sürəti	40 km/saatdan çox olmayaraq	2,7-3,1
Sürəti	25 km/saatdan çox olmayaraq	3,0-3,2

2.2.5. Ballast qatını təmizləməklə ballastın kəsilməsi, yolun qaldırılması ilə əlaqədar işlər başa çatdıqdan sonra qatarların buraxılma sürəti 2.1-ci cədvələ əsasən müəyyən edilir.

Qeyri-hamarlıqların amplitudları: səviyyəsi – 40 mm-dən artıq; çarpaz yatması-30 mm-dən artıq; yatması – 30 mm-dən artıq; əyriliyin yanaşı oxlarının fərqi – 65 mm-dən artıq olduqda hərəkəti açmaq **qadağandır** (yaxud yolun yoxlanılması dövründə hərəkət bağlanır).

Cədvəl 2.1

Zirvələrinin təpələri arasında məsafə 20 metrə qədər olduqda çarpaz yatmanın səviyyəsi və qiyməti, mm	Uzunluğu 20 metr olan vətərin ortasından qonşu oxların ölçüləri fərqi, mm	İşlər aparılan yerlərdə qatarların buraxılma sürəti, km/saat			
		“БПО” yol maşını tətbiq etməklə 25 sm-ə qədər təmiz ballast qatı yaradıldıqda	Aşağıdakı maşınları tətbiq etməklə 25 sm-dən artıq təmiz ballast qatı yaradıldıqda		
			“БПО” və ya “БПР”	“БПО” + “БПР”	“БПО” + “БПР” + “ДСП”
20-ə qədər	35-ə qədər	60	50	60	70
21- 25	36-50	40	25	40	50
26- 30	51- 65	25	15	25	25

Qeyd: “БПО” (mətn üzrə rus dilində) - *fasiləsiz işləyən düzəltmə-döymə- tamamlama maşınıdır*;
“БПР” (mətn üzrə rus dilində) - *dövri işləyən düzəltmə-döymə – rixtovka edən maşınıdır*;
“ДСП” (mətn üzrə rus dilində) - *dinamik yol sabitləşdiricisi*.

İşlər yerinə yetirildikdən sonra hərəkət tərkibini buraxmaqla yolu yoxlayarkən yük və sərnəşin qatarlarına

2.2-ci cədvələ uyğun diferensial (fərqli) xəbərdarlıq verilməsinə icazə verilir.

Cədvəl 2.2.

Yük qatarlarının buraxılma sürəti km/saat	Sərnişin qatarlarının buraxılma sürəti, km/saat	
	"ЭР-200"	"ЧС 200", "ЧС 8", "ЧС 7", "ЧС 6", "ЧС 4", "ЧС 2", "ТЭП 60", lokomotivləri ilə, elektrik qatarı, "ТЭП170" dizel-qatarı
25	40	40
40	80	50
50	90	60
60	100	70
70	120	80
80	140	100

Qeyd: Digər lokomotivlərlə bütün tiplərdən olan tək hərəkət edən lokomotivlərə idarə olunan sərnişin qatarlarına, və drezinlərə (avtomatrlərə) xəbərdarlıq yük qatarlarına olduğu kimi verilir.

2.3. Mənzilin (yolun, yoldəyişən qurğunun) bağlanması ilə və ya qatarlar arasında intervalla yerinə yetirilən işlərin, buraxılma sürətlərinin, xəbərdarlıqların verilməsi sifarişlərinin formaları və həmin işlərə rəhbərliyi həyata keçirən vəzifəli şəxslərin siyahısı 2.3-cü cədvəldə göstərilmişdir.

2.4. Calaqsız yolun təmiri işlərinin yerinə yetirilməsi, "Calaqsız yolun quraşdırılması, qoyulması və saxlanılmasına dair texniki Göstəriş"ə ciddi riayət edilməklə rels pletlərinin bərkidilməsi temperaturundan kənara çıxılmasına icazə verilən temperatur həddində həyata keçirilməlidir.

Cədvəl 2.3.

Sıra №-si	İşlərin adı	Qatarların buraxılma sürəti, km/saat	Xəbərdarlıqların verilməsinə dair sifarişlərin forması	İşlərin rəhbəri
1	2	3	4	5
Aparıldığı yerlər dayanma işarələri ilə çəpərlənən işlər				
1	Uzunluğu 50 metrədən çox olan körpülərdə körpü tirlərinin başdan-başa dəyişdirilməsi	25	1	Yol distansiyasının rəisi və ya onun müavini
2	Körpülərin dayaq hissələrinin düzəldilməsi	25	1	Yol distansiyasının rəisi və ya onun müavini
3	Asma paketlərin (rels paketlərinin və ya xüsusi konstruksiyalı paketlərin) qoyulması və oturtma işləri başa çatanaqədək onlarda hərəkət	25	1	Yol distansiyası rəisinin müavini
4	Süni tikililərdə və torpaq yatağında mexanizmlərin, avadanlıqların və materialların yerləşdirilməsi zamanı onların bütövlüyünü, tikintilərin yaxınlıq əndazəsini pozmadan yerinə yetirilən işlər	Sürəti azaltmadan	2	Böyük yol ustası (sahə rəisi), körpü və ya tunel ustası

1	2	3	4	5
5	Uzunluğu 50 metrə qədər olan körpülərdə körpü tirlərinin başdan-başa dəyişdirilməsi	25	1	Böyük yol ustası (sahə rəisi və ya körpü ustası
6	Körpülərdə körpü və ya mauerlat tirlərin və şpalların fermaaltı tirlərin tək-tək dəyişdirilməsi	40 25	1 1	Böyük yol ustası (sahə rəisi və ya körpü ustası Eyni ilə
7	Körpülərdə tənzimləyici cihazların ayrı-ayrı tiyələrinin və ya çərçivə relslərinin dəyişdirilməsi	40	1	Eyni ilə
8	Eyni zamanda 10-dan 60 mm-ə qədər ölçüdə calaqsız yolun rixtovka cihazları ilə rixtovkası	25	1	Yol ustası
9	Fasiləsiz diyirlənmə səthli çarpazın dəyişdirilməsi	Sürəti azaltmadan	2	Yol ustası
10	Körpülərdə calaqsız yolun tənzimləyici aşırımlarındakı relslərin və ya mövsümi tənzimləyici relslərin dəyişdirilməsi	Eyni ilə	2	Eyni ilə
11	Calaqsız yolun sınımış pletinin defektli (qüsurlu) yerini kəsməklə və relsi yanlıqlarla və boltların hamısını qoymaqla müvəqqəti bərpa edilməsi	Eyni ilə	2	Eyni ilə
12	Tunellərdə buzlaşmaların qopardılması	Eyni ilə	2	Tunel ustası

1	2	3	4	5
13	Rels izlərində calaqların aralıqlarının tənzimlənməsi: R-50 və ağır tipli R-50-dən yüngül tipli	25 15	1 1	Yol ustası Eyni ilə
14	Mərkəzləşmiş yoldəyişən qurğuların metal hissələrinin tək-tək dəyişdirilməsi	Sürəti azaltmadan	2	Eyni ilə
15	Yoldəyişən tirlərinin başdan-başa dəyişdirilməsi və fluqar tirlərinin və ya onların üzərindəki yoldəyişənlərin və ya çarpazların hərəkət edən ürəkçiklərinin çevrilməsi qurğuları bərkidilən tirlərin tək-tək dəyişdirilməsi	25	1	Eyni ilə
16	Calaqsız yolda temperatur gərginliklərinin boşaldılması	2.2 -ci bəndə uyğun olaraq	1	Eyni ilə
17	Ümumi qalınlığı 50 mm-dən artıq olan qabarma yerlərinin yola qabarma altlıqları qoymaqla düzəldilməsi	25	1	Eyni ilə
18	Yoldəyişən qurğunun ordinatlar üzrə sökülüb tikilməsi (yalnız yan yol yenidən tikildikdə dayanma işarələri çıxarıldıqdan sonra düz yol üzrə sürət məhdudlaşdırılır)	25	1	Eyni ilə

1	2	3	4	5
19	Üstündəki ballastı kəsməklə aşırım tikililərin suötürücü borularının təmizlənməsi	25	1	Yol və ya körpü ustası
20	Kontrbucaqların (kontrrelelərin) və əks qaçıçı bucaqların (mühafizə tirlərinin) elementlərinin dəyişdirilməsi	40	1	Eyni ilə
21	Rəls izini pozmadan qatarların hərəkətinə maneə olan aralıqların cihazlarla tənzimlənməsi	Sürəti azaltmadan	2	Yol briqadiri
22	Calaqlı yolun 10 mm-ə qədər itələməklə rixtovkası	Eyni ilə	2	Eyni ilə
23	Mərkəzləşdirilməmiş yoldəyişən qurğuların relslərinin və ayrı-ayrı metal hissələrinin tək-tək dəyişdirilməsi	Eyni ilə	2	Eyni ilə
24	İzolyasiyaedici calaqların izolyasiya elementlərinin və ya yanıqlarının dəyişdirilməsi	Eyni ilə	2	Eyni ilə
25	Şpalların üçdən artıq yanaşı uclarının eyni zamanda sökülməsi ilə yolun yenidən tikilməsi	Eyni ilə	2	Eyni ilə
26	Yoldəyişən qurğularda pnevmatik üfürülmə və elektroqızdırıcı armatürün quraşdırılması	Eyni ilə	2	Eyni ilə

1	2	3	4	5
Aparıldığı yerlər sürətin azaldılması işarələri ilə çəpərlənən işlər				
27	Eninə drenaj kəsiklərinin rels paketləri qoyulmaqla qurulması	25	3	İş icraçısı və ya böyük yol ustası (sahə rəisi)
28	Calaqsız yolda tək-tək palçıqlanma yerlərində manqalı yolda şpalların oturacağından 10 sm dərinlikdə şpal qutularından qırmadaşın təmizlənməsi	40	3	Yol ustası
29	Calaqsız yolun eyni zamanda 20-dən 60 mm-ə qədər qaldırmaqla düzəldilməsi	25	3	Eyni ilə
30	Yolun qatarları buraxmaqla yoxlanılması: yol şəbəkəsi dəyişdirildikdən sonra; qırmadaşın 15 sm-dən artıq	8.6 -cı bəndə (cədvəllər 2.1; 2.2)	3	Yol ustası
	dərinlikdə təmizlənməsindən sonra; yeni ballasta qoyulmasından sonra	uyğun		
31	Yolda rels uclarının qaynaq edilməsi	40	3	Yol briqadiri və qaynaq kalonnasının ustası
32	Yoldakı yoldəyişən qurğuların çarpazlarının qaynaq edilməsi və onların karbonlaşdırılması	40	3	Eyni ilə

1	2	3	4	5
33	Yolun təmiri zamanı ballastın şpalların oturacağına qədər kəsməklə şpalların təktək dəyişdirilməsi və əlavə edilməsi	25	3	Yol briqadiri
34	Ən azı üç şpal ucunda qoyma boltları eyni vaxtda boşaltmaqla ayrı-ayrı bərkidicidə izin eninin tənzimlənməsi	Sürəti azaltmadan	verilmir	Eyni ilə
35	Manqalı yolda təktək pəlcıqlanmış yerlərdəki şpal qutularında qırma daşın şpalların oturacağından 10 sm-ə qədər aşağı dərinlikdə təmizlənməsi	40	3	Eyni ilə
36	R-50 və ağır tipli rels manqalı yolun eyni zamanda 20-dən 60 mm-ə qədər hündürlüyə qaldırmaqla düzəldilməsi	40	3	Eyni ilə
37	R-43 və yüngül tipli rels manqalı yolun eyni zamanda 20-dən 60 mm-ə qədər hündürlüyə qaldırmaqla düzəldilməsi	25	3	Eyni ilə
38	Qabarma qalınlığının cəmi; 10-dan 25 mm-ə qədər 26-dan 50 mm-ə qədər olan yolun qabarma altlıqları qoymaqla düzəldilməsi	40 25	3 3	Yol briqadiri

1	2	3	4	5
39	Texniki fasilə vaxtı maşınların işləməsi üçün yolun hazırlanması dövründə ayırıcı tiptən olan bərkidicidə relslərinin altından tənzimləyici aralıqların çıxarılması	40	3	Yol briqadiri
40	Eyni zamanda 20-dən 60 mm-ə qədər ölçüdə manqalı yolun rixtovkası	25	3	Yol briqadiri
Aparıldığı yerlər «C» işarə nişanları (fit verilməsi barədə) ilə çəpərlənən işlər				
41	Süni tikililərdə və torpaq yatağında mexanizmləri, avadanlığı və materialları yerləşdirməklə onların bütövlüyünü, tikililərin yaxınlaşma əndazəsini pozmadan yerinə yetirilən işlər	Sürəti azaltmadan	Verilmir	Körpü və ya yol ustasının məsləhəti ilə
42	Calaqsız yolda şpalların təktək dəyişdirilməsi	Eyni ilə	Verilmir	Yol briqadiri
43	Yolun eyni zamanda 20 mm-ə qədər qaldırılması ilə düzəldilməsi	Eyni ilə	7	Eyni ilə
44	Manqalı yolun eyni zamanda 20 mm-ə qədər ölçüdə rixtovkası	Eyni ilə	7	Eyni ilə
45	Yol briqadası tərəfindən bilavasitə yolda dayanma və sürəti azaltmaqla	Eyni ilə	7	Briqadirin məsləhəti ilə

1	2	3	4	5
	çəpərlənməsi tələb olunmadan yerinə yetirilən digər işlər			
46	Ayrı-ayrı və altılıqsız bərkidicidə qalınlığı 10 mm-ə qədər olan tənzimləyici aralıqlar qoymaqla və ya onu dəyişdirməklə səviyyələr, yatmalar və çarpaz yatmalar üzrə pozuntuların düzəldilməsi	Eyni ilə	7	5-ci dərəcəli yol montyoru
47	Qalınlığının cəmi 10 mm-ə qədər olan qabarmalarda yolun qabarma kartoçkalari qoymaqla düzəldilməsi	Sürəti azaltmadan	7	5-ci dərəcəli yol montyoru
48	Şpallartın üçdən artıq yanaşı uclarının eyni vaxtda sökülməsi ilə yolun yenidən tikilməsi	Eyni ilə	7	Eyni ilə
49	Ayrı-ayrı şpalların sürüşdürülməsi	Sürəti azaltmadan	Verilmir	4-cü dərəcəli yol mantyoru
50	Manqalı yolda işləyən briqadalar qrupları arasındakı məsafə ən azı 10 şpal olmaqla üçdən artıq olmayaraq yanaşı şpalların uclarının sökülməsi ilə (boltların boşaldılması ilə) aralıq rels bərkidicilərin elementlərinin və yoldəyişən qurğularının yoldəyişən tirlərinin tək-tək dəyişdirilməsi	Eyni ilə Sürəti azaltmadan	Eyni ilə Verilmir	Eyni ilə 4-cü dərəcəli yol montyoru

Qeyd: 1. Yolun 6 sm-dən artıq ölçüdə qaldırılması və ya rixtovkası zərurəti olduqda həmin işlər qatarların hərəkətinin bağlanması zamanı yerinə yetirilməlidir.

2. Əgər qabarmalar düzəldilən zaman qalınlığına görə yoldakı qabarma altlıqlarından 15 mm-dən artıq fərqlənən qabarma altlıqları qoyularsa, o işlər aparılan yerlər dayanma işarələri ilə çəpərlənir, qatarlar isə 2.3-cü cədvəlin 38-ci bəndində göstərilən sürətlə buraxılır.

2.5. Texniki fasiləyə hazırlıq işləri elə təşkil edilməlidir ki, texniki fasiləyə qədər yolun vəziyyəti qatarların 60 km/saata qədər, lakin 25 km/saatdan az olmayan sürətlə təhlükəsiz buraxılmasını təmin etsin.

2.6. Texniki fasilədən sonra yolun vəziyyəti, aparılan işlərin xarakterindən və şəraitindən asılı olaraq, qatarların aşağıdakı sürətlə buraxılmasını təmin etməlidir:

Düzəltmə-döymə maşınları tətbiq edilməklə yol şəbəkəsi dəyişdirildikdən, ballast təmizləndikdən və ya dəyişdirildikdən, yol qaldırıldıqdan və ya endirildikdən sonra ilk bir-iki qatarın R-50 və ağır tipli relsli yollarda – 25 km/saat, R-50-dən yüngül tipli relsli yollarda isə – 15 km/saat, sonrakı qatarların sürəti 2.1-ci cədvəle uyğun olmalıdır;

düzəltmə-döymə və digər sıxlaşdırma – sabitləşdirmə maşınları olmayan halda ilk bir-iki qatar 15 km/saat sürətlə, sonrakılar 3 saat ərzində –ən azı 25 km/saat, daha sonra R-65 və ağır tipli relslərdə -50 km/saata qədər, R-50 və yüngül tipli relslərdə isə 40 km/saata qədər sürətlə buraxılmalıdır;

yoldəyişən qurğunun metal hissələrin, kar kəsişmə, yoldəyişən tirlər başdan-başa dəyişdirildikdən, yoldəyişən qurğuların qırırdaş üzərinə qoyulmasından və körpü

tirləri başdan-başa dəyişdirildikdən sonra ilk iki-üç qatarın buraxılma sürəti ən azı *25 km/saat*, sonrakılarını isə *60 km/saata* qədər olmalıdır;

kastil bərkidilməsində altlıqlar əvəzlənmədən relslərin başdan-başa dəyişdirilməsindən və ilk bir-iki qatarın *25 km/saat* sürətlə buraxılmasından sonra qalan qatarlar tamamlama işləri aparılan dövrdə *50 km/saat*, altlıqlar dəyişilən halda isə *25 km/saat* sürətlə buraxılmalıdır. Ayrı-ayrı bərkidicilərdə relslər başdan-başa dəyişdirildikdən və calaqsız yolun rels pletlərində gərginlik boşaldıldıqdan sonra qatarların buraxılma sürəti bu Təlimatın 2.3-cü bəndinə uyğun müəyyən edilir;

relslər «TIPCM» (mətn üzrə rus dilində) maşını ilə qaynaq edildikdən sonra – *25 km/saat*;

manqalı yolda (cari saxlanış zamanı) maşınlarla yolun düzəldilməsi və rixtovkası işləri yerinə yetirildikdən sonra yolun *20 mm*-ə qədər itələnməsi və qaldırılması halında qatarların buraxılması təyin edilmiş sürəti azaltmadan, *20*-dən *60 mm*-ə qədər itələndikdə isə ilk iki-üç qatar *60 km/saatdan* artıq sürətlə;

calaqsız yolda, bütün hallarda, ilk iki-üç qatar ən çoxu *60 km/saat* sürətlə;

süni tikililərin möhkəmləndirilməsi və yenidən qurulması, o cümlədən aşırımlı tikililərin dəyişdirilməsi, habelə torpaq yatağının təmiri işlərindən sonra qatarların buraxılma sürəti həmin işlərin təşkili layihəsində nəzərdə tutulan həddə uyğun olmalıdır. Layihə olmadıqda isə tikililərin vəziyyətindən asılı olaraq, lakin *15 km/saatdan* az olmayaraq yol distansiyasının rəisi tərəfindən müəyyən edilir. Bu zaman qatarların rels paketləri və digər paketlər üzrə buraxılma sürəti layihəyə və yolun faktiki vəziyyətinə uyğun həyata keçirilməlidir.

2.7. İşlər aparılan yerdən qatar buraxmazdan öncə iş rəhbəri yolu və süni tikililəri qatarın buraxılmasına hazırlayaraq, yolda və onun yaxınlığında əndazəni pozan hər hansı əşyaların və ya alətlərin qalıb-qalmamasını, bütün işçilərin yoldan kənara (ikiyollu sahədə – işlərin aparıldığı yolun kənarına) çıxmasını yoxlamalı, bundan sonra işarələri çıxarmaq göstərişi verməli, özü də həmin kənara keçməli və qatara sərbəst buraxılma və ya sürəti azaltma işarəsi verməlidir. İlk qatarlar buraxıldıqdan sonra işlərin rəhbəri və ya onun tapşırığı ilə ayrılmış işçilər tərəfindən yola ikinci dəfə baxış keçirilməli, ortaya çıxan nasazlıqlar aradan qaldırılmalıdır.

2.8. Elektrikləşdirilmiş sahələrdə yol işlərinin aparılmasından sonra qatarların hərəkəti yalnız drossel – transformator tağlarının, dayaqların və tikililərin torpaqlanmalarının relslərə qoşulmasından, calaq və elektrik dartı birləşdiricilərinin quraşdırılmasından sonra açıla bilər. Inventar relslərdə calaq birləşdiriciləri əvəzinə 3 aydan çox olmayan müddətə calaqlara nimçəvarı şaybalar qoymağa icazə verilir.

2.9. Yolun və tikililərin (qurğuların) təmirinin təşkili iş gününün sonuna kimi işlərin tam başa çatmasını və ya qatarların hərəkət qrafikinə, təmir texnologiyasına, işlərin aparılması layihəsinə, yaxud qatarların digər normativlərlə nəzərdə tutulmuş sürətlə təhlükəsiz hərəkətinə zəmanət verən kompleksin yerinə yetirilməsini təmin etməlidir.

3. Texniki fasilədə işlərin aparılması və yol maşınlarının tətbiqi qaydası

3.1. Böyük həcmli təmir və tikinti işlərinin aparılması üçün qatarların hərəkət qrafikində texniki fasilələr nəzərdə tutulmalı və həmin işlərlə əlaqədar olan sürət məhdudiyyətləri nəzərə alınmalıdır.

Yolun, süni tikililərin, kontakt şəbəkəsinin və İMB qurğularının cari saxlanması üzrə işlərin yerinə yetirilməsi üçün qatarların hərəkət qrafikində 1,5-2 saat müddətində texnoloji fasilələr verilməsi nəzərdə tutulmalıdır. Texnoloji fasilələrdə həm maşınların tətbiqi ilə, həm də maşınlar tətbiq edilmədən yolun cari saxlanması üzrə işlərin aparılması ilə əlaqədar qatarların hərəkətində 2 saatdan artıq fasilə yaranmadığı hallarda isə digər təmir işləri yerinə yetirilir.

Maşın kompleksləri, ixtisaslaşdırılmış briqadalar və mexanikləşdirilmiş kolonlar (dəstələr) ilə yolun cari saxlanması işlərinin aparılması zamanı dəmir yolu rəisinin müəyyən etdiyi qaydaya uyğun olaraq 3-4 saat müddətində texnoloji fasilə verilir.

3.2. Texniki (texnoloji) fasilədə yerinə yetirilən işlər:

- yolun gücləndirilmiş əsaslı, əsaslı, gücləndirilmiş orta, orta və qaldırma təmiri zamanı əsas işlər;
- yolun planlı-xəbərdarlıqlı düzəldilməsi;
- yoldəyişən qurğuların dəyişdirilməsi;
- reislərin başdan – başa dəyişdirilməsi;
- calaqsız yolun pletlərində temperatur gərginliklərinin boşaldılması; körpülərin aşırım tikililərinin dəyişdirilməsi və ya müvəqqətilərinin quraşdırılması;
- körpülərdə ballastsız dəmir-beton plitələrin qoyulması;
- aşırım tikililərinə və dayaqlarında ballast təknələrinin hidroizolyasiyasının təmiri;
- körpüaltılar quraşdırılmaqla tunellərin təmiri;
- körpü tirlərinin başdan – başa dəyişdirilməsi;
- yol maşınları tətbiq edilən bütün işlər, habelə yolda, süni tikililərdə və torpaq yatağında qatarlararası vaxt intervallarında yerinə yetirilməsi mümkün olmayan təmir işləri;
- dəmir yollarının tikintisi və elektrikləşdirilməsi işləri;

kontakt şəbəkəsinin, hava xətlərinin təmiri ilə əlaqədar tikililərin yaxınlaşma əndazəsinin pozulması və ya quraşdırma işçi qatarların və ya drezinlərin (avtomatrların) mənzilə çıxması ilə aparılan işlər aid edilir.

3.3. Təmir və tikinti işləri üçün texniki fasilələr, bir qayda olaraq, 2-3 saat işıqlı vaxtda ayrılması nəzərə alınmaqla, sutkanın işıqlı vaxtında verilir ki, texniki fasilə başa çatdıqdan sonra yolu, kontakt şəbəkəsinin və digər tikililəri və qurğuları lazımi vəziyyətə gətirmək mümkün olsun.

3.4. Qatarların hərəkət qrafikində sutkanın qaranlıq vaxtında texniki fasilələr nəzərdə tutulan sahələrdə iş rəhbəri iş aparılan yerlərin müəyyən edilmiş normalara uyğun işıqlandırılmasını təmin etməlidir.

Biryollu sahədə işlərin aparılması üçün mənzillərin, iki və ya çoxyollu sahədə isə bir və ya bir neçə yolun bağlanması qonşu yollarda hərəkətin müəyyən edilmiş ölçülərinin dəyişdirilməsinə səbəb olursa, "Daşıma proseslərini idarəetmə" Birliyinin rəisi ilə razılaşdırılmaqla Naxçıvan (Naxçıvan hissəsi ərazisində) hissəsi rəisinin və ya ADDY rəisinin icazəsi ilə aparılır. Əgər belə bağlanma qatarların qonşu dövlətin dəmir yollarına hərəkətinin müəyyən edilmiş həcmələrinin dəyişilməsinə səbəb olursa, ona ADDY rəisi Nəqliyyat Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla icazə verə bilər.

3.5. Biryollu sahədə mənzillərin, iki və çoxyollu sahələrdə isə bir və ya bir neçə yolun gözlənilən bağlanması haqqında Naxçıvan hissəsinin rəisi (Naxçıvan hissəsi ərazisində) və ya ADDY rəisinin müavini müvafiq iş rəhbərlərini ən gec bir sutka ərzində qabaqcadan xəbərdar edir.

Naxçıvan hissəsinin rəisi (Naxçıvan hissəsi ərazisində) və ya ADDY rəisi mənzili bağlamaqla işlərin aparılmasına

verilən icazədə mənzilin və ya ayrıca yolun bağlanması razılaşdırılmış müddəti və həmin işlərə vahid rəhbərliyi həyata keçirən şəxsin soyadı göstərməlidir. Qatar dispetçeri iş rəhbərinin soyadını və vəzifəsini mənzili məhdudlaşdıran stansiyaların növbətçilərinə bildirməlidir. Müvafiq razılıq olduqda işlər başlanana qədər və onlar başa çatdıqdan sonra mənzilin (yolun) bağlanması və açılması qatar dispetçerinin əmri ilə rəsmiləşdirilir.

3.6. Təmir-yol işlərinin aparılması üçün verilmiş texniki fasilənin ləğv edilməsinə və onun müddətinin qısaldılmasına yalnız müstəsna hallarda və texniki fasiləyə icazə verilməsi haqqında sərəncam verən şəxs tərəfindən verilə bilər. Bu barədə iş rəhbərinə texniki fasilə başlamazdan ən azı 12 saat öncə xəbərdarlıq verilməlidir.

3.7. Hərəkətin fasiləsinə səbəb olan, habelə aparılması hərəkət qrafikində texniki fasilələr nəzərdə tutulan işlər yerinə yetirilən müddətdə işarəvermə və rabitə distansiyası yol distansiyasının sifarişi əsasında iş rəhbəri ilə birlikdə qatar dispetçeri ilə daima əlaqə (telefonla və ya radio ilə) saxlamalıdır.

3.8. Texniki fasilədə işə rəhbərliyi aşağıda göstərilən şəxslər həyata keçirirlər:

3.8.1. Yol-maşın stansiyası (YMS) işləyən zaman:

a) rels-şpal şəbəkəsi dəyişdirildikdə – YMS rəisi (rəis müavini);

b) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə qırmadaşın dərinlən təmizlənməsi və şpalların altından ən azı 31-40 sm aşağıda xalis ballast qatı yaradıldıqda – YMS rəisinin müavini;

c) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə şpalların altından 16-30 sm aşağı dərinlikdə qırmadaş təmizləndikdə – iş icraçısı;

ç) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə şpalların altından 15 sm aşağı dərinlikdə qırmadaş təmizləndikdə – yol ustası.

Yol-maşın stansiyası işləyən zaman bütün təmir dövrü ərzində yol distansiyası işlərin keyfiyyətinə və qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə tələblərə riayət olunmasına nəzarət edilməsi üçün vəzifədə yol ustasından aşağı olmayan mütəxəssisi yol-maşın stansiyasına təhkim edir; yol distansiyasının həmin mütəxəssisi yolun təhlükəsiz vəziyyətini müəyyən edir və qatar dispetçerinə müəyyən edilmiş qaydada mənzilin açılmasına dair sifariş icazə verir, habelə işlər aparılan yerdə qatarların hərəkət sürətlərinin məhdudlaşdırılması haqqında xəbərdarlıqların verilməsini və ləğv edilməsini bildirir.

3.8.2. Yol distansiyası işləyən zaman:

a) rels-şpal şəbəkəsi dəyişdirildikdə-yol distansiyasının rəisi (rəis müavini);

b) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə qırmadaşın dərin təmizlənməsi və şpalların altından 31-40 sm aşağıda təmiz ballast qatı yaradıldıqda – yol distansiyası rəisinin müavini;

c) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə şpalların altından 16-30 sm aşağı dərinlikdə qırmadaş təmizləndikdə-böyük yol ustası (sahə rəisi);

ç) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə şpalların altından 15 sm aşağı dərinlikdə qırmadaş təmizləndikdə –yol ustası.

3.9. Texniki fasilədə yerinə yetirilən işlərə dair xəbərdarlıq üçün sifarişlər, mənzil açıldıqdan sonra qatarların hərəkət sürətinin məhdudlaşdırılması tələb olunduqda bu Təlimatın 8 №-li əlavəsinin 3-cü formasında verilir.

3.10. İş rəhbəri mənzil bağlanmazdan öncə mənzili

verilən icazədə mənzilin və ya ayrıca yolun bağlanması razılaşdırılmış müddəti və həmin işlərə vahid rəhbərliyi həyata keçirən şəxsin soyadı göstərməlidir. Qatar dispetçeri iş rəhbərinin soyadını və vəzifəsini mənzili məhdudlaşdıran stansiyaların növbətçilərinə bildirməlidir. Müvafiq razılıq olduqda işlər başlanana qədər və onlar başa çatdıqdan sonra mənzilin (yolun) bağlanması və açılması qatar dispetçerinin əmri ilə rəsmiləşdirilir.

3.6. Təmir-yol işlərinin aparılması üçün verilmiş texniki fasilənin ləğv edilməsinə və onun müddətinin qısaldılmasına yalnız müstəsna hallarda və texniki fasiləyə icazə verilməsi haqqında sərəncam verən şəxs tərəfindən verilə bilər. Bu barədə iş rəhbərinə texniki fasilə başlamazdan ən azı 12 saat öncə xəbərdarlıq verilməlidir.

3.7. Hərəkətin fasiləsinə səbəb olan, habelə aparılması hərəkət qrafikində texniki fasilələr nəzərdə tutulan işlər yerinə yetirilən müddətdə işarəvermə və rabitə distansiyası yol distansiyasının sifarişi əsasında iş rəhbəri ilə birlikdə qatar dispetçeri ilə daima əlaqə (telefonla və ya radio ilə) saxlamalıdır.

3.8. Texniki fasilədə işə rəhbərliyi aşağıda göstərilən şəxslər həyata keçirirlər:

3.8.1. Yol-maşın stansiyası (YMS) işləyən zaman:

a) rels-şpal şəbəkəsi dəyişdirildikdə – YMS rəisi (rəis müavini);

b) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə qırmadaşın dərinlikdən təmizlənməsi və şpalların altından ən azı 31-40 sm aşağıda xalis ballast qatı yaradıldıqda – YMS rəisinin müavini;

c) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə şpalların altından 16-30 sm aşağı dərinlikdə qırmadaş təmizləndikdə – iş icraçısı;

ç) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə şpalların altından 15 sm aşağı dərinlikdə qırmadaş təmizləndikdə – yol ustası.

Yol-maşın stansiyası işləyən zaman bütün təmir dövrü ərzində yol distansiyası işlərin keyfiyyətinə və qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə tələblərə riayət olunmasına nəzarət edilməsi üçün vəzifədə yol ustasından aşağı olmayan mütəxəssisi yol-maşın stansiyasına təhkim edir; yol distansiyasının həmin mütəxəssisi yolun təhlükəsiz vəziyyətini müəyyən edir və qatar dispetçerinə müəyyən edilmiş qaydada mənzilin açılmasına dair sifariş-icazə verir, habelə işlər aparılan yerdə qatarların hərəkət sürətlərinin məhdudlaşdırılması haqqında xəbərdarlıqların verilməsini və ləğv edilməsini bildirir.

3.8.2. Yol distansiyası işləyən zaman:

a) rels-şpal şəbəkəsi dəyişdirildikdə-yol distansiyasının rəisi (rəis müavini);

b) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə qırmadaşın dərin təmizlənməsi və şpalların altından 31-40 sm aşağıda təmiz ballast qatı yaradıldıqda – yol distansiyası rəisinin müavini;

c) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə şpalların altından 16-30 sm aşağı dərinlikdə qırmadaş təmizləndikdə-böyük yol ustası (sahə rəisi);

ç) orta və ya qaldırma təmiri həcmində müvafiq işlərlə birlikdə şpalların altından 15 sm aşağı dərinlikdə qırmadaş təmizləndikdə –yol ustası.

3.9. Texniki fasilədə yerinə yetirilən işlərə dair xəbərdarlıq üçün sifarişlər, mənzil açıldıqdan sonra qatarların hərəkət sürətinin məhdudlaşdırılması tələb olunduqda bu Təlimatın 8 №-li əlavəsinin 3-cü formasında verilir.

3.10. İş rəhbəri mənzil bağlanmazdan öncə mənzili

məhdudlandıran stansiyanın növbətçisinə və qatar dispetçerinə bağlı mənzilə təsərrüfat (bundan sonra – işçi) qatarların, maşınların və aqreqatların göndərilməsinin ardıcılığı haqqında hər bir qatarın və maşının bağlı mənzildə (və ya mənzilin yolunda) ilkin dayanma kilometrinin və işlər başa çatdıqdan sonra onların qayıtmalı olduqları stansiyaları göstərməklə sifariş verməlidir.

3.11. Mənzilin bağlanması ilə işlərin başlanması vaxtı çatdıqda qatar dispetçeri mənzilin boşluğunu və ya iki və çoxyollu sahələrdə müvafiq yolun boşluğunu müəyyən edir, ondan sonra mənzili məhdudlaşdıran stansiyaların növbətçilərinə və iş rəhbərinə mənzilin və ya yolun bağlanması haqqında əmr verir. Müstəsna hallarda işlər aparılan yerdə qatar dispetçeri ilə telefon və ya radio rabitəsi olmadıqda mənzilin və ya yolun faktiki bağlanması haqqında əmr iş rəhbərinə ən yaxın stansiyanın növbətçisi tərəfindən (telefonla və ya işlər aparılan yerdən ezam edilən qasid vasitəsilə) verilir.

İş rəhbərinin qatar dispetçerinin əmrini (yazılı, telefonla və ya radio-rabitə ilə) alana qədər və işlər aparılan yer bu Təlimatın 4-cü fəslinin tələblərinə uyğun çəpərlənənə qədər, elektriklişdirilmiş sahələrdə isə kontakt şəbəkəsində gərginliyin açılması və sonradan torpaqlama ştanqası qoyulması haqqında əmr alana qədər işlərə başlanması **qadağandır**.

3.12. Yolun, tikililərin və qurğuların təmiri üçün işçi qatarların (drezinlərin), maşınların və aqreqatların bağlanmış mənzilə göndərilməsi ağ rəngli diaqonal üzrə qırmızı zolaqlı blankda verilən icazə əsasında həyata keçirilir. İş rəhbərinin sifarişinə uyğun olaraq icazədə mənzildə hər qatarın və maşının ilkin dayanma yeri (kilometr) göstərilir.

3.13. Bağlanmış mənzildə (yolda) eyni zamanda bir

neçə işçi qatar (drezin) və yol maşınları, o cümlədən müxtəlif təşkilatlara məxsus olan, Naxçıvan hissəsi rəisinin (Naxçıvan hissəsi ərazisində) və ya ADDY rəisinin bu Təlimatın 3.5-ci bəndinə uyğun icazəsində göstərilən bir işçinin rəhbərliyi altında işləyə bilər.

Hər işçi qatarın lokomotivinin, maşının və aqreqatın maşinisti ağ rəngli diaqonal üzrə qırmızı zolaqlı blankdakı icazədə göstərilmiş yerə qədər getməlidir. Birinci qatar müəyyən edilmiş sürətlə, sonrakılar 20 *km/saatdan* artıq olmayan sürətlə hərəkət edir. Bu zaman qatarlar arasındakı məsafə 1 *km*-dən az olmamalıdır. Arxadan gələn işçi qatarın dayanacaq yerinin yanında əlində qırmızı işarə olan işarəçi olmalıdır.

Bağlı mənzilə müxtəlif ayırma məntəqələrindən göndərilən işçi qatarlar qarşı-qarşıya zolaqlı blankdakı icazədə göstərilmiş yerə qədər gəlməlidir, orada iş rəhbərinin göstərişi ilə dayanma işarəsi qoyulmalıdır.

Sutkanın qaranlıq vaxtında və işarələrin görünməsi pis olduqda (duman, boran, əyrilər və s.), habelə digər əlverişsiz şəraitdə işçi qatarların və yol maşınlarının dayanacaq yerlərində işarəçi taraqqalar (fişənglər) qoyulmalıdır.

İşçi qatarlar, maşınlar və avadanlıqlar dayandıqdan sonra mənzil üzrə hərəkət iş rəhbərinin göstərişi ilə həyata keçirilir.

3.14. Əgər işlər avtobloklama ilə təchiz edilmiş mənzildə aparılırsa, onda işçi qatarları, maşınları və aqreqatları mənzilin bağlanmasını gözləmədən, qatar dispetçeri ilə razılaşdırmaqla avtobloklamanın işarələri əsasında işlərin aparıldığı yerə göndərilməyə icazə verilir. Mənzildə hər bir qatarın maşinistinə iş rəhbərinin sifarişində göstərilmiş yerdə dayanmaq haqqında xəbərdarlıq verilir. Belə qatarlar bağlanmalı olan mənzilə göndərilən zaman ağ rəngli

diaqonal üzrə qırmızı zolaqlı blankdakı icazə iş rəhbərinə və ya onun vəkalət verdiyi işçiyə təqdim edilir. O, həmin icazəni qatar mənzildə şərtləşdirilmiş yerdə dayandıqdan və mənzilin bağlanması haqqında qatar dispetçerinin əmrini aldıqdan sonra lokomotivin və ya özü hərəkətdən yol maşınının maşinistinə verir.

Mənzil və ya mənzilin müvafiq yolu həmin mənzilə işçi qatarlardan, maşınlardan və aqreqatlardan qabaqda (öndə) göndərilmiş qatarlardan azad edildikdən (boşaldıqdan) sonra işlərin aparılması üçün qatar dispetçerinin əmri ilə bağlanır.

3.15. Mənzildə eyni zamanda işləmək üçün stansiyadan bir qatarın tərkibində göndərilən işçi qatarlar, maşınlar və aqreqatlar iş rəhbərinin göndərişi ilə mənzildə açıla və ya birləşdirilə bilər. Yolun əsaslı, orta təmiri işlərinin aparılması üçün işçi qatarların tərtib edilməsi qaydası bu Təlimatın 9 №-li əlavəsində verilmişdir.

Yol işləri yerinə yetirilərkən qatarda maşın dəstlərinin başqa cür yerləşməsi lazım olarsa, onda onların mənzilə göndərmək üçün yerləşdirilməsi və bir qatara birləşdirilməsi iş rəhbəri tərəfindən müəyyən edilir.

Sonradan mənzildə işləmək üçün bir-biri ilə birləşdirilmiş bir neçə işçi qatar stansiyadan göndərilən zaman iş rəhbərinin göstərişi ilə onların hər birinin maşinistinə ağ rəngli diaqonal üzrə qırmızı zolaqlı blankda ayrı-ayrılıqda icazə verilməlidir.

Ağır tipli yol maşınlarının daşınması zamanı qatarların hərəkət təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə əsas tələblər və hərəkətin icazə verilən sürətləri bu Təlimatın 10 №-li əlavəsində göstərilmişdir.

3.16. İşlər mənzildə və ya stansiyanın hüdudlarında aparıldıqda işçi qatarlar, maşınlar və aqreqatlar iş rəhbəri

və ya onun səlahiyyətli işçisi tərəfindən müşayiət edilməlidir. Naxçıvan hissəsi rəisinin (Naxçıvan hissəsi ərazisində) və ya ADDY rəisinin göstərişi ilə işçi qatarlara zəruri hallarda baş konduktorlar təyin edilə bilər.

3.17. İşlərin aparılması üçün qatarların hərəkətində müəyyən edilmiş fasilə başa çatana qədər bu işlər tamamilə yekunlaşdırılmalı, tikililər və qurğular qatarların təhlükəsiz hərəkətini təmin edən vəziyyətə gətirilməli, dayanma işarələri, lazım gələrsə, sürəti azaltma işarələri və ya müvafiq işarə nişanları saxlanılmaqla çıxarılmalıdır.

3.18. Qatarlar, maşınlar və avadanlıqlarla iş başa çatdırıldıqdan sonra iş rəhbəri şəxsən və ya tabeliyində olan işçilər vasitəsilə işlər aparılan bütün sahə boyunca yola və digər təmir edilən qurğulara baxış keçirilməli, normal hərəkətə maneə törədən nöqsanlar aşkar edildikdə onların dərhal aradan qaldırılmasını təmin etməli, habelə sahədə olan materialların və mexanizmlərin müəyyən edilmiş ölçüləri pozub-pozmamaları yoxlanmalıdır.

3.19. İşçi qatarların (drezinlərin), maşınların və aqreqatların mənzildən göndərilməsi iş rəhbərinin qabaqcadan qatar dispetçeri ilə razılaşdırılmış göstərişi ilə həyata keçirilir. Dispetçer işçi qatarların mənzildən nəzərdə tutulmuş qaytarılma qaydası üzrə mənzili məhdudlaşdıran stansiyaların növbətçilərinə məlumat verir.

3.20. İş hansı təşkilatın yerinə yetirməsindən asılı olmayaraq, mənzilin (yolun) açılması qatar dispetçerinin əmri ilə, yalnız yol distansiyası rəisindən və ya onun səlahiyyətli işçisindən (vəzifəsi yol ustasından aşağı olmayan), yol işlərinin və ya süni tikililərdəki işlərin başa çatması, mənzildə işçi qatarların, maşınların və aqreqatların olmaması və ya ikiyollu mənzilin düzgün yolu üzrə göndərilməsi, habelə qatarların təhlükəsiz hərəkətinə digər

maneələrin olmaması haqqında bildiriş (yazılı, telefonla və ya radiorabitə ilə) aldıqdan sonra həyata keçirilir.

Həmin bildiriş qatar dispetçerinə bilavasitə və ya ən yaxın stansiyanın növbətçisi vasitəsilə verilir. Qatar dispetçeri telefonla və ya radiorabitə ilə alınmış bildirişi dispetçer sərəncamları jurnalına yazır.

3.21. Mövcud İMB və rabitə və ya elektrik təchizatı qurğularının işinin bərpası (əgər onların işi pozulmuşdursa) yol işçiləri tərəfindən bütün tağlar və birləşdiricilər qoyulduqdan və relslərə qoşulduqdan sonra və müvafiq İMB və rabitə elektromexanikindən (böyük elektromexanikindən) və ya enerji dispetçerindən bildiriş aldıqdan sonra həyata keçirilir.

3.22. Əgər avtobloklama ilə təchiz edilmiş ikiyollu mənzillərdə işçi qatarlar, maşınlar və aqreqlər işlər başa çatdıqdan sonra düzgün yolla stansiya göndərilərsə, onda onların hərəkəti maşinistlərə ağ rəngli dioqanal üzrə qırmızı zolaqlı blankda icazənin olmasından asılı olmayaraq müəyyən edilmiş sürətlə, avtobloklamanın işarələri əsasında həyata keçirilir. Qalan hallarda mənzildə işlədikdən sonra qaytarılan işçi qatarların, maşınların, aqreqlərin (birincidən başqa) hərəkət sürəti 20 *km/saat-dan* çox olmamalı, onların arasındakı məsafə isə 1 *km-dən* az olmalıdır.

Bildiriş aşağıdakı formada verilir:

QD

_____ mənzilin _____ yolun _____ *km-də*
(mənzilin adı)
_____ iş " _____ " 20 _____ ci il tarixində
(adı) (gün, ay)

Saat _____ dəqiqədə başa çatmışdır.

Mənzil qatarların hərəkəti üçün _____ *km-ə* qədər

_____ *km/saat-dan* çox olmayan sürətlə _____
(və ya müəyyən edilmiş sürətlə)

_____ açıla bilər.

İmza _____

İşçi qatarın, vaqonlar irəlidə olmaqla, hərəkətinin sürətinə lokomotiv və qatarın başındakı yol maşını arasında radio-rabitə olduqda yol maşınlarının konstruksiyasından asılı olaraq ən çoxu 40 *km/saat* sürətlə hərəkətinə yol verilir.

3.23. İşdən sonra biri-birinin ardınca hərəkət edən işçi qatarları, maşınları və aqreqləri stansiyanın eyni yoluna və ya hərəkət tərkibi ilə tutulmuş digər yolun baş hissəsinə daxil olmasına icazə verilir. Bu zaman mənzildən qayıdan qatarlar stansiya yolunun baş hissəsinə svetoforun qadağanedicisi göstəricisi ilə, "Qatarların hərəkəti və manevr işinə dair Təlimat" in 9.30-cu bəndində nəzərdə tutulmuş qaydada qəbul edilir. Qatar stansiya daxil olan zaman maşinist xüsusi sayıqlıq göstərməli və hərəkət üçün maneə ilə rastlaşdıqda isə qatarı dərhal dayanmağa hazır olmalıdır.

3.24. İşçi qatarların (drezinlərin) tikililərin və qurğuların təmiri üzrə işlər aparılmayan və ya işlərin xarakteri mənzilin (yolun) bağlanması tələb etməyən mənzillərə (mənzillərin yollarına) göndərilməsi qatar dispetçerinin şifahi göstərişi əsasında həyata keçirilir. Həmin qatarlar mənzilə müvafiq işarə vermə və rabitə vasitələri üçün nəzərdə tutulmuş icazələr əsasında göndərilir.

İş rəhbərinə və maşinistə qatarın stansiyaya gəlmə (qayıtma) vaxtı haqqında xəbərdarlıq verilir. Mənzili xəbərdarlıqda göstərilən vaxtdan artıq müddətə tutmaq qadağandır.

İş rəhbəri işçi qatar mənzildən çıxana qədər normal hərəkət üçün maneələrin olmadığına əmin olmalıdır.

3.25. İki və çoxyollu mənzillərdə yollardan birinin təmir işləri üçün bağlı olduğu dövrdə buraxma qabiliyyətindən (birləşdirilmiş qatarların buraxılmasını, qatarların görünmə məsafəsində və ya vaxtı məhdudlaşdırmaqla hərəkətini, müvəqqəti avtobloklama qurğularının tətbiq edilməsini, müvəqqəti postlar açılmasını və s.) daha yaxşı istifadə edilməsi üzrə zəruri tədbirlər görülməsini nəzərə almaqla qalan yol üzrə qatarların hərəkəti qaydası dəmir yolu rəisi tərəfindən müəyyən edilir.

3.26. Yol maşınının, kranın və ya işçi qatarın mənzildə dayanacağı olduqda, dayanmış işçi qatarın və ya maşının yanında əlində qırmızı işarə olan baş konduktor, o, olmadıqda isə iş rəhbəri və ya baş konduktor vəzifəsini icra edən səlahiyyətli yol işçisi olmalıdır. O, quyruq işarələrinin görünməsinə yoxlamalı, mənzilə diqqətlə nəzarət etməli və arxadan gələn qatar göründükdə onun dayandırılması üçün tədbirlər görməlidir.

3.27. Əgər maşınlar ikiyollu mənzildə maşın hissələri yollararası tərəfdən hərəkət tərkibinin əndazəsi həddindən kənara çıxmaqla işlər aparırsa və ya yarımvaqonlardan lüklər vasitəsilə ballast boşaldılırsa, onda qonşu yolda iş sahəsi hər iki tərəfdən dayanma işarələri ilə çəpərlənir. Qonşu yolda hərəkət edən bütün qatarlara xəbərdarlıqlar verilir. Onlara 6-cı forma (bu Təlimatın 8 №-li əlavəsi) üzrə sifariş tərtib edilir.

3.28. Maşın hissələri yollararası tərəfdən hərəkət tərkibinin əndazəsi həddlərindən kənara çıxmaqla işləyən

yol maşınının yanında əlində qırmızı işarə olan işarəçi olmalıdır. Qonşu yolun dayanma işarələri ilə çəpərlənməsini bunun üçün ayrılmış işarəçilər yerinə yetirirlər, onlar yol maşınından və ya işçi qatardan 1000 metr məsafədə üç tərəfə qoyurlar və tərəqqadan iş aparılan yer istiqamətə 20 metr kənarlaşaraq qatarın yaxınlaşması ehtimal olunan tərəfə qırmızı işarə göstərirlər. Sərnişin qatarları 120 km/saatdan yüksək sürətlə hərəkət etdiyi sahələrdə tərəqqalar dəmir yolu rəisinin müəyyən etdiyi məsafələrdə qoyulur. Qatar göründükdə tərəqqanın yanındakı işarəçi bu barədə iş rəhbərinə bu Təlimatın 4.10-cu bəndilə müəyyən edilmiş qaydada xəbər verir. İş rəhbəri qonşu yolda qatarın yaxınlaşması haqqında işarəçidən məlumat aldıqdan sonra yol maşınının işini dərhal dayandırmalı, əndazəyə riayət olunmasını yoxlamalı, bundan sonra bu Təlimatın 4.10-cu bəndilə müəyyən edilmiş qaydada işarəçilərə qırmızı lövhələrin və tərəqqaların götürülməsinə icazə verməlidir.

3.29. İki və çoxyollu mənzillərdə işçi vəziyyətində əndazəsizliyi olan qırmadaş təmizləyici qurğulu elektrobəlastyor, digər tipli qırmadaş təmizləyən maşınlar, habelə "BİO" tipli düzəltmə – döymə-tamamlama maşınları işləyən zaman qonşu yolla əndazəsiz yükləri olan qatarların buraxılması **qadağandır**.

Qonşu yolla digər qatarların buraxılması yuxarıda göstərilən maşınların işi dayandırıldıqdan sonra həyata keçirilir. Bu zaman düz və müvafiq genişlənməsi olan ayrılərdə 4100 mm olan yollar arasında "1-T" əndazəli hərəkət tərkiblərinin buraxılma sürəti ən çoxu 40 km/saat, "T" əndazəliyənkisi isə – 25 km/saat olmalıdır. Düz və müvafiq genişlənməsi olan ayrılərdə 4100 mm-dən artıq olan yollar arasında "1-T" və "T" əndazəli hərəkət tərkibinin 50 km/saata qədər sürətlə buraxılmasına icazə verilir.

Maşınlarda və iş cəbhəsində işçilərlə radiorabitə və xəbərdarlıq etmə aparatları olduqda “БПО-3000” maşını işləyən zaman qatarların 70 *km/saat* sürətlə buraxılmasına icazə verilir.

“УК-25” (mətn üzrə rus dilində) yoldöşəyənləri tətbiq edilməklə yerinə yetirilən işlər zamanı düz və müvafiq genişlənməsi olan ayrılarda 4100-dən 5500 *mm*-ə qədər olan yollar arasında qonşu yolla “1-T” və “T” əndazəli hərəkət tərkibinin 50 *km/saat*ə qədər, işçilərlə radiorabitə və xəbərdarlıq etmə aparatları olduqda isə – 60 *km/saat*ə qədər sürətlə buraxılmasına icazə verilir. Bir neçə yol maşını eyni vaxtda işlədiyi halda qatarların buraxılma sürəti sürətin daha çox məhdudlandırılmasını tələb edən maşına görə müəyyən edilir.

3.30. Bütün tiplərdən olan qırmadaş təmizləyici maşınlar (qurğular) mənzillərdə aşağıdakı əlavə tələblərə riayət etməklə işləməlidir.

maşın (qurğu) işləyən zaman onun hissələrindən heç biri təmir edilən yolun oxundan yollararası tərəfə 1950 *mm*-dən artıq məsafəyə çıxmamalıdır;

maşının (qurğunun) işçi hissələrinin işçi vəziyyətə və nəqliyyat vəziyyətinə gətirilməsi zamanı onun ayrı-ayrı hissələrinin təmir olunan yolun oxundan yollararası tərəfə 1950 *mm* məsafədən artıq kənara çıxdığı halda qatarların qonşu yolla buraxılmasına icazə verilmir;

maşınlar yoldəyişən qurğuların çarpazlarında qırmadaşı dərinədən təmizləməklə işləyən zaman, əgər onun ballast prizmasının çiyni normativ ölçüdə aşağı qalırsa, qonşu yol qatarların hərəkəti üçün bağlanmalıdır;

arabacıqların ressorlarının (yaylarının) təsiri hesabına maşınların yana əyilməsinə yol verilməməsi üçün ressorlar (yaylar) maşınlar işləyən bütün vaxt ərzində açılmalıdır;

ressorlar (yaylar) maşın nəqliyyat vəziyyətinə gətirildikdən sonra qoşulur.

3.31. “БПО-3000” düzəltmə-döymə-tamamlama maşını mənzildə aşağıdakı əlavə tələblərə riayət etməklə işləməlidir:

maşın iki və çoxyollu sahələrdə işləməzdən öncə yamac planlaşdırıcının qanadaltı bağlayıcısı və birləşdirici dartqısı ilə yollararası tərəfdən çıxarılmalıdır;

maşın işçi vəziyyətə və nəqliyyat vəziyyətinə gətirilən zaman, habelə döymə hissələri işləyən zaman qonşu yolla qatarların buraxılmasına icazə verilmir;

qatarların qonşu yolla buraxılması üçün düzəltmə-döymə hissələrinin işi dayandırılır, bu zaman yollararası tərəfdən yamac planlaşdırıcısının qanadı ballastın üzərinə buraxılmalıdır və vibroplitenin (silkələyici plitənin) aparıcı tirinə kip yaxınlaşdırılmalıdır;

yamac sıxlaşdırıcılar nəqliyyat vəziyyətinə qaldırılmalıdır; iş vaxtı dozatorun qanadı yollararası tərəfdən elə örtülməlidir ki, o, maşının kabinəsinin ön əndazə ölçülərinin hədudlarından kənara çıxmasın.

3.32. Döşəmə kranları aşağıdakı tələblərə riayət etməklə işləməlidir:

qatari buraxmazdan öncə rels-şpal şəbəkəsinin hissələri krandakı paketlərdə olmalı, ballast prizmasında və ya yolda uzanmalıdır;

paketlərin bərkidilməsi ilə məşğul olan fəhlələr qatarın yaxınlaşması haqqında bildiriş aldıqda kənara çıxmalıdırlar.

3.33. “БМС” (mətn üzrə rus dilində) tipli ballast təmizləyən maşın işləyən zaman qatari buraxmazdan öncə iş dayandırılmalı, onun və traktorların qonşu yola nisbətən vəziyyəti yoxlanılmalıdır.

3.34. Yollar rotorlu qartəmizləyənlə təmizlənən zaman

ikiyollu sahədə ikinci yol təmizlənmiş olduqda həmin təmizlənmiş yolla hərəkət edən qatarlar işlərin rəhbəri tərəfindən müəyyən edilmiş sürətlə, zəruri hallarda isə bələdçinin müşayiəti ilə buraxılır. Bu barədə 6-cı formalı (bu Təlimatın 8 №-li əlavəsi) sifarişlə verilən xəbərdarlıqda göstərilir. Rotorlu qartəmizləyənin iş yeri qonşu yol üzrə dayanma işarələri ilə çəpərlənir. Qatar keçənə yaxın qartəmizləyənin işi dayandırılır və qanadlar bağlanır. Qatarın yaxınlaşması haqqında bildiriş və işlərin rəhbərinin dayanma işarələrinin çıxarılmasına dair sərəncamlar verməsi bu Təlimatın 4.10-cu bəndi ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

3.35. İki və ya çoxyollu sahədə vaqon tipli qartəmizləyən və ya vərdənə yollararası tərəfdə qanadları bağlanmış halda işləyən zaman qonşu yol işarələrlə çəpərlənmir, lakin qonşu yolla keçən qatarlara aşağıdakı məzmununda xəbərdarlıq verilir: «..... mənzilinin yolunda yol vərdənəsi (qartəmizləyəni) işləyir. Mənzildə hərəkət zamanı xüsusi sayıqlıq göstərmək; görünməsi məhdud olan yerlərin qarşısında uzunmüddətli bildiriş səs (fit) işarəsi vermək». Bu xəbərdarlıqlar qatar dispetçerinin göstərişi ilə stansiya növbətçiləri tərəfindən verilir. Qartəmizləyənin və ya vərdənənin yollararası tərəfdə açılmış vəziyyətdə işləməsi zərurəti yarandıqda qonşu yol qatarların hərəkəti üçün bağlanır.

Stansiya yollarının qartəmizləyən maşınların tətbiqi ilə qardan təmizlənməsi üzrə gözlənilən işlər haqqında, habelə qısa hazırlıq dövründə mənzillərdə sınaq səfərləri keçirilərkən işarəvermə və rabitə distansiyası və elektrik təchizatı distansiyaları məlumatlandırılmalıdır.

3.36. İşlərin aparılmasının yuxarıda şərh edilmiş şərtləri ilə yanaşı konkret yol maşınlarının və hərəkət tə-

kibinin istismarına dair təlimatlarda şərh edilmiş tələblərə riayət edilməlidir.

4. Mənzildə işlər aparılan yerlərin çəpərlənməsi qaydası

4.1. Mənzildə və stansiyada hərəkət üçün istənilən maneə (dayanma tələb edən yer), habelə işlərin aparıldığı yer hərəkət üçün təhlükəli olduqda və dayanma, yaxud sürətin azaldılması tələb olunduqda ora qatarın (manevr tərkibinin) gözlənilməsindən və ya gözlənilməməsindən asılı olmayaraq hər iki tərəfdən işarələrlə çəpərlənməlidir.

4.2. Taraqqalar qoyulmalı olan **B** məsafəsi və rəhbər enişdən və mənzildə qatarların hərəkətinin maksimal yol verilən sürətindən asılı olaraq sürətin azaldılması işarələri qoyulmalı olan **A** məsafəsi göstərilməklə mənzillərin aiyahısı dəmir yolu rəisi tərəfindən bu Təlimatın 4.1-ci cədvəlinə uyğun müəyyən edilir.

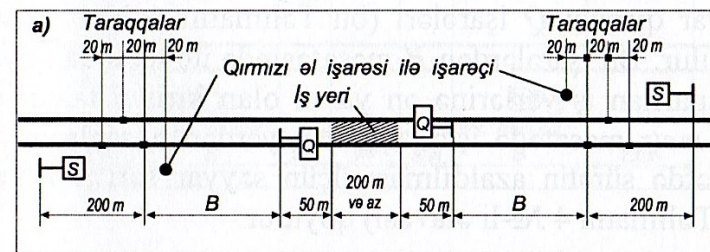
4.1-ci cədvəl

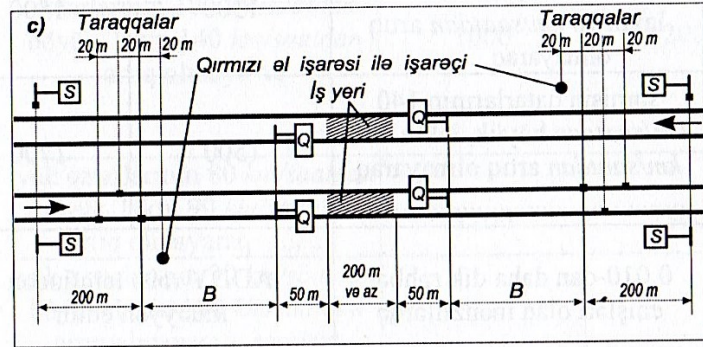
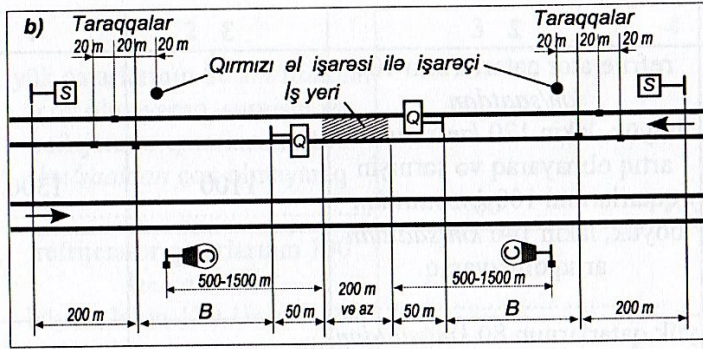
Sıra №	Mənzildə rəhbər eniş və qatarların maksimum yol verilən hərəkət sürəti	«Təhlükəli yerin başlanğıcı» və «Təhlükəli yerin sonu» İşarə nişanlarından sürətin azaldılması işarələrinə qədər məsafə <i>A</i>	İşlər aparılan yerdə səyyar qırmızı işarələrdən və qəflətən ortaya çıxan maneə yerindən birinci taraqqaya qədər məsafə <i>B</i>
1	2	3	4
	0,006-dan kiçik rəhbər enişləri olan mənzillərdə hərəkətin aşağıdakı sürətlərində:		

1	2	3	4
1	yük qatarlarının 80 <i>km/saatdan</i> çox olmayaraq, sənişin və refrijerator qatarlarının 100 <i>km/saatdan</i> çox olmayaraq	800	1000
	refrijerator qatarlarının 100 <i>km/saatdan</i> böyük, lakin 120 <i>km/saatdan</i> artıq olmayaraq və sənişin qatarlarının 100 <i>km/saatdan</i> böyük, lakin 140 <i>km/saatdan</i> artıq olmayaraq	1000	1200
	yük qatarlarının 80 <i>km/saatdan</i> böyük, lakin 90 <i>km/saatdan</i> artıq olmayaraq	1100	1300
	yük qatarlarının 90 <i>km/saatdan</i> böyük, lakin 100 <i>km/saatdan</i> artıq olmayaraq, sənişin qatarlarının 140 <i>km/saatdan</i> böyük, lakin 160 <i>km/saatdan</i> artıq olmayaraq	1400	1600
2	0,006 və daha dik, lakin 0,010-dan artıq olmayan rəhbər enişləri olan mənzillərdə hərəkətin aşağıdakı sürətlərində: yük qatarlarının 80 <i>km/saat</i> böyük olmayaraq, sənişin və refrijerator qatarlarının 100 <i>km/saatdan</i> böyük olmayaraq	1000	1200

1	2	3	4
	refrijerator qatarlarının 100 <i>km/saatdan</i> böyük, lakin 120 <i>km/saatdan</i> artıq olmayaraq və sənişin qatarlarının 100 <i>km/saatdan</i> böyük, lakin 140 <i>km/saatdan</i> artıq olmayaraq	1100	1300
	yük qatarlarının 80 <i>km/saatdan</i> böyük, lakin 90 <i>km/saatdan</i> artıq olmayaraq	1300	1500
	sənişin qatarlarının 140 <i>km/saatdan</i> böyük, lakin 160 <i>km/saatdan</i> artıq olmayaraq	1500	1700
3	0,010-dan daha dik rəhbər enişləri olan mənzillərdə	ADDY rəisi tərəfindən müəyyən edilir	

4.3. Qatarların dayandırılmasını tələb edən işlər aparılan yerlərdə iş cəbhəsi 200 metr və ondan az olan biryollu sahədə, ikiyollu sahənin yollarından biri və ya hər ikisi dayanma işarəsi ilə 4.1 № -li şəkildə göstərilmiş qaydada çəpərlənir.

Şəkil № 4.1. İş cəbhəsi 200 metr və ondan az olan mənzildə qatarların dayandırılmasını tələb edən iş yerlərinin çəpərlənməsi sxemi:

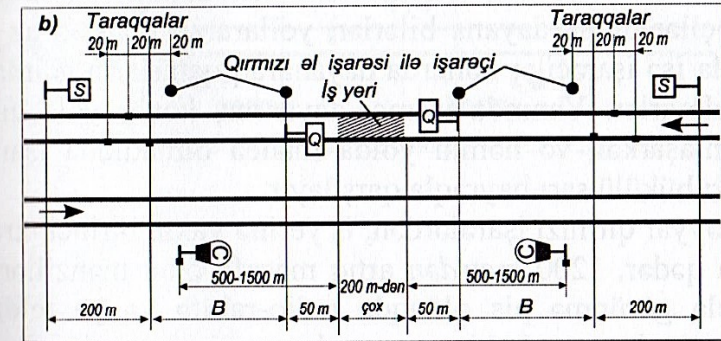
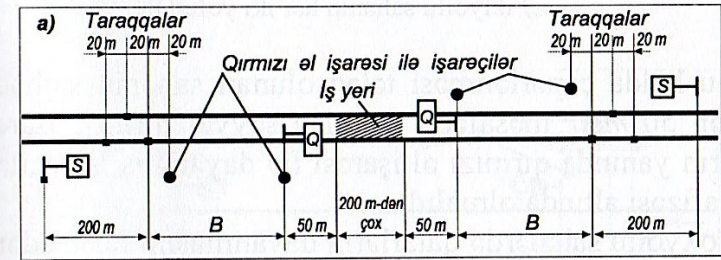
- a) biryollu sahədə;
- b) ikiyollu sahənin yollarından birində;
- c) ikiyollu sahənin hər iki yolunda.

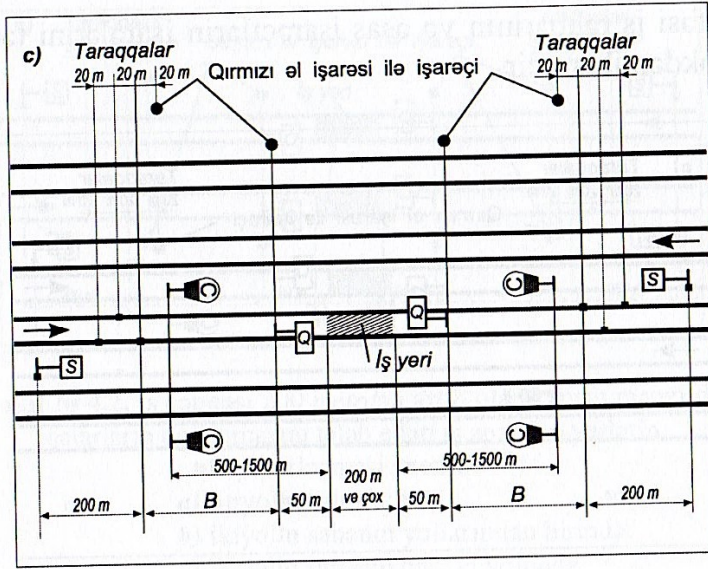
Çəpərlənən sahənin sərhədlərindən 50 metr məsafədə hər iki tərəfdə işlərin rəhbərinin nəzarəti altında olan səyyar qırmızı Q işarələri (bu Təlimatın 4 №-li əlavəsi) qoyulur. Bu işarələrdən B məsafəsində üç taraqqə qoyulur və aparılan iş yerlərinə ən yaxın olan birinci taraqqadan 200 metr məsafədə işlər aparılan yerdən hesablanan istiqamətdə sürətin azaldılması üçün səyyar sarı S işarələri (bu Təlimatın 4 №-li əlavəsi) qoyulur.

Səyyar sürəti azaltma işarələri və taraqqalar işarəçilərin mühafizəsi altında olmalıdır ki, onlar da iş aparılan tərəfə birinci taraqqadan 20 metrə qırmızı əl işarəsi ilə (gündüz açıq qırmızı bayraqla, gecə qırmızı işığı gözlənilən qatara istiqamətlənmiş əl fənəri ilə) dayanmalıdırlar.

Çəpərlənmə müəyyən olunmuş sınaqdan keçmiş işarəçilərlə və ya 3-cü dərəcədən aşağı olmayan yol montyorları tərəfindən aparılır. İşarəçilər dəmir yolu nəqliyyatının digər işçilərindən fərqlənməsi üçün üstü sarı rəngli baş örtüyü (papaq) geyməlidirlər.

İşlər geniş cəbhə boyu (200 metrədən artıq) aparıldıqda iş aparılan yerlər 4.2 №-li şəkildə göstərilən qaydada çəpərlənir.

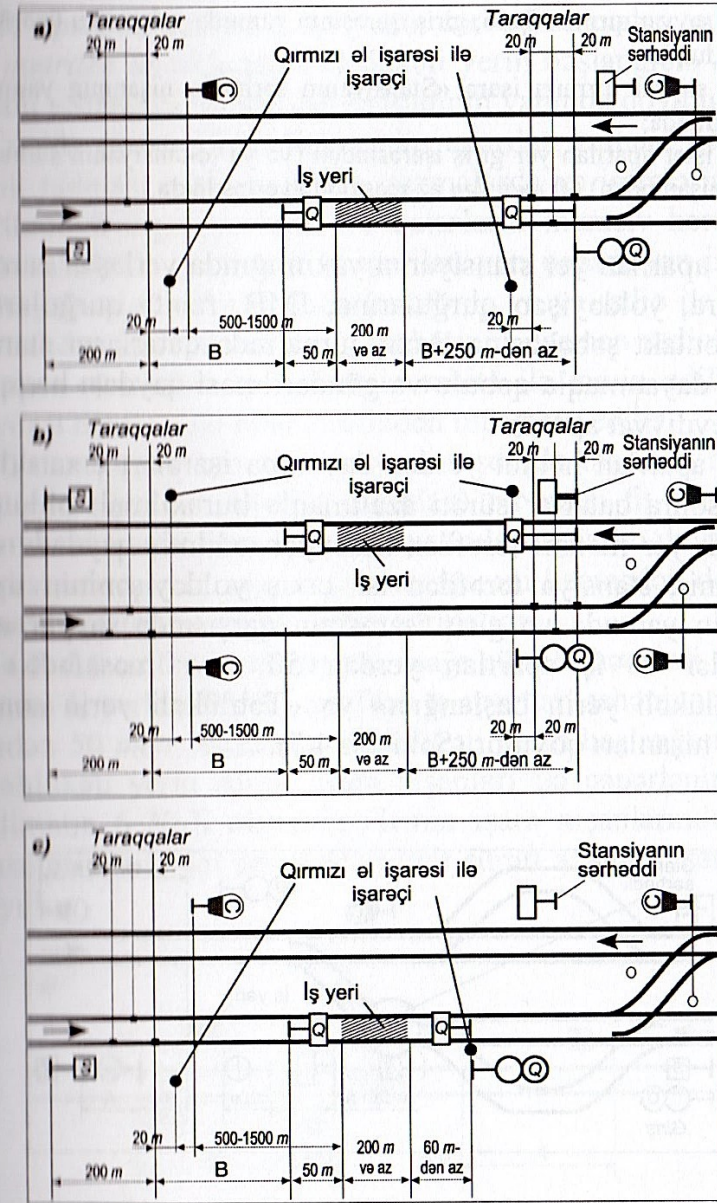

Şəkil 4.3. Mənzilin çoxyollu sahəsində iş yerlərin çəpərlənməsi sxemi:
a) üçyollu sahənin kənar yolunda;
b) üçyollu sahənin orta yolunda;
c) dördyollu sahənin orta yolunda.

4.4. Mənzildə iş yeri stansiyanın yaxınlığında yerləşdikdə və həmin yeri müəyyən edilmiş qayda ilə çəpərləmək mümkün olmadıqda həmin yer mənzil tərəfdən bu Təlimatın 4.3-cü bəndində göstəriləyi kimi çəpərlənir, stansiya tərəfdən isə səyyar qırmızı işarə işarəçinin mühafizə etdiyi üç taraqqqa qoyulmaqla yolun oxu üzərində giriş işarəsinin (və ya «Stansiyanın sərhədi» işarə nişanının) yanında qoyulur (Şəkil № 4.4, a, b).

Əgər iş yeri giriş işarəsindən (və ya «Stansiyanın sərhədi» işarə nişanından) 60 metrədən az məsafədə yerləşmişdirsə, stansiya tərəfdən taraqqalar qoyulmur (Şəkil № 4.4, c).

Şəkil № 4.4. Stansiya yaxınlığındakı mənzildə qatarların dayandırılmasını tələb edən işlər aparılan yerlərin çəpərlənməsi sxemi:

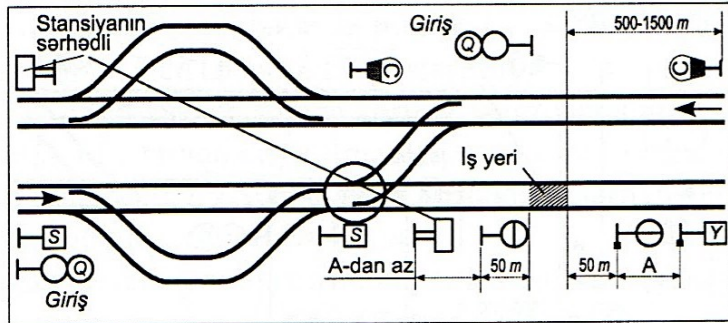
a) səyyar qırmızı işarə, giriş işarəsinin yanında yolun oxu üzərində qoyulduqda;

b) səyyar qırmızı işarə «Stansiyanın sərhədi» nişanının yanında qoyulduqda;

c) işlər aparılan yer giriş işarəsindən (və ya «Stansiyanın sərhədi» işarə nişanından) 60 metrədən az məsafədə yerləşdikdə.

İş aparılan yer stansiyanın yaxınlığında yerləşən zaman yollara, yoldəyişən qurğularına, İMB, rabitə qurğularına və kontakt şəbəkəsinə Baxış jurnalında qatarların stansiya da dayanmaqla qəbulu və göndərilməsi qaydası haqqında qeydiyyat aparılır.

İş aparılan həmin yerdən dayanma işarələri çıxarıldıqdan sonra qatarlar sürəti azaltmaqla buraxılmalı olduqda həmin yer mənzil tərəfdən müəyyən edilmiş qaydada çəpərlənir, stansiya tərəfdən isə çıxış yoldəyişəninin tiyələrinin yanında və giriş işarəsinin qarşısında səyyar sarı işarələr və iş aparılan yerdən 50 metr məsafədə isə «Təhlükəli yerin başlanğıcı» və «Təhlükəli yerin sonu» işarə nişanları qoyulur (Şəkil № 4.5).

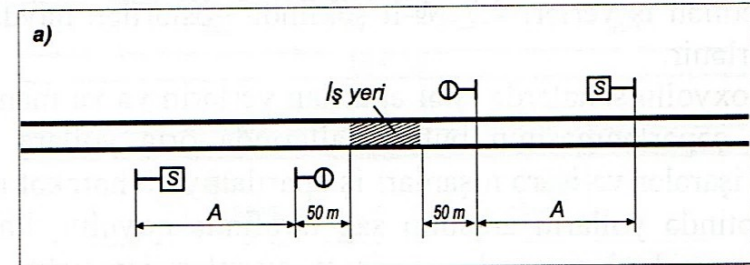
Şəkil № 4.5. Stansiya yaxınlığındakı mənzildə qatarların sürəti azaltmaqla hərəkətini tələb edən iş yerlərinin çəpərlənməsi sxemi.

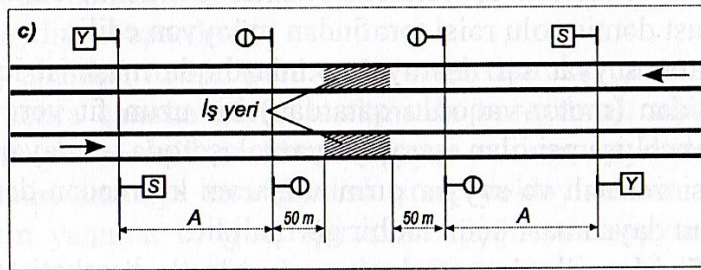
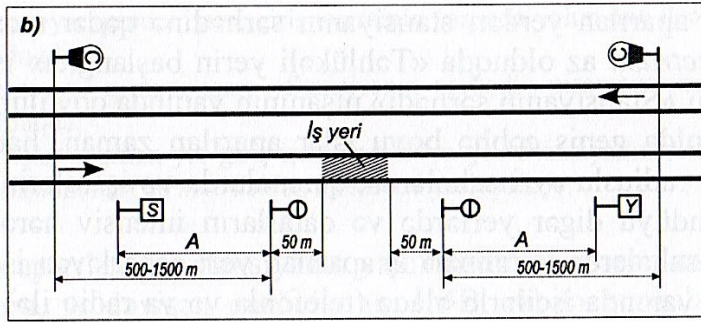
İş aparılan yerdən stansiyanın sərhədinə qədər məsafə 50 metrədən az olduqda «Təhlükəli yerin başlanğıcı» işarə nişanı «Stansiyanın sərhədi» nişanının yanında qoyulur.

Yolda geniş cəbhə boyu işlər aparılan zaman, habelə kiçik radiuslu əyri sahələrdə, qazmalarda və işarələrin pis göründüyü digər yerlərdə və qatarların intensiv hərəkəti olan sahələrdə iş rəhbəri iş aparılan yeri çəpərləyən işarələrin yanında işçilərlə əlaqə (telefonla və ya radio ilə) yaratmalıdır. İşarəçilərin və iş rəhbərinin daşınan radiostan-siyaları olmalıdır. İş yerlərinin rabitə ilə təmin edilməsi qaydası dəmir yolu rəisi tərəfindən müəyyən edilir.

Qatar səyyar sarı işarəyə yaxınlaşdıqda maşinist lokomotivdən (motor-vaqonlu qatardan) bir uzun fit verməli, qırmızı əl işarəsi olan işarəçiyə yaxınlaşdıqda isə dayanma işarəsi verməli və səyyar qırmızı işarəni keçmədən dərhal qatarın dayanması üçün tədbir görməlidir.

4.5. Mənzillərdə qatarların aşağı sürətlə hərəkəti tələb olunan iş yerləri hər iki tərəfdən iş aparılan sahənin sərhədindən 50 metr məsafədə «Təhlükəli yerin başlanğıcı» və «Təhlükəli yerin sonu» işarə nişanları ilə çəpərlənir (bu Təlimatın 6 №-li əlavəsi). Həmin işarə nişanlarından A məsafəsində (şəkil №- 4.6) səyyar sürəti azaltma işarələri qoyulur.

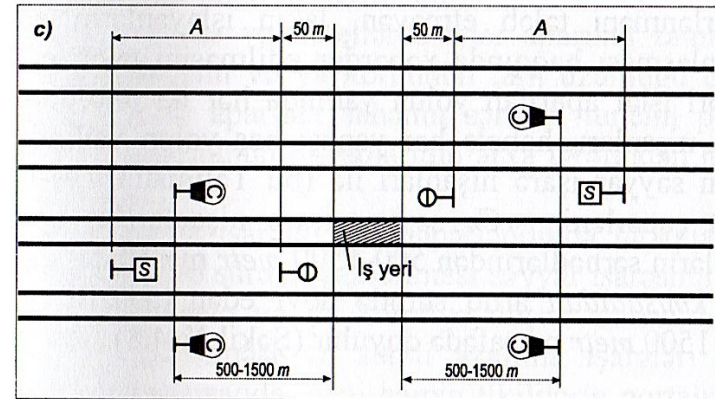
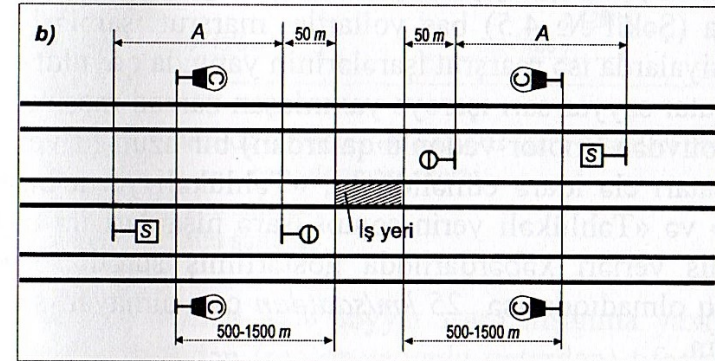
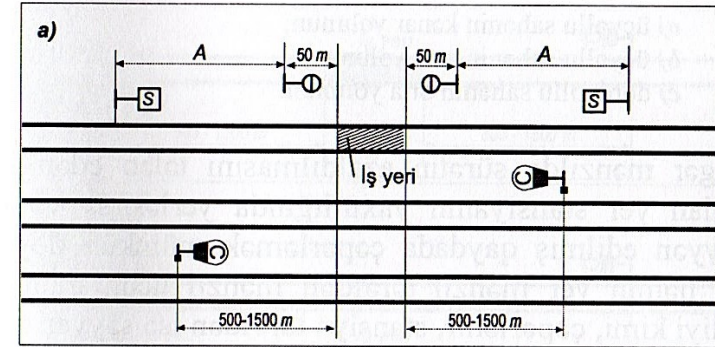

Şəkil № 4.6. Mənzildə qatarların aşağı sürətlə hərəkəti tələb edilən işlər aparılan yerlərin çəpərlənməsi sxemi

- a) biryollu sahədə;
- b) ikiyollu sahənin yollarından birində;
- c) ikiyollu sahənin hər iki yolunda.

Çoxyollu sahələrdə qatarların aşağı sürətlə hərəkəti tələb edilən iş yerləri 4.7 №-li şəkildə göstərilən qaydada çəpərlənir.

Çoxyollu sahələrdə işlər aparılan yerlərin və ya maneələrin çəpərlənməsinin bütün hallarında orta yollara aid olan işarələr və işarə nişanları iş aparılan yerə hərəkət istiqamətində yolların arasının sağ tərəfində qoyulur, kənar yollara aid olan işarələr və işarə nişanları isə yolun bir tərəfində, ən yaxın uzaqda, qoyulur.

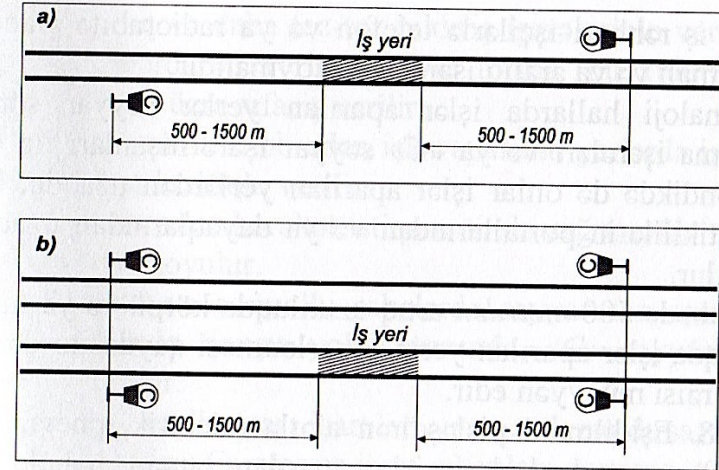
Şəkil № 4.7. Çoxyollu sahələrdə qatarların aşağı sürətlə hərəkət etməsini tələb edən işlər aparılan yerlərin çəpərlənməsi sxemi:

- a) üçyollu sahənin kənar yolunun;
- b) üçyollu sahənin orta yolunun;
- c) dördyollu sahənin orta yolunun.

Əgər mənzildə sürətin azaldılmasını tələb edən işlər aparılan yer stansiyanın yaxınlığında yerləşirsə və onu müəyyən edilmiş qaydada çəpərləmək mümkün deyilsə, onda həmin yer mənzil tərəfdən mənzil üçün müəyyən edildiyi kimi, çəpərlənir, stansiya tərəfdən isə səyyar sürəti azaltma işarəsi çıxış yoldəyişəninin və giriş işarəsinin yanında (Şəkil № 4.5) baş yollarda, marşrut işarələri olan stansiyalarda isə marşrut işarələrinin yanında qoyulur.

Qatar səyyar sarı işarəyə yaxınlaşan zaman maşinist lokomotivdən (motor-vaqonlu qatardan) bir uzun fit verməli və qatarı elə idarə etməlidir ki, «Təhlükəli yerin başlanğıcı» və «Təhlükəli yerin sonu» işarə nişanları ilə çəpərlənmiş yerləri xəbərdarlıqda göstərilmiş sürətlə, xəbərdarlıq olmadıqda isə 25 *km/saatdan* çox olmayan sürətlə keçsin.

4.6. Yolda dayanma və ya sürəti azaltma işarələri ilə çəpərlənməni tələb etməyən, lakin işləyənlərin qatarın yaxınlaşması haqqında xəbərdar edilməsini tələb edən iş yerləri işlər aparılan yolun yanında hər iki tərəfdən «C» işarə nişanları, habelə hər yanaşı baş yolun yanında qoyulan səyyar işarə nişanları ilə (bu Təlimatın 7№-li əlavəsi) çəpərlənir. «C» səyyar işarə nişanları iş aparılan sahələrin sərhədlərindən 500-1500 *metr* məsafədə, qatarlar 120 *km/saatdan* artıq sürətlə dövr edən mənzillərdə isə 800-1500 *metr* məsafədə qoyulur (Şəkil № 4.8).

Şəkil 4.8. Mənzildə iş yerləri «C» səyyar işarə nişanları ilə çəpərlənməsi sxemi:

- a) – biryollu sahədə;
- b) – ikiyollu sahədə.

Qatarın maşinisti «C» səyyar işarə nişanına yaxınlaşdıqda lokomotivdən (motor-vaqonlu qatardan) tifonla bildiriş işarəsi – bir uzun fit verməlidir.

4.7. Körpülərdə və tunellərdə işlər aparılan zaman iş sahəsi kimi tunnelin və ya körpünün tam uzunluğu qəbul edilir, yəni işlər aparılan sahənin sərhədi tunnelin portalından və ya körpünün dayaqlarının arxa tərəfindən hesab olunur.

İşlər dayanma işarələri ilə çəpərləndikdə taraqqaların yerləşdirilməsi və sürətin azaldılması səyyar işarəsinin qoyulduğu yer tunelə və ya körpüyə düşən zaman taraqqaların yerləşdirilməsi və sürəti azaltma işarələri işlər aparılan yerdən uzaqda, yəni həmin tikililərin portalından və ya dayağından uzaqda qoyulur. Əgər bu zaman işlər aparılan yerə tərəf işarələrin verilməsi mümkün olmazsa,

onda iş rəhbəri işçilərlə telefon və ya radorabitə əlaqəsi yaratmalı və ya aralıq işarəçiləri qoymalıdır.

Analoji hallarda işlər aparılan yerlər səyyar sürəti azaltma işarələri və ya «C» səyyar işarə nişanları ilə çəpərləndikdə də onlar işlər aparılan yerlərdən uzaqda, həmin tikililərin portallarından və ya dayaqlarından uzaqda qoyulur.

Sahədə 500 *metrdən* artıq uzunluqda körpü və ya tunel olduqda işlər aparılan yerin çəpərlənməsi qaydasını dəmir yolu rəisi müəyyən edir.

4.8. Eşidilməni pisləşdirən alətlə (elektrik, pnevmatik və s.) və avadanlıqlarla işlər aparılan zaman, habelə pis görünmə şəraitində (kəskin ayrılarda, dərin qazmalarda, meşəlik yerlərdə, görünməni pisləşdirən tikililər və digər şərait olduqda), işlər dayanma işarələri ilə çəpərlənməsi tələb edildikdə, iş rəhbəri fəhlələri qatarların yaxınlaşması barədə xəbərdar etmək üçün bildiriş işarəvericisi qoyulmalıdır. Bu mümkün olmayan halda pis görünmə tərəfdən nəfəsli şeypurla işarəçi qoymalıdır və o, işləyən briqadaya mümkün qədər elə məsafədə (məsələn, prizmanın yamacının üstündə) dayanmalıdır ki, 120 *km/saat* sürətdə yaxınlaşan qatarı iş aparılan yerdən ən azı 500 *metr* məsafədə və 120 *km/saatdan* artıq sürətdə 800 *metr* məsafədə (məsələn, qazmanın yuxarı yamacından) görə bilsin. İşlər aparılan yerdən işarəçiyə qədər olan məsafə və işarəçidən yaxınlaşan qatara qədər görünmə məsafəsi 500 və ya 800 *metrdən* az olduğu hallarda əsas işarəçi daha uzaqda qoyulur və əsas işarəçinin verdiyi işarələri təkrar etmək üçün nəfəsli şeypurlu aralıq işarəçiləri qoyulur. İşarəçilərin sayı yerli görünmə şəraitindən və hərəkətin sürətindən asılı olaraq müəyyən edilir.

Belə hallarda müəyyən edilmiş qayda ilə qatarlara xü-

susli sayıqlıq və daha tez-tez bildiriş işarələrinin verilməsi barədə xəbərdarlıq verilməsi 7-ci forma (bu Təlimatın 8 №-li əlavəsi) üzrə sifariş verilir.

4.9. Dayanma tələb edən işlər aparılan yerlərdə işarələr aşağıdakı ardıcılıqla verilir.

4.9.1. Əvvəlcə hərəkət istiqamətində sağ tərəfdə səyyar sarı işarələr qoyulur.

4.9.2. İki və çoxyollu sahələrdə səyyar sarı işarələrlə eyni zamanda qonşu yolun yanında «C» səyyar işarə nişanı qoyulur.

4.9.3. İşarəçilər sarı işarələri və əgər lazımdırsa, qonşu yolun yanında «C» səyyar işarə nişanları qoyaraq, taraqqa qoyulan yerə yaxınlaşır və taraqqaların qoyulması haqqında iş rəhbərinin göstərişini gözləyirlər. İşarəçi taraqqaları sarı işarədən iş aparılan yer istiqamətində yerləşdirir. Birinci taraqqa sağ relsdə (əgər üzü işlər aparılan yerə doğru durarsa) səyyar sarı işarəyə daha yaxın, ikinci 20 *metrdən* sonra sol relsdə və üçüncü daha 20 *metrdən* sonra sağ relsdə qoyulur.

İşarəçi sonuncu taraqqanı yerləşdirdikdən sonra işlər aparılan tərəfə 20 *metr* geri çəkilir və qırmızı əl işarəsi ilə (gündüz açılmış qırmızı bayraqla, gecə – qırmızı işıqlı əl fənəri ilə) yolun kənarında dayanır, qoyulmuş taraqqaları və səyyar sarı işarəni qoruyur.

4.9.4. Qırmızı işarələrin yerləşdirilməsi və taraqqaların qoyulması iş rəhbərinin göstərişi ilə yerinə yetirilir. Qırmızı işarələr işlər aparılan yerdən 50 *metr* məsafədə, qatarın hərəkəti istiqamətində sağ rels izinin daxili yanında 2 *metr* uzunluğunda tircik üzərində qoyulur.

4.9.5. Qırmızı işarələrin yerləşdirilməsinə və taraqqaların qoyulmasına dair iş rəhbəri aşağıdakı qaydada sərəncam verir:

iş rəhbəri iş cəbhəsi 200 metr və daha az məsafədə işlər aparılarkən işarəçilərlə telefon və ya radio-rabitə əlaqəsi olduğu halda bu məqsədlə ayrılmış yol montyorlarına iş yerinin sərhədlərində 50 metr məsafədə səyyar qırmızı işarələrin yerləşdirilməsinə dair sərəncam verərək, telefonla və ya radio ilə taraqqlar qoyulan yerin yanında dayanan hər iki işarəçini eyni vaxtda çağırır. İşarəçilər çağırışa növbə ilə, öz yerini və soyadını bildirməklə cavab verirlər. Məsələn: «Xırdalan stansiyası tərəfdə taraqqların yanındakı işarəçi Məmmədov», «Güzdək stansiyası tərəfdə taraqqların yanındakı işarəçi Vəliyeva». İşlərin rəhbəri hər iki işarəçidən cavab aldıqdan sonra taraqqların qoyulması haqqında sərəncam verir. Məsələn: «Danışır işlərin rəhbəri yol ustası Sadıqov. İşlər aparılan yeri taraqqlar qoymaqla çəpərləyin». İşarəçilər alınmış sərəncamı növbə ilə təkrar edirlər və onu yerinə yetirərək, bu barədə işlərin rəhbərinə məruzə edirlər, məsələn: «Xırdalan stansiyası tərəfdə işlər aparılan yer çəpərlənmişdir, taraqqlar qoyulmuşdur. İşarəçi Məmmədov». Digər işarəçi də analoji qaydada məruzə edir. İş rəhbəri işarəçilərin məruzəsini dinləyərkən işlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə səyyar qırmızı işarələrin düzgün yerləşdirilməsinə əmin olduqdan sonra işlərə başlamağa icazə verir;

geniş əhatəli (200 metrədən artıq) işlər aparılan zaman işarəçilərlə telefon və ya radio ilə əlaqə olduqda iş rəhbəri telefonla və ya radio ilə eyni vaxtda bütün işarəçiləri çağırır. İşarəçilər öz yerlərini və soyadlarını bildirməklə çağırışa cavab verirlər. Məsələn: «Xırdalan stansiyası tərəfdə taraqqların yanındakı işarəçi Məmmədov», «Xırdalan stansiyası tərəfdə qırmızı işarənin yanında işarəçi Məcidov», «Güzdək stansiyası tərəfdə qırmızı işarənin yanında işarəçi Həsənova», «Güzdək stansiyası tərəfdə taraqqların yanında

işarəçi Vəliyeva». İş rəhbəri bütün işarəçilərdən cavab alaraq, dayanma işarələrinin yerləşdirilməsi və taraqqların qoyulması haqqında sərəncam verir. Məsələn: «Danışır işlərin rəhbəri yol ustası Sadıqov. İşlər aparılan yerləri çəpərləyin. Qırmızı işarələri yerləşdirin və taraqqları qoyun». İşarəçilər növbə ilə alınmış sərəncamı təkrar edir və onları yerinə yetirərək bu barədə işlərin rəhbərinə məruzə edirlər. Məsələn: «Xırdalan stansiyası tərəfdə qırmızı işarə yerləşdirilmişdir işarəçi Məcidov». İş rəhbəri işarəçilərdən məruzələri qəbul edərək, işlərə başlamağa göstəriş verir;

200 metr və daha kiçik cəbhədə işlər aparılarkən telefon və ya radio əlaqəsi olmayan və ya nasaz olan halda işlərin rəhbəri taraqqların yanında dayanan işarəçilərə şeypurla dayanma işarəsi (üç qısa səs) verir və eyni zamanda ayrılmış yol montyorlarına işlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə səyyar qırmızı işarələri yerləşdirmək göstərişi verir. Əgər taraqqları mühafizə edən işarəçiye 50 metr məsafədəki qırmızı işarə görünmürsə, onda görünmə şərtlərinə (şəraitinə) uyğun olaraq əsas işarəçilərin və iş rəhbərinin işarələrini ötürən əl işarələri olan əlavə işarəçilər təyin edilir. İş rəhbərinin taraqqların qoyulmasına dair sərəncamını əlavə işarəçilər şeypurla dayanma işarəsi verməklə və açılmış qırmızı bayrağı taraqqların yanında dayanmış işarəçi tərəfə göstərməklə ötürürlər. İşarəçilər taraqqları qoyduqdan sonra şeypurla dayanma işarəsi verərək eyni zamanda qırmızı əl işarəsi ilə dairəvi hərəkət edərək taraqqların qoyulması barədə iş rəhbərini məlumatlandırırlar. Aralıq işarəçilər taraqqların yanında dayanan işarəçinin verdiyi işarələri təkrar edir, ondan sonra qırmızı əl işarələri ilə dayanırlar. İş rəhbəri işarəçilərdən taraqqların qoyulduğu barədə məlumat alır və işlər aparılan yerdən 50 metr məsafədə qırmızı işarələrin yerləşdiril-

məsinin düzgünlüyünə əmin olduqdan sonra işlərə başlamağa icazə verir;

Geniş əhatəli (200 metrədən artıq) işlər aparılarkən işarəçilərlə telefon və ya radio əlaqəsi olmadıqda və ya nasaz olan halda iş rəhbəri şeypurla dayanma işarəsi (üç qısa səs) verir və eyni zamanda açılmış qırmızı bayrağı işarəçilər tərəfə göstərir. İşlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə qoyulan səyyar qırmızı işarələrə təhkim edilmiş işarəçilər də şeypurla dayanma işarəsi verir, yolda səyyar qırmızı işarələr qoyulur və qırmızı əl işarəsini taraqqaların yanında dayanan işarəçi tərəfə göstərilir. İşarəçilər taraqqaları qoyduqdan sonra şeypurla dayanma işarəsi verərək, eyni zamanda qırmızı əl işarəsi ilə dairəvi hərəkətlə taraqqaların qoyulması barədə xəbərdarlıq edirlər. İşlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədəki səyyar qırmızı işarələrin yanındakı işarəçilər həmin işarələri təkrar edərək, işlərin rəhbərinə taraqqaların qoyulması haqqında bildiriş verirlər. Əgər taraqqaları qoruyan işarəçiyə və ya işlərin rəhbərinə işlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədəki səyyar qırmızı işarənin yanında dayanan işarəçi görünmürsə, onda əl işarələri olan aralıq işarəçilər təyin edilir. Aralıq işarəçilər əsas işarəçilərin və iş rəhbərinin işarələrini təkrar edir, sonra isə qırmızı əl işarələri ilə dayanırlar. İş rəhbəri işarəçilərdən taraqqaların qoyulması haqqında bildiriş aldıqdan və işlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə qırmızı işarələrin yerləşdirilməsinin düzgünlüyünə əmin olduqdan sonra işlərə başlamağa icazə verir.

4.10. Dayanma işarələri aşağıdakı qaydada götürülür:

4.10.1. İşlər 200 metr və daha az cəbhədə aparılarkən telefon və ya radio əlaqəsi olan halda taraqqaları qoruyan işarəçi yaxınlaşan qatarın səsini eşitdikdə və ya onu

gördükdə bu barədə dərhal işlərin rəhbərinə telefonla və ya radio ilə məruzə etməlidir, məsələn: «Xudat stansiyası tərəfdən qatar yaxınlaşır. Taraqqaların yanındakı işarəçi Əsədov». İşlərin rəhbəri həmin bildirişi alan kimi işləri dayandırmaqlı, əndazəyə riayət edilməsini yoxlamalı, bunun üçün ayrılmış montyorlara işlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə qoyulmuş səyyar qırmızı işarələri götürmək göstərişi verməli, ondan sonra telefonla və ya radio ilə taraqqaların yanındakı hər iki işarəçini çağırmaqlı və onlara taraqqaları götürməyə icazə etməlidir, «Danışır iş rəhbəri yol ustası Sadıqov. Taraqqaları götürməyə icazə verirəm». İşarəçilər alınmış göstərişi təkrar edir, öz yerlərini və soyadlarını bildirirlər. Onlar işlərin rəhbərinin sərəncamını yerinə yetirdikdən sonra bu barədə növbə ilə məruzə edirlər, məsələn: «Xudat stansiyası tərəfdən taraqqalar götürülmüşdür. İşarəçi Əsədova» və i.ə.

4.10.2. Geniş əhatəli (200 metrədən artıq) işlər aparılan zaman telefon və ya radio əlaqəsi olduqda taraqqaları qoruyan işarəçi yaxınlaşan qatarın səsini eşidərkən və ya onu görərkən dərhal bu barədə telefonla və ya radio ilə iş rəhbərinə məruzə etməlidir, məsələn: «Xudat stansiyası tərəfdən qatar yaxınlaşır. Taraqqaların yanındakı işarəçi Əsədov». İş rəhbəri həmin bildirişi aldıqda dərhal yolu saz vəziyyətə gətirməli, əndazəyə riayət olunmasını yoxlamalı, ondan sonra telefon və ya radio ilə eyni vaxtda bütün işarəçiləri çağırmaqlı və onlara qırmızı işarələri və taraqqaları götürməyə icazə etməlidir, məsələn: «Danışır işlərin rəhbəri yol ustası Sadıqov. Qırmızı işarələri və taraqqaları götürməyə icazə verirəm».

İşarəçilər alınmış göstərişi təkrar edir, öz yerlərini və soyadlarını bildirirlər. Onlar iş rəhbərinin sərəncamını yerinə yetirdikdən sonra bu barədə növbə ilə məruzə edirlər,

məsələn: «Xudat stansiyası tərəfdən qırmızı işarə götürülmüşdür. İşarəçi Salamova», «Xudat stansiyası tərəfdən taraqqalar götürülmüşdür. İşarəçi Əsədova» və i.ə.

4.10.3. İşlər 200 metr və daha kiçik cəbhədə aparılarkən telefon və ya radio əlaqəsi olmadıqda və ya nasaz olduqda taraqqaları qoruyan işarəçi yaxınlaşan qatarın səsinə eşidərkən və ya onu görərkən iş rəhbərinə şeypurla (tək saylı qatar yaxınlaşdıqda bir uzun səs və cüt saylı qatar yaxınlaşdıqda iki uzun səs) və qırmızı əl işarəsi ilə (yuxarıdan aşağıya hərəkətlə) işarələr verməlidir.

İş rəhbəri taraqqanın yanında dayanan işarəçidən qatarın yaxınlaşması haqqında bildiriş aldıqda yolu saz vəziyyətə gətirməli, əndazəyə riayət olunmasını yoxlamalı, ondan sonra bu məqsədlə ayrılmış yol montyorlarına işlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə qoyulmuş səyyar qırmızı işarələri götürməyi tapşırmalıdır və şeypurla işarə (bir uzun səs) verərək, eyni zamanda açıq sarı bayraqla başı üstündə soldan sağa və sağdan sola hərəkət etməklə, taraqqaların yanındakı işarəçilərə taraqqaları götürməyə icazə verməlidir.

Taraqqaların yanında dayanan işarəçi iş rəhbərinin işarəsi ilə onları yalnız o vaxt götürə bilər ki, işlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə qoyulmuş qırmızı işarə götürülmüş olsun. O, taraqqaları götürdükdən sonra bu barədə iş rəhbərinə dövrü surətdə şeypurla sayıqlıq işarəsi (bir qısa və bir uzun səs) verərək, eyni zamanda başı üstündə açıq sarı bayraqla soldan sağa və sağdan sola hərəkət etdirməklə məlumat verir. Aralıq işarəçilər olduqda onlar işlərin rəhbəri və işarəçilər tərəfindən verilən işarələri təkrar edirlər.

4.10.4. Geniş əhatəli (200 metrden artıq) işlər aparılan zaman telefon və radio əlaqəsi olmayan və ya nasaz olan

halda taraqqaları qoruyan işarəçi yaxınlaşan qatarın səsinə eşidərkən və ya onu görərkən şeypurla işarələr (tək saylı qatar yaxınlaşdıqda bir uzun səs və cüt saylı qatar yaxınlaşdıqda iki uzun səs) verməli və qırmızı əl işarəsi ilə (yuxarıdan aşağıya hərəkət etdirməklə) qırmızı işarənin yanında dayanan işarəçiyə qatarın yaxınlaşması haqqında xəbər verməlidir. Qırmızı işarənin yanında dayanan işarəçi iş rəhbərinə eyni qaydada qatarın yaxınlaşması haqqında xəbər verir.

İş rəhbəri qırmızı işarənin yanında dayanan işarəçidən qatarın yaxınlaşması haqqında bildiriş aldıqdan sonra yolu saz vəziyyətə gətirməli, əndazəyə riayət edilməsini yoxlamalı, bundan sonra şeypurla işarə verməklə (bir uzun səs) eyni zamanda açıq sarı bayraqla başının üstündə soldan sağa və sağdan sola hərəkət etdirməklə işarəçilərə səyyar qırmızı işarələri və taraqqaları götürməyə icazə verməlidir.

İşlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə qırmızı işarənin yanında dayanan işarəçi səyyar qırmızı işarəni götürür və işlərin rəhbərinin işarəsini taraqqaların yanında dayanan işarəçiyə ötürür.

Taraqqaların yanında dayanan işarəçi alınmış işarə əsasında taraqqaları yalnız o vaxt götürə bilər ki, işlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə yerləşdirilmiş qırmızı işarə götürülmüş olsun. O, bu barədə qırmızı işarənin yanında dayanan işarəçi vasitəsilə iş rəhbərinə dövrü surətdə şeypurla sayıqlıq işarəsi (bir qısa və bir uzun səs) verməklə, eyni zamanda sarı rəngli açıq bayraq başının üstündə soldan sağa və sağdan sola hərəkət etdirməklə xəbər verir. Aralıq işarəçilər olan halda onlar iş rəhbəri və işarəçilər tərəfindən verilən işarələri təkrar edirlər.

4.11. Əgər işlər aparılan yerdə qatarlar sürəti azaltmaqla buraxılmalı olarsa, onda dayanma işarələri götürüldükdən sonra səyyar sarı işarələr öz yerlərində saxlanılır və əlavə olaraq işlər aparılan sahənin sərhədindən 50 metr məsafədə hərəkət istiqaməti üzrə sağ tərəfdə «Təhlükəli yerin başlanğıcı» və «Təhlükəli yerin sonu» səyyar işarə nişanları qoyulur. İşarələr elə qoyulmalıdır ki, nişanın «Təhlükəli yerin başlanğıcı» tərəfi yaxınlaşan qatar tərəfə, nişanın «Təhlükəli yerin sonu» tərəfi işlər aparılan tərəfə yönəldilsin. Taraqqaları qoruyan işarəçi onları götürdükdən sonra qatarı açıq sarı bayraqla, işlər aparılan yerin digər tərəfindəki taraqqaları qoruyan işarəçi isə işlər aparılan yerdən gələn qatarı bükülü sarı bayraqla qarşılayır.

İşlər geniş əhatəli olduqda işlər aparılan yerdən 50 metr məsafədə qoyulmuş səyyar qırmızı işarələrin yanındakı işarəçilər işlər aparılan yerdə qatarlar azaldılmış sürətlə buraxıldıqda qırmızı işarələri götürdükdən sonra qatarı açıq sarı bayraqla qarşılayırlar.

Əgər işlər aparılan yerdə sürət azaldılmalıdırsa, onda «Təhlükəli yerin başlanğıcı» və «Təhlükəli yerin sonu» işarə nişanları qoyulmur və taraqqalar götürüldükdən sonra işarəçilər qatarı bükülü sarı bayraqla qarşılayırlar.

4.12. Sutkanın qaranlıq vaxtında, habelə sutkanın işıqlı vaxtında duman, boran və görünmənin digər əlverişsiz şəraiti dövründə aparılan və dayanma işarələri ilə çəpərlənməsi tələb olunan işlər aparılarkən həmin yer yuxarıda müəyyən edilmiş qaydada, lakin qırmızı işarə lövhələrini və bayraqlarını hər iki tərəfə qırmızı işıq verən işarə fənərləri ilə əvəzləməklə çəpərlənir. İş rəhbəri və işarəçilər sutkanın qaranlıq vaxtında müvafiq qaydada aşağıdakı əl işarələri göstərirlər:

Qırmızı açıq əl bayrağı əvəzinə	Əl fənərinin qırmızı işığı
Sarı açıq əl bayrağı əvəzinə	Şəffaf-ağ işıqlı əl fənərinin yuxarıya və aşağıya yavaş hərəkəti
Sarı bükülü əl bayrağı əvəzinə	Şəffaf-ağ işıqlı əl fənərinin hərəkət etdirmədən

4.13. Sürəti azaltma səyyar işarələr işlər aparılan yerin hər iki tərəfində, hərəkət istiqaməti üzrə yolun sağ tərəfində, kənar yolun oxundan 3100 mm-dən yaxın olmayan məsafədə 3 metr hündürlüyündə tirciklər üzərində qoyulur.

«Təhlükəli yerin başlanğıcı» və «Təhlükəli yerin sonu» işarə nişanları işlər aparılan yerin sərhədlərindən 50 metr məsafədə, hər iki tərəfdə hərəkət istiqaməti üzrə yolun sağ tərəfində, kənar yolun oxundan 3100 mm-dən yaxın olmayan məsafədə 3 metr hündürlüyündə tirciklər üzərində qoyulur.

Üç və çoxyollu sahələrdə və stansiyanın hüdudlarında sürəti azaltma işarələri və «Təhlükəli yerin başlanğıcı» və «Təhlükəli yerin sonu» işarə nişanları, habelə üç və çoxyollu sahələrdə «C» işarə nişanları yolların arasının eni kifayət qədər olmadıqda (5,45 metrdən az olduqda) 1,2 metr hündürlüyündə tirciklərin üzərində (alçaq səyyar işarə və ya işarə nişanı); yolların arasının eni kifayət qədər olduqda (5,45 metr və daha çox) normal hündürlükdə tirciklər üzərində qoyulur.

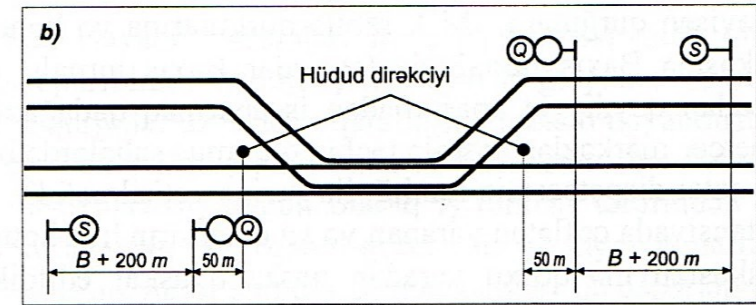
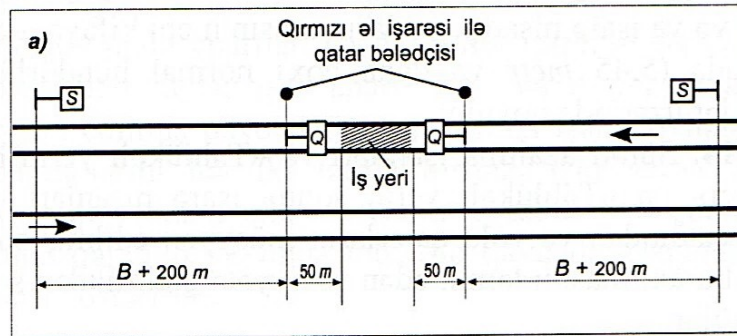
4.14. Sürəti azaltma işarələri və «Təhlükəli yerin başlanğıcı» və «Təhlükəli yerin sonu» işarə nişanları işlər başa çatdıqdan və yolu qatarların müəyyən edilmiş sürətlərlə buraxılmasını təmin edən vəziyyətə gətirdikdən sonra götürülür.

4.15. İşarəçilərin, yol işlərinin çəpərlənməsi üçün ayrılmış ən azı 3-cü dərəcəli yol montyorlarının yanlarında lazımi işarə cihazları və vasitələri: əl işarələri dəsti, nəfəsli seypur və taraqqalar ehtiyatı (qutularda) olmalıdır.

4.16. İşarələrin götürülməsi haqqında sərəncamı yalnız onların qoyulması haqqında sərəncam verən şəxs, yaxud onun tərəfindən əvvəlcədən səlahiyyət verilən və işarəçilərə göstərilən şəxs verə bilər.

4.17. Qatarların yalnız bələdçinin müşayiəti ilə keçə bildiyi yerlər (15 km/saatdan az sürətlə) (Şəkil № 4.9 a), habelə ikiyollu sahələrdə yolların bir səviyyədə qovuşması hərəkət üçün maneə yeri kimi, lakin taraqqalar qoymadan çəpərlənir (Şəkil № 4.9 b). Həmin işarələrin qoyulması haqqında qatarlara yazılı xəbərdarlıqlar verilir. Xəbərdarlıq verilməyən qatarı bələdçinin müşayiəti ilə buraxmaq lazım gəlmiş halda taraqqaların qoyulması vacibdir.

Bələdçilərin qatarları qarşılamaşı və müşayiət etməsi qaydası, hər bir ayrıca halda, yol distansiyasının rəisi tərəfindən müəyyən edilir. Bələdçilər qatarları səyyar qırmızı işarələrin (yolda çəpərlənən sahənin sərhədlərindən 50 met məsafədə duran) yanında qırmızı əl işarələri ilə qarşılamaşı və üstü sarı rəngli baş geyimlərində (papaqda) olmalıdırlar.

Şəkil № 4.9. Qatarlar bələdçi ilə buraxılan yerlərin çəpərlənməsi sxemi:

- a) – səyyar qırmızı işarələrdən istifadə etməklə;
- b) – qoruyucu svetofordan istifadə etməklə.

Əgər qatarların bələdçinin müşayiəti ilə buraxılması uzunmüddətli vaxt ərzində müəyyən edilirsə, onda səyyar qırmızı işarələri bağlı vəziyyətdə saxlanılan qoruyucu svetoforlarla, onların önündə xəbərdaredici svetoforlar qoyulmaqla əvəzlənməsinə icazə verilir. Qoruyucu svetoforların qoyulması dəmir yolu rəisinin əmri ilə elan edilir və bu halda qatarlara xəbərdarlıqlar verilmir.

Çəpərlənən yerin hər iki tərəfində yol postları açıldıqda həmin postların arasında qatarların hərəkəti tətbiq olunan işarəvermə və rabitə vasitələrindən biri üzrə bələdçisiz həyata keçirilir. Bununla belə ayrı-ayrı hallarda qatarın çəpərlənən yer üzrə müəyyən edilmiş sürətlə hərəkətinə nəzarət etmək üçün bələdçi də təyin edilə bilər.

5. Stansiyanın hüddudlarında işlərin aparılması qaydası

5.1. Stansiya yollarında dayanma və ya sürəti azaltma işarələri ilə çəpərlənməni tələb edən işləri stansiya növbəçisinin razılığı olmadan və iş rəhbəri tərəfindən yollara,

yoldəyişən qurğulara, İMB, rabitə qurğularına və kontakt şəbəkəsinə Baxış jurnalında (sonralar Baxış jurnalı) qabaqcadan qeydiyyat aparılmadan iş aparmaq qadağandır. Dispetçer mərkəzləşməsi ilə təchiz olunmuş sahələrdə belə işlər qatar dispetçerinin razılığı ilə yerinə yetirilməlidir.

Stansiyada qəflətən yaranan və ya qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinə qorxu yaradan nasazlıq aşkar edildikdə yol ustası (və ya yol briqadiri) həmin yeri dərhal dayanma işarələri ilə və ya sürəti azaltma işarələri ilə çəpərləyir. Baxış jurnalında maneə olan yer üzrə hərəkətin dayandırılması və ya yolun nasazlığı üzrə sürətin azaldılması haqqında qeydiyyat aparılır.

Baxış jurnalında qatarların hərəkətinin məhdudlandırılması haqqında qeyddə «verilmiş xəbərdarlığa uyğun olaraq» sözləri olmalıdır, yəni qatarların hərəkəti və manevr işinə dair Təlimatın 12-ci fəslində göstərilmiş qaydada xəbərdarlıq verilməsinə dair sifariş verilməlidir. Qəflətən maneələr, qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinə qorxu yaradan nasazlıqlar baş verdikdə bu barədə Baxış jurnalında qeyd edilir, xəbərdarlıqlar isə qatarların hərəkəti və manevr işinə dair Təlimatın 12.6-cı bəndinə uyğun verilir.

Qəflətən yaranmış nasazlıqların aradan qaldırılması üzrə işlər yerinə yetirilərkən işlərin başlanması və başa çatması haqqında qeyd iş rəhbəri tərəfindən stansiya növbətçisinə (dispetçer mərkəzləşməsi olan sahələrdə qatar dispetçerinə) verilən və həmin jurnalda qeydiyyatdan keçən telefoqramla əvəz oluna bilər.

İşlər başa çatdıqdan sonra qurğuların işə salınması iş rəhbərinin Baxış jurnalında qeydiyyat aparması və ya sonradan həmin jurnalda iş rəhbərinin şəxsi imzası ilə stansiya növbətçisinə verilən qeydiyyatdan keçmiş telefoqram əsasında stansiya növbətçisi tərəfindən icra edilir.

5.2. Dayanma işarələri ilə çəpərlənməsi tələb olunan işlər aparıldıqda həmin işlərin aparıldığı yollar və yoldəyişən qurğular üzərindən qatarların hərəkəti dayandırılır.

Bu halda Baxış jurnalında *A* formasına (bu Təlimatın 12 №-li əlavəsi) uyğun olaraq iş rəhbəri tərəfindən qeydiyyat aparılır. Baş, qəbul-göndərmə və digər yollarda işlər aparılan yerlər sürəti azaltma işarələri ilə çəpərləndikdə iş rəhbəri Baxış jurnalında *B* formasına (bu Təlimatın 12 №-li əlavəsi) uyğun qeydiyyat aparır.

5.3. İş rəhbəri stansiya yollarının və yoldəyişən qurğuların bağlanması tələb edən işlərin aparılmasının nəzərdə tutulan qaydasını və vaxtını stansiya rəisi ilə, İMB qurğularının işini poza biləcək işlər aparıldıqda isə işarəvermə və rabitə distansiyasının işçisi ilə razılaşdırır. Baxış jurnalında işin növü və yeri, hansı yolların və yoldəyişən qurğularının və hansı vaxtdan etibarən hərəkət üçün bağlanacağı və ya hərəkət sürətinin azaldılmasını tələb edəcəyi, habelə işlər aparılan yerə yönəldilmiş hansı yoldəyişənlərin və hansı vəziyyətdə kilidlə bağlanması və ya bərkidilməsi göstərilir. Qeydin altında stansiya növbətçisi imza edir.

İşlər aparılan yerə istiqamətləndirilmiş (aparan) yoldəyişənlərin bərkidilməsi bu Təlimatın 11 və 14 №-li əlavələrində göstərilmiş qaydada həyata keçirilir. Mərkəzləşmədən açılaraq təmir olunan yoldəyişən üzrə qatarın buraxılması üçün həmin yoldəyişən bu Təlimatın 5.6-cı bəndində şərh edilmiş qaydada bərkidilir və kilidlənir.

5.4. Stansiya növbətçisi iş rəhbərinin Baxış jurnalındakı qeydinin məzmunu ilə tanış olduqdan sonra post növbətçilərinə, işarəçilərə, yoldəyişən postların növbətçilərinə, qatar tərtibatçılarna, onların vasitəsilə stansiyada işləyən lokomotivlərin maşinistlərinə bu və ya digər yola və ya

yolların sahələrinə girməyin yolverilməz olması, işlər aparılan yollar üzrə hərəkət edən zaman sürətin azaldılması və xüsusi sayıqlıq haqqında göstərişlər verir, gözlənilən qatarların buraxılması və manevr hərəkətləri barədə isə əvvəlcədən iş rəhbərini məlumatlandırır. Qatarların işlər aparılan yola qəbulu zamanı maşinistlərə sürətin azaldılması və ya digər ehtiyat tədbirlər görülməsi barədə xəbərdarlıq verilir.

5.5. İş rəhbəri işlərin başa çatması haqqında Baxış jurnalında qeydiyyat aparır. İşlər aparılan yer stansiya növbətçisinin binasından uzaqda olduğu halda iş rəhbəri tərəfindən işlərin başa çatması haqqında stansiya növbətçisinə əvvəlcədən ən yaxın postdan telefoqramla verdiyi bildiriş sonradan Baxış jurnalında qeydiyyatla rəsmiləşdirilə bilər. Telefoqram iş rəhbəri tərəfindən xüsusi kitabda qeydiyyata alınır. Həmin kitab nömrələnməli və yol distansiyası rəisinin imzası ilə təsdiq edilməlidir.

Telefoqram, aşağıdakı məzmununda olmalıdır, məsələn:

«Gəncə SN «___» _____ 20... il tarixdə ___ saat ___ dəqiqədə iş başa çatmışdır: ... sayılı yol (... sayılı yoldəyişən) ___ km/saat sürətlə hərəkət üçün açıla bilər. Yol ustası Əhmədov». Əgər işlər aparılan yer giriş işarəsi ilə çəpərlənmişdirsə, onda telefoqramda onun açılmasına icazə verilməsi də göstərilir.

Stansiya növbətçisi bu telefoqramı Baxış jurnalına qeyd edir. İş rəhbəri isə sonradan jurnalda həmin telefoqramın məzmununun altında imza etməyə borcludur.

İş rəhbərinin telefoqramı və Baxış jurnalında qeydi olmadan marşrutları işlər aparılan yerdən keçəcək qatarları stansiyaya qəbul etmək və göndərmək üçün marşrutun hazırlamasına stansiya növbətçisinin hüququ yoxdur. İş

rəhbəri qatarların buraxılması üçün dayandırılmış yol işlərinə təkrar başlamaq üçün Baxış jurnalında yenidən müvafiq qeydiyyat aparmalıdır.

5.6. Mərkəzləşdirilmiş yoldəyişənlərdə, hərəkət edən ürəkçikli çarpazlarda, açar asılılığı ilə təchiz edilmiş yoldəyişənlərdə, habelə izolyasiya edilmiş sahələrdə işlər aparıldıqda, əgər bu zaman İMB qurğularının işi pozularsa (yoldəyişən qurğunun başdan-başa dəyişdirilməsi, yoldəyişən qurğunun ayrı-ayrı hissələrinin, çərçivə relsinin, tiyələrin, birinci birləşdirici dartının və onun sırgılarının, çarpazın hərəkət edən ürəkciyinin, fasiləsiz diyirlənmə səthli çarpazı olan yoldəyişənlərdə ikiqollu linglərin və birinci işçi dartının dəyişdirilməsi, relslərin başdan-başa dəyişdirilməsi), elektromexanikin iştirakı vacibdir. Belə ki, həmin qurğuların işinin dayandırılmasını, habelə işlər başa çatdıqdan sonra onların müəyyən edilmiş qaydada qoşulmasını həyata keçirir və müvafiq qeydiyyat aparır. Tək relsin izolyasiyaedici calaqlarında, yoldəyişən qurğularının birləşdirici zolaqlarında və dayaqlarında, yoldəyişənlərin üfurmə və qızdırma armaturunda tiyələrin (birincidən başqa) birləşdirici dartılarının sırgılarında izolyasiyaedici detallarının dəyişdirilməsi üzrə planlı işlər işarəvermə və rabitə distansiyasının rəhbərliyi ilə razılaşdırılmış qrafik üzrə, stansiya növbətçisinin razılığı ilə, izolyasiya olunmuş sahəni açmadan aparılır. Birinci birləşdirici dartının, nəzarət dartılarının sırgılarında izolyasiyaedici detalların dəyişdirilməsi işlərinə elektromexanikin və ya elektrik montyorunun iştirakı ilə Baxış jurnalında qeydiyyat aparmaqla icra edilir.

Yoldəyişənin hərəkət edən ürəkçikli çarpazında aparılan işlərin xarakteri və onların üzərindən qatarların hərəkəti qaydası haqqında yol ustası və ya yol briqadiri stan-

siya növbətçisi ilə birlikdə Baxış jurnalında bu Təlimatın 12 №-li əlavəsində göstərilmiş formada müvafiq qeydiyyat aparır. Həmin qeydiyyat əsasında elektromexanik İMB qurğularının saxlanması və təmiri üzrə işlər apardıqda qatarların hərəkət təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair Təlimata uyğun olaraq yoldəyişəni, zərurət olduqda isə izolyasiya edilmiş sahəni də açır. Tiyənin çərçivə relsinə bərkidilməsi bu Təlimatın 14 №-li əlavəsində göstərilmiş sxem üzrə yerinə yetirilir.

Mərkəzləşdirilmiş yoldəyişən açılmazdan əvvəl aşağıdakı qaydada bərkidilməli və kilidlənməlidir:

- işarələrdən istifadə saxlanılmaqla (tiyələri ayırmadan) tipli pərçimlə (bu Təlimatın 14 №-li əlavəsi), cəftə və asma kilidlə;

- işarələrdən istifadə saxlanılmamaqla, əgər tiyələr elektrik intiqalından (əllə çevrilən mexanizmdən) ayrılma- mışdırsa tipli pərçimlə (bu Təlimatın 14 №-li əlavəsi), cəftə və asma kilidlə;

- işarələrdən istifadə saxlanılmadan, əgər tiyələr elektrik intiqalından (əllə çevrilən mexanizmdən) ayrılma- mışdırsa, cəftə və asma kilidlə.

Çarpazın hərəkət edən ürəkciyi yoldəyişənin layihəsin- də tiyələrin xüsusi fiksasiyası üçün nəzərdə tutulmuş bərkidici qurğular və asma kilidlə bağlanır.

Yoldəyişənin təmiri və ya nasazlığı zamanı tiyələr arasında mexaniki əlaqə pozulduqda (tiyələr aralandıqda) onun tiyələri bu Təlimatın 15 №-li əlavəsində göstərilmiş qaydada lazımi vəziyyətdə bərkidilir və bundan əlavə sıxılmış tiyə cəftə və asma kilidlə bağlanır.

Yol işləri aparıldıqda yoldəyişənin tipli pərçimlə bərkidilməsi yol təsərrüfatı işçisinin Baxış jurnalında müvafiq qeydiyyat aparması (telefonqram verməsi ilə) ilə

yerinə yetirilir. O, həm də tiyələrin (hərəkət edən ürək- ciyin) bərkidilməsinin etibarlılığına görə məsuliyyət daşı- yır. Yoldəyişənin cəftə və asma kilidlə bağlanmasını hərə- kətlə əlaqədar işçi yerinə yetirir. O, həm də QHT-na uyğun olaraq tiyələrin vəziyyətinin düzgünlüyünə və kilidlərin etibarlı bağlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

İzolyasiya edilmiş sahənin qoşulması yalnız elektrome- xanik və yol ustası (yol briqadiri) tərəfindən rels dövrə- sinin vəziyyətini (lazımi tipli birləşdiricilərin olması və sazlığı, yoldəyişən qurğunun izolyasiyaedici elementləri- nin, izolyasiyaedici calaqların, ballast kəsiyinin sazlığı və i.a.) birgə yoxlanmasından, elektromexanik və stansiya növbətçisi tərəfindən sınaq şuntu qoymaqla bütün şaxə- lənmələrin tutluluğuna birgə nəzarət yoxlanmasından sonra həyata keçirilə bilər.

5.7. Stansiya yollarında və yoldəyişən qurğularında yol işlərinin aparılması və dispetçer mərkəzləşdirməsi ilə təc- hiz edilmiş sahələrdə onların tərtib edilməsi qaydası dəmir yolu rəisi tərəfindən təsdiq edilmiş xüsusi Təlimatla müəyyən edilir.

6. Stansiyalarda işlər aparılan yerlərin çəpərlənməsi qaydası

6.1. Stansiya yolları və yoldəyişən qurğular üzrə hərə- kətlər üçün istənilən maneə, qatarın (manevr tərkibinin) gəlməsinin gözlənilməsindən və ya gözlənilməməsindən asılı olmayaraq, dayanma işarələri ilə çəpərlənməlidir.

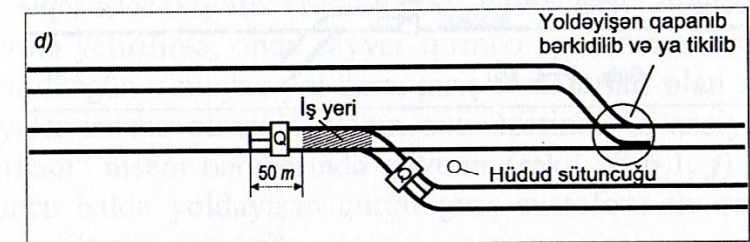
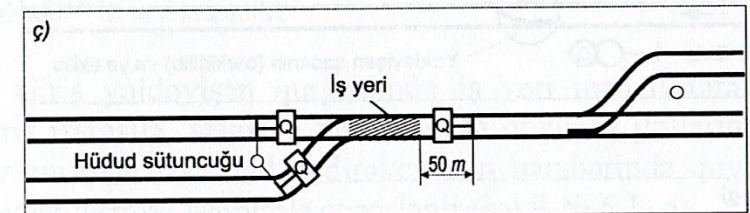
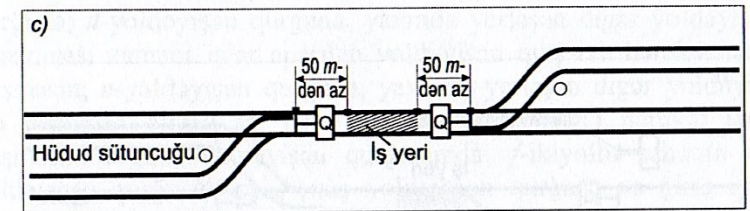
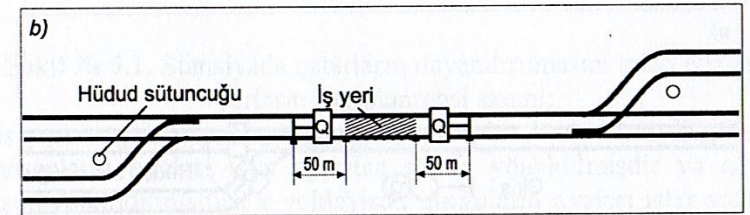
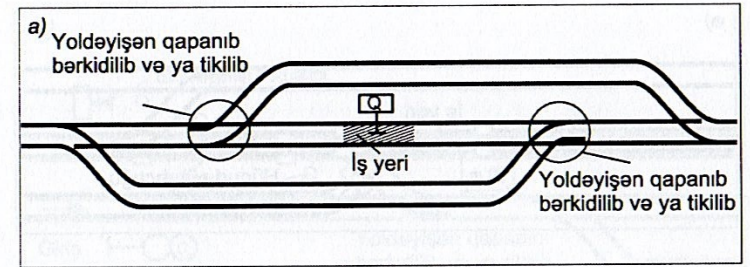
Stansiya yollarında işlər aparılan yeri dayanma işarələri ilə çəpərləmək zərurəti olduqda yol hərəkət üçün bağlanır, həmin yerə aparılan bütün yoldəyişən qurğuları isə elə və- ziyyətə qoyulur ki, hərəkət tərkibi həmin istiqamətə gedə

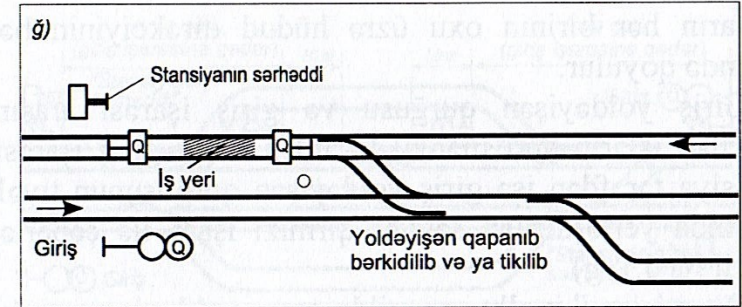
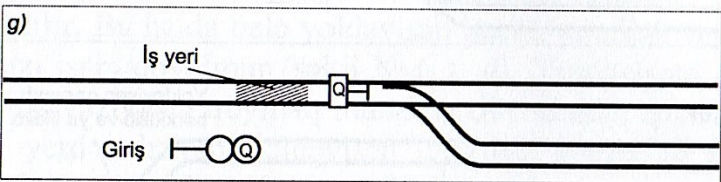
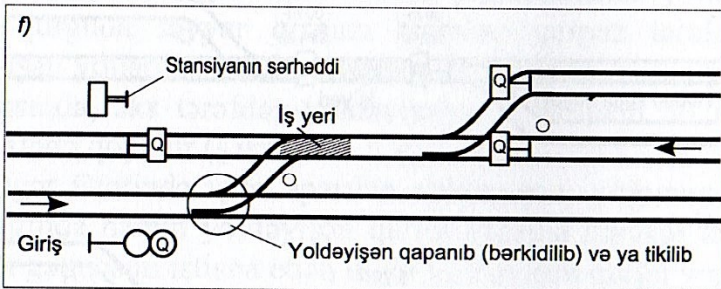
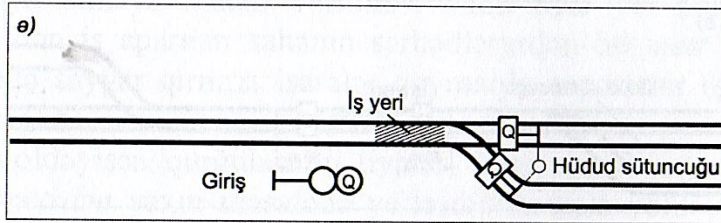
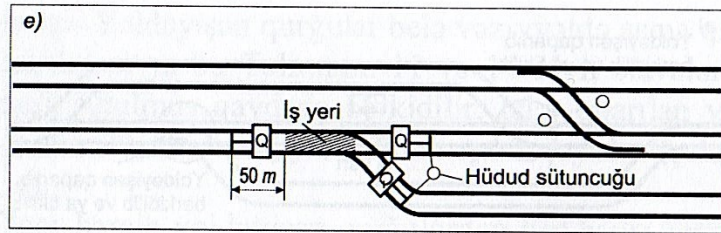
bilməsin. Yoldəyişən qurğular belə vəziyyətdə asma qıfilla bağlanılır və ya bu Təlimatın 11 və 14 №-li əlavələrində nəzərdə tutulmuş qaydada bərkidilir. İşlər aparılan yerdə yolun oxu üzərində səyyar qırmızı işarə qoyulur (şəkil № 6.1, a).

Əgər həmin yoldəyişən qurğulardan hər hansı birisinin tiyələri işlər aparılan tərəfə yönəlmişdirsə və yolu izolasiya etməyə imkan vermirsə, onda belə yer hər iki tərəfdən iş aparılan sahənin sərhədlərindən 50 metr məsafədə səyyar qırmızı işarələr qoymaqla çəpərlənir (şəkil № 6.1, b).

Yoldəyişən qurğularının tiyələri işlər aparılan yerdən 50 metrədən yaxın məsafədə yerləşdikdə, belə yoldəyişən qurğunun tiyələri arasına səyyar qırmızı işarə qoyulur (şəkil № 6.1, c). İşlər aparılan yer çəpərlənərkən yoldəyişən qurğuda səyyar qırmızı işarələr: çarpaz tərəfdən-qovuşan yollardan hər birinin oxu üzrə hüdud dirəkciyinin qarşısında, əks tərəfdən-yoldəyişənin tiyəsindən 50 metr məsafədə qoyulur (şəkil № 6.1, ç).

Əgər üzərində işlər aparılan yoldəyişən qurğunun yaxınlığında həmin yoldəyişən qurğu üzərinə hərəkət tərkibinin gəlməsini istisna edən digər yoldəyişən qurğu yerləşmişdirsə, onda həmin yoldəyişən qurğu başqa istiqamətə qoyularaq həmin vəziyyətdə asma qıfilla bağlanılır və ya bərkidilir. Bu halda belə yoldəyişən qurğu tərəfdən səyyar qırmızı işarə qoyulmur (şəkil № 6.1, d). Yoldəyişəni göstərilmiş vəziyyətə qoymaq mümkün olmadıqda, işlər aparılan yerdən həmin yoldəyişən qurğuya doğru 50 metr məsafədə, məsafə kifayət qədər olmadıqda isə hüdud dirəkciyinin bərabərində qovuşan yolların oxu üzərinə səyyar qırmızı işarə qoyulur (şəkil № 6.1, e).

Şəkil № 6.1. Stansiyada qatarların dayandırılmasını tələb edən iş yerlərin çəpərlənməsi sxemi:

a-iş yerinə aparan yoldəyişənlər qapanmışdır (bərkidilmişdir); *b*-yoldəyişənlərin tiyələri işlər aparılan tərəfə yönəldilmişdir və qapanmışdır (bərkidilmişdir); *c*-yoldəyişən qurğuların tiyələri işlər aparılan yerdən 50 metrə yaxın məsafədə yerləşmişdir; *d*-yoldəyişən qurğuda, yaxında yerləşən digər yoldəyişənin qapanması zamanı işlər aparılan yoldəyişən qurğuya hərəkət tərkibi düşməsin; *e*-yoldəyişən qurğuda, yaxında yerləşən digər yoldəyişəni elə qapamaq olmaz ki, işlər aparılan yoldəyişənə hərəkət tərkibi düşməsin, *ə*-giriş yoldəyişən qurğusunda; *f*-ikiyollu sahənin çıxış yoldəyişən qurğusunda; *g*-çıkış yoldəyişən qurğusu və giriş işarəsi arasında; *ğ*-ikiyollu sahənin çıxış yoldəyişən qurğusu və "Stansiyanın sərhəddi" işarəsi arasında.

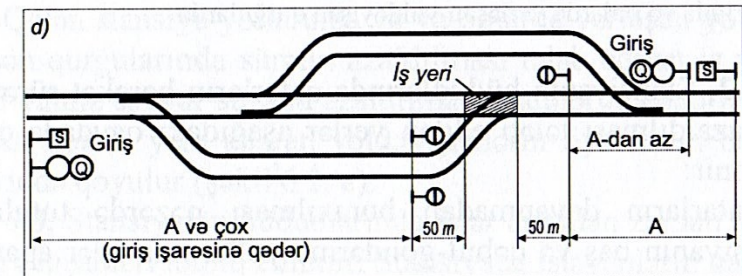
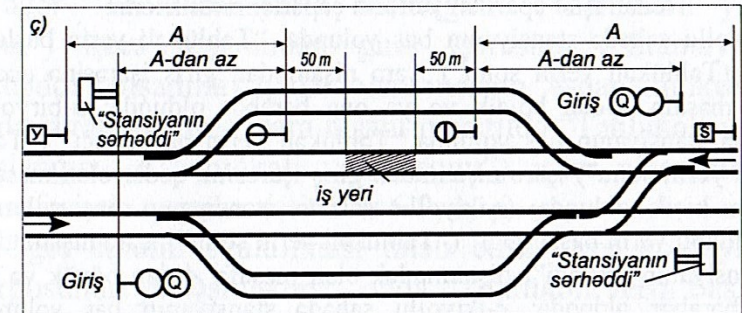
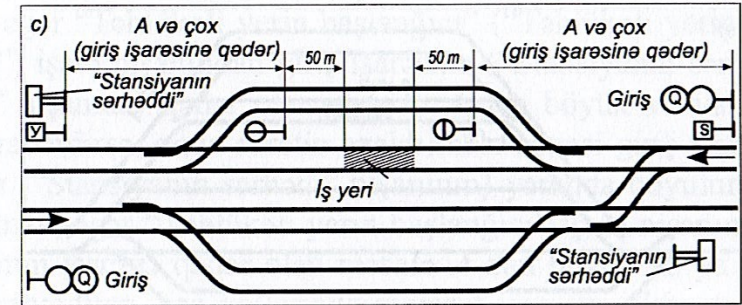
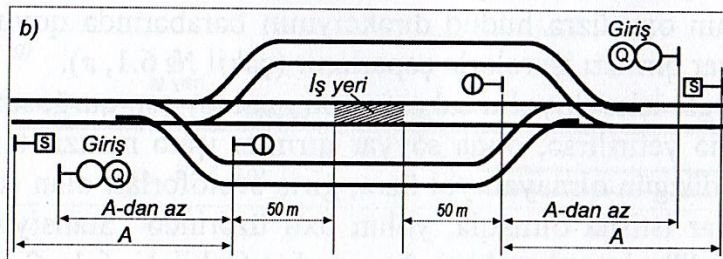
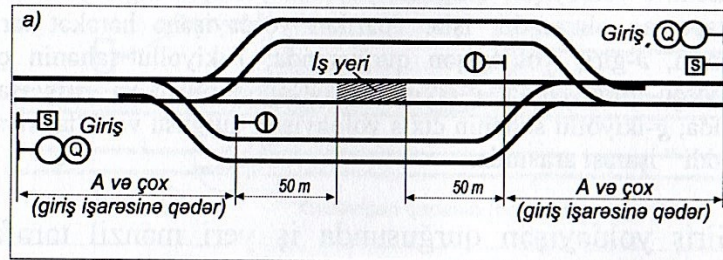
Giriş yoldəyişən qurğusunda iş yeri mənzil tərəfdən giriş işarəsilə, stansiya tərəfdən isə qovuşan yolların hər birinin oxu üzrə hüdud dirəkciyinin bərabərində qoyulan səyyar qırmızı işarələrlə çəpərlənir (şəkil № 6.1, *a*).

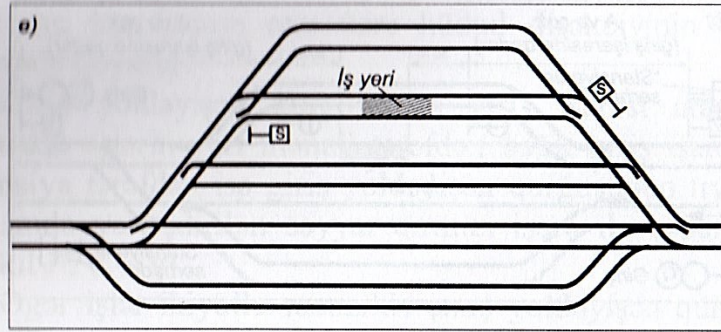
Əgər işlər ikiyollu sahənin çıxış yoldəyişən qurğusunda yerinə yetirilsə, onda səyyar qırmızı işarə mənzil tərəfdən düzgün olmayan yol üzrə, giriş svetoforları olan stansiyalar istisna olmaqla, yolun oxu üzərində "Stansiyanın sərhəddi" nişanı bərabərində qoyulur (şəkil № 6.1, *f*). Sonuncu halda yoldəyişən qurğu giriş svetoforu ilə çəpərlənir. Stansiya tərəfdən səyyar qırmızı işarələr qovuşan

yolların hər birinin oxu üzrə hüdud dirəkciyinin bərabərində qoyulur.

Giriş yoldəyişən qurğusu və giriş işarəsi arasında aparılan işlərin yeri mənzil tərəfdən bağlı giriş işarəsilə, stansiya tərəfdən isə giriş yoldəyişən qurğusunun tiyələri arasında yerləşdirilən səyyar qırmızı işarə ilə çəpərlənir (şəkil № 6.1, g).

Əgər işlər ikiyollu mənzildə çıxış yoldəyişən qurğusu və "Stansiyanın sərhəddi" işarəsi arasında yerinə yetirilsə, onda səyyar qırmızı işarələr mənzil tərəfdən "Stansiyanın sərhəddi" nişanının bərabərində, stansiya tərəfdən isə çıxış yoldəyişən qurğusunun tiyələri arasında qoyulur (şəkil № 6.1, g). Stansiyanın düzgün olmayan yol üzrə giriş svetoforu olduqda, işlərin aparıldığı yer mənzil tərəfdən bağlı giriş işarəsilə çəpərlənir.

Şəkil 6.2. Stansiyada qatarların azaldılmış sürətlə hərəkətini tələb edən işlər aparılan yerlərin çəpərlənməsi sxemi:

a-biryollu sahədə stansiyanın baş yolunda, “Təhlükəli yerin başlanğıcı” (Təhlükəli yerin sonu”) işarə nişanından giriş işarəsinə qədər olan məsafə A -dan böyük və ya ona bərabər olduqda; **b**-biryollu sahədə stansiyanın baş yolunda “Təhlükəli yerin başlanğıcı” (Təhlükəli yerin sonu”) işarə nişanından giriş işarəsinə qədər olan məsafə A -dan kiçik olduqda; **c**-ikiyollu sahədə stansiyanın baş yolunda “Təhlükəli yerin başlanğıcı” (Təhlükəli yerin sonu”) işarə nişanından (“Stansiyanın sərhədi”) nişanına qədər olan məsafə A -dan böyük və ya ona bərabər olduqda; **ç**-ikiyollu sahədə stansiyanın baş yolunda “Təhlükəli yerin başlanğıcı” (Təhlükəli yerin sonu”) işarə nişanından giriş işarəsinə (“Stansiyanın sərhədi” nişanına) qədər olan məsafə A -dan kiçik olduqda; **d**-yoldəyişən qurğusunda; **e**-qalan stansiya yollarında və onlarda yerləşən yoldəyişən qurğularda.

6.2. Stansiyanın hüdudlarında qatarların hərəkət sürətinin azaldılması tələb edilən yerlər aşağıdakı qaydada çəpərlənir:

qatarların dayanmadan buraxılması nəzərdə tutulan stansiyanın baş və qəbul-göndərmə yollarında işlər aparılan yer səyyar sürətin azaldılması işarələrilə və “Təhlükəli yerin başlanğıcı” və “Təhlükəli yerin sonu” işarə nişanları ilə çəpərlənir (şəkil № 6.2, **a**-biryollu sahələrdə; şəkil № 6.2, **c**-ikiyollu sahələrdə);

əgər “Təhlükəli yerin başlanğıcı” (“Təhlükəli yerin sonu”) işarə nişanından giriş işarəsinə (“Stansiyanın sərhədi” nişanına) qədər olan məsafə A -dan böyük və ya ona bərabədirsə, onda sürətin azaldılması işarəsi giriş işarəsinin (“Stansiyanın sərhədi” nişanının) yanında qoyulur. Bu zaman, əgər “Təhlükəli yerin başlanğıcı” işarə nişanından həmin işarəyə qədər olan məsafə A -dan böyük və ya ona bərabədirsə, baş yollarında marşrut işarələri olan stansiyalarda sürətin azaldılması işarəsi giriş işarəsinin deyil, marşrut işarəsinin yanında qoyulur (şəkil № 6.2, **a**, **c**);

əgər “Təhlükəli yerin başlanğıcı” (“Təhlükəli yerin sonu”) işarə nişanından giriş işarəsinə (“Stansiyanın sərhədi” nişanına) qədər olan məsafə A -dan kiçikdirsə, onda sürəti azaltma işarə nişanı mənzildə “Təhlükəli yerin başlanğıcı” (“Təhlükəli yerin sonu”) işarə nişanının A məsafəsində qoyulur (şəkil № 6.2, **b**, **ç**).

Əgər sürətin azaldılması tələb edilən yer yoldəyişən qurğusunda yerləşmişdirsə, onda “Təhlükəli yerin başlanğıcı” və “Təhlükəli yerin sonu” işarə nişanları düz və yan yollarda qoyulur (şəkil 6.2, **d**), sürəti azaltma işarəsinin qoyulması isə yuxarıda göstərilən qaydada yerinə yetirilir.

Qalan stansiya yollarında və ya onlarda yerləşən yoldəyişən qurğularında sürətin azaldılması tələb edilən iş yerləri yalnız səyyar sürətin azaldılması işarələrilə çəpərlənir, onlar həmin yerə aparən yoldəyişənlərin tiyələrinin bərabərində qoyulur (şəkil 6.2, **e**).

6.3. Stansiyanın hüdudlarında işlər aparılan zaman “**C**” işarə nişanları tətbiq edilmir. Stansiyada işləyənlərin qatarların və manevr tərkiblərinin hərəkəti haqqında xəbərdar edilməsi qaydasını Naxçıvan dəmir yolu hissəsinin (Naxçıvan hissəsinin ərazisində) rəisi və ya ADDY-nun Baş mühəndisi müəyyən edir.

7. Qatarların hərəkəti üçün qəflətən yaranmış maneə yerlərinin çəpərlənməsi qaydası

7.1. Dəmir yolu nəqliyyatının hər bir işçisi insanların həyatına və sağlamlığına və ya hərəkətin təhlükəsizliyinə qorxu yaradan hallarda qatara və ya maneəvi tərkibinə dayanma işarəsi verməyə və ya onların dayandırılması üçün digər tədbirlər görməyə borcludur. İşçi tikililəri də və ya qurğuları da hərəkətin təhlükəsizliyinə və ya ətraf mühitin çirklənməsinə səbəb ola biləcək nasazlıq aşkar etdikdə təhlükəli yerin çəpərlənməsi və nasazlığın aradan qaldırılması üçün dərhal tədbirlər görməlidir (TİQ-in 1.3-cü bəndi).

7.2. Dəmir yollarının və süni tikililərin baxıcıları, baxış üçün təyin edilmiş yol montyorları və yola baxış keçirən, işarə cihazları və ləvazimatı olan digər dəmir yolu işçiləri mənzildə qatarların hərəkəti üçün qəflətən yaranmış maneə (sınımış rels, yolun yuyulub aparılması, uçqun, qar basqını və i. a.) aşkar etdikdə və həmin yerdə lazımi səyyar işarələr olmadıqda maneə yerinə dərhal dayanma işarəsi (gündüz-qırmızı bayraq, gecə-qırmızı işıqlı fənər) qoymalıdır. Sonra fasiləsiz verilən ümumi həyəcan işarəsi (nəfəs şeypurundan bir uzun və üç qısa səs) digər dəmir yolu işçisi və ya yoldan keçən insanları köməyə çağırmağa və vəziyyətdən asılı olaraq aşağıdakı qaydada hərəkət etməlidir.

7.2.1. Birinci qatarın hansı tərəfdən gəlməli olmasına dair tam əmin olduqda qatara (həmin tərəfə) qarşı getməli və maneə yerindən həmin mənzil üçün ADDY rəisinin müəyyən etdiyi **B** məsafəsini keçdikdən sonra (bu Təlimatın 4.2-ci bəndi) taraqqaya qoymalı, bundan sonra maneənin digər tərəfinə gedərək ondan **B** məsafəsində taraqqaya qoymalı və maneə yerinə qayıtmalıdır.

7.2.2. Əgər qatarların hansı tərəfdən gələcəyi məlum deyilsə, onda:

biryollu sahədə dərhal maneə yerində əldə olan mövcud vasitələrlə dayanma işarəsi (gündüz-qırmızı bayraq, gecə-qırmızı işıqlı fənər) qoymalı, sonra, ilk növbədə, maneə yerinə eniş tərəfdən **B** məsafəsində, meydançada isə pis görünən tərəfdən (yolun əyri sahələrində, qazmalarda və s.) taraqqalar qoymalı, sonra maneənin digər tərəfindən **B** məsafəsində taraqqalar qoymalı və maneə yerinə qayıtmalı; yaxınlaşmalarda eyni şərait olduqda maneə yerində qalmalıdır;

iki və çoxyollu sahələrdəki yollardan birində maneə olduqda dərhal maneə yerinə dayanma işarəsi (gündüz-qırmızı bayraq, gecə-qırmızı işıqlı fənər) qoyaraq onu əldə olan vasitələrlə bərkitmək, sonra ondan düzgün istiqamətdən gəlməsi gözlənilən qatar tərəfə getmək və **B** məsafəsində taraqqalar qoymaq, ondan sonra maneənin digər tərəfindən (düzgün olmayan istiqamət tərəfdən) eyni məsafədə taraqqalar qoymaq və maneə yerinə qayıtmmaq; iki və daha çox yolda maneə olduqda isə maneə yerində qalmaq lazımdır.

7.2.3. Maneə yerində taraqqaların qoyulması üçün gərkən fasiləsiz ümumi həyəcan işarəsi (nəfəs şeypurundan bir uzun və üç qısa səs) vermək, maneə yerində isə qırmızı işarə (gündüz-qırmızı bayraq, gecə-qırmızı işıqlı fənər) qoyub əldə olan vasitələrlə bərkitmək lazımdır. Fənərin qırmızı işığı dəmir yolu işçisi taraqqalar qoymaq üçün getdiyi istiqamətin əksinə yönəldilməlidir. İki tərəfli qırmızı işıqlı fənər olduqda, fənərin qırmızı işığı hər iki tərəfə yönəldilməlidir.

Əgər dəmir yollarının və süni qurğuların baxıcısı, yol montyoru və ya yola baxış keçirən və işarə cihazları və

ləvazimatı olan digər işçi tərəqqilər qoyulan yerə gedən zaman yaxınlaşan qatarın səsini eşidərsə və ya onu görərsə, o, istənilən üsulla (gündüz bayraqla və ya əllə, gecə fənər işığı ilə) dayanma işarəsi verməli, qatara qarşı qaçmalı və mümkün olan yerlərdə tərəqqilər qoymalıdır.

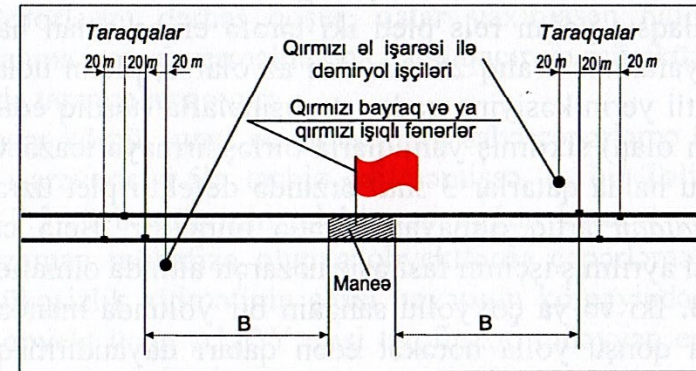
7.2.4. Dəmir yollarının və süni qurğuların baxıcısı, baxış üçün təyin edilən yol montyoru və ya yola baxış keçirən və işarə cihazları və ləvazimatı olan digər işçilər maneə yerlərinin yanında qaldığı bütün hallarda ümumi həyəcan işarəsi verməkdə davam etməli, qatarın yaxınlaşıb – yaxınlaşmamasına qulaq asmalı və baxmalıdır. Maneə yerindən görmə pis olduqda və qazmada olarkən onun yamacının üstünə qalxmaq olar.

Yaxınlaşan qatarın səsinə eşitdikdə və ya onu gördükdə özü ilə qırmızı işarə götürməli, dayanma işarəsi verməklə qatara qarşı qaçmalı və mümkün olan yerdə taraqqalar qoymalıdır. İkiyollu sahənin hər iki yolunda hərəkət üçün maneə olduqda və qatarlar hər iki tərəfdən eyni zamanda yaxınlaşdıqda, birinci növbədə maneə yerinə daha tez çatacaq qatara tərəf qaçmaq lazımdır.

7.2.5. Əgər həyəcan işarəsinə üzərində taraqqalar və əl işarələri olan dəmir yolu işçisi gələrsə, onda maneəni aşkar edən baxıcı, yol montyoru və ya yola baxış keçirən digər işçi maneə yerində dayanma işarəsi qoyur, ondan sonra gələn işçi ilə birlikdə maneəni ***B*** məsafəsində hər iki tərəfdən çəpərləyir və taraqqaların yanında qalaraq qatırı gözləyir (şəkil № 7.1).

7.2.6. Əgər həyəcan işarəsinə görə gələn işçinin taraq-qaları və əl işarələri yoxdursa, onda baxıcı, yol montyoru və ya yola baxış keçirən digər işçi maneə yerində dayanma işarəsi qoyduqdan sonra gələn işçiyə 3 ədəd taraqqə, gün-düz vaxtı isə, habelə sarı bayraq (qırmızı bayrağı maneə

yerində saxlayır) verir, taraqqaların qoyulması və dayanma işarəsinin verilmə qaydasını izah edir, sonra hər ikisi taraqqaları **B** məsafəsində qoymaqla maneə yerini hər iki tərəfdən çəpərləyir və taraqqaların yanında qalaraq qatırı gözləyirlər.

Şəkil № 7.1. Qatarların hərəkəti üçün qəflətən yaranan maneə yerinin çəpərlənməsi sxemi:

7.2.7. Əgər həyəcan işarəsinə dəmir yolunun ikinci işçisi və ya nəqliyyatda işləməyən şəxs gələrsə, onu ən yaxındakı yol briqadirini və ya yol ustasını çağırmağa göndərmək lazımdır.

Mənzildə rabitə vasitələri (telefon, radio) olan halda onlardan baş verənlər haqqında stansiya növbətçisinə, qatar dispetçerinə, yol ustasına və ya yol briqadirinə xəbər vermək üçün imkan daxilində istifadə etmək lazımdır.

7.2.8. Yaxınlaşan qatarı dayandırdıqdan sonra maneə haqqında maşinisti xəbərdar etmək lazımdır. Maneə yerinə maşinistlə birlikdə baxış keçirilməli və əgər oradan qatarı buraxmaq mümkündürsə (briqadir olmadıqda qatarın buraxılmasının mümkünlüyü haqqında məsələni maşinist həll edir), qatar 5 km/saat sürətlə buraxılır.

Əgər qatar sınımış relsin yanında dayandırılmışsa və yol briqadirinin, o, olmadıqda isə – maşinistin rəyinə əsasən onun üzərindən qatarı buraxmaq mümkündürsə, bu zaman oradan yalnız tək birinci qatarı buraxmağı icazə verilir. Körpü və ya tunnel hüdudunda sınımış rels üzrə qatarların buraxılması bütün hallarda **qadağandır**.

Calaqsız yolun rels pleti iki tərəfə eninə sınan halda, əgər yaranmış aralıq 25 mm-dən az olarsa, pletin uclarını defektli yerin kəsiyinə qədər strubsinalarla (təsdiq edilmiş tipdən olan) sıxılmış yanlıqlarla birləşdirməyə icazə verilir. Bu halda qatarlar 3 saat ərzində defektli plet üzrə 25 km/saatdan artıq olmayan sürətlə buraxılır. Belə calaq xüsusi ayrılmış işçinin fasiləsiz nəzarəti altında olmalıdır.

7.3. İki və ya çoxyollu sahənin bir yolunda maneə olduqda qonşu yolla hərəkət edən qatarı dayandırmaq və maşinistə, kilometri və ya yolu göstərməklə, mövcud maneə haqqında məlumat vermək lazımdır.

Həmin qatarın maşinisti qarşıdan gələn qatarı dayandırmalı və hərəkət üçün qarşıdakı mövcud maneə haqqında xəbərdar etməlidir. O maşinistin özündə ən yaxın stansiyanın növbətçisinə və ya qatar dispetçerinə sınımış rels və ya hərəkət üçün digər mövcud maneə (kilometri və yolu göstərməklə) haqqında xəbər verməlidir. Qatarın radiorabitəsi olduğu halda maşinist aşkar olunan maneə haqqında radio-rabitə ilə ən yaxın stansiyanın növbətçisinə və ya qatar dispetçerinə və qonşu yolla hərəkət edən qatarın maşinistinə xəbər verməyə borcludur.

7.4. Keçiddə yolun qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinə qorxu yaradan nasazlıq baş verdikdə, habelə keçid tökülmüş yüklə və ya dayanmış nəqliyyat vasitəsilə tutulu olduqda keçid növbətçisi “Dəmir yolu keçidlərinin istismarına dair təlimat”a və yerli təlimata uyğun hərəkət etməlidir.

7.5. Körpüdə, tuneldə və ya uçqunlu sahədə qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinə qorxu yaradan maneələr aşkar edildikdə dəmir yolunun və süni tikililərin baxıcısı aşağıdakı kimi hərəkət edir:

əgər körpü, tunnel və ya uçqunlu sahə çəpərləmə svetofor işarəvericisi ilə təchiz edilmişsə, baxıcı çəpərləmə svetoforlarını dərhal qoşur, qatar yaxınlaşan halda isə dayanma işarəsi verməklə ona qarşı qaçır və mümkün olan yerdə taraqqalar qoyur;

əgər körpü, tunnel və ya uçqunlu sahə çəpərləmə svetofor işarəvericisi ilə təchiz edilməmişsə, o, bu Təlimatın 7.2–7.3-cü bəndlərinin tələblərinə uyğun hərəkət edir və bu zaman mühafizə olunan obyektlərdə çəpərləmə üçün təhlükəsizlik xidmətinin şəxsi heyətinin köməyindən, hər bir obyekt üçün ADDY rəisi tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada, istifadə olunur.

Körpüdə (tuneldə) maneə çəpərlənən halda körpünün (tunelin) tam uzunluğu maneə yeri hesab edilir.

7.6. Keçid növbətçiləri, dəmir yollarının və süni tikililərin baxıcıları və yola baxış üçün ayrılmış yol montyorları növbətçilik vaxtında zəruri işarəvermə cihazlarına və ləvazimatına malik olmalıdırlar ki, onlar da yol təsərrüfatı işçiləri üçün bu Təlimatın 16 №-li əlavəsindəki siyahıda göstərilmişdir.

7.7. Əgər dəmir yolunun və süni tikililərin baxıcısı, keçid növbətçisi və ya dəmir yolunun istənilən digər işçisi qatarda onun dayandırılmasını tələb edən nasazlıq (sürüşərək gedən təkərlər; sürüngəclər səbəbindən güclü zərbələr vuran təkərlər, yanğın, buksların qızması, qatardan adamın və ya yükün düşməsi, yükün qəza törədə biləcək yanlış vəziyyəti və s.) görərsə, qatarın dayandırılması üçün tədbirlər görməyə borcludur.

Öz tərkibində ölçüsü 2 mm-dən böyük olan sürüngəcli (oyuqlu) təkər cütü olan qatar keçdikdən sonra belə təkər cütünün keçdiyi sahələrdə relslərə və yoldəyişən qurğulara aşağıdakı qaydada baxış keçirilir:

bu zaman mənzillər aşağıdakı hallarda baxış başa çatana qədər qatarların hərəkəti üçün aşağıdakı hallarda bağlanır: yolda R43 və daha yüngül tipli relslər və yoldəyişən qurğular olduqda; normativdən artıq tonnaj buraxan R50 və daha ağır tipli relslər və yoldəyişən qurğular olduqda; havanın temperaturu mənfi 10^0 S və aşağı olduqda 3 mm və daha böyük sürüngəcli (oyuqlu) təkər cütü R50 tipli relslərdən keçən halda, 4 mm və daha böyükləri ilə R65 və R75 tipli relslərdən, havanın temperaturu mənfi 10^0 S-dən yüksək olduqda 4 mm və daha böyük sürüngəcli (oyuqlu) təkər cütü R50 tipli relslərdən, 5 mm və daha böyükləri ilə R65 və R75 tipli relslərdə keçən hallarda.

Qalan hallarda baxış başa çatana qədər qatarların hərəkət sürəti 40 km/saat müəyyən edilir. Sürüngəclə zədələnmiş relslər və yoldəyişən qurğular aşkar edildikdə onlar dəyişdirilənə qədər qatarların hərəkəti qaydası yol briqadərindən aşağı olmayan vəzifəli işçi tərəfindən müəyyən edilir.

8. Xəbərdarlıqların verilməsi qaydası

8.1. Qatarların hərəkəti zamanı lokomotiv briqadalarının xüsusi sayıqlığını təmin etmək və onları işlərin aparılması və ya yaranmış maneələr haqqında xəbərdar etmək lazım olan hallarda qatarlara yazılı xəbərdarlıqlar verilir.

Xəbərdarlıqlar aşağıdakı hallarda verilir:

yolun, kontakt şəbəkəsi qurğularının, keçid işarəvericilərinin süni və digər tikililərinin nasazlığı hallarında, ha-

belə qatarların sürətinin azaldılmasını və dayandırılmasını tələb edən təmir və tikinti işləri aparıldıqda;

yeni işarəvermə və rabitə vasitələri növləri işə salındıqda, habelə yeni svetoforlar qoşulduqda, mövcud svetoforların yeri dəyişdirildikdə və ya onlar ləğv edildikdə və nasaz olduqda, svetoforu bağlı vəziyyətə gətirmək mümkün olmadıqda;

yol avtomatik lokomotiv işarəvericisi qurğuları nasaz olduqda;

qatar yükləmə əndazəsi həddindən kənara çıxan yüklərlə göndərildikdə, həmin qatara hərəkət edərkən sürəti azaltmaq və ya xüsusi şərtlərə riayət etmək lazım olduqda;

ikiyollu mənzildə qartəmizləyən, ballastyor, yoldöşəyən, qaldırıcı kran, qırmadaş təmizləyən və digər maşınlar işlədikdə;

qatara həmin sahə üçün müəyyən edilmiş sürətlə hərəkət edə bilməyən hərəkət tərkibi qoşulduqda;

yoldan çıxarılan (götürülən) hərəkət vahidləri pis görünmə şəraitində işlədikdə, habelə yol vaqoncuqlarında ağır yüklər daşındıqda;

yolda qatarın sürətinin azaldılması və ya dayandırılması tələb olunduqda, habelə lokomotiv briqadalarını qatarın hərəkətinin xüsusi şərtləri haqqında xəbərdar etmək lazım gələn bütün digər hallarda.

Qatarlara xəbərdarlıqların verilməsi "Qatarların hərəkəti və manevr işinə dair Təlimat"la müəyyən edilmiş qaydaya uyğun həyata keçirilir.

8.2. Bütün xəbərdarlıqlar üç növə bölünür:

təyin edilmə anından ləğv edilənə qədər qüvvədə olan və müvafiq rəhbər işçi işlərin aparılması şəraitinə görə onların başa çatma vaxtını təyin edə bilmədiyi anadək davam edən;

xəbərdarlığın verilməsinə dair sifarişdə göstərilən müəyyən müddət ərzində qüvvədə olan;

ayrı-ayrı qatarların buraxılması üçün xüsusi şərtlərə (qatarda müəyyən edilmiş sürətlə hərəkət edə bilməyən yük və ya hərəkət tərkibinin olması, cədvəllə nəzərdə tutulmayan dayanacaqların təyin edilməsi və s.) riayət edilməsi zəruri olduqda təyin edilən.

8.3. Nəzərdə tutulan yol işlərinin aparılması ilə əlaqədar xəbərdarlıqların verilməsi haqqında sifarişlər verilir:

yol ustaları tərəfindən iş aparılan vaxt müddətinə, lakin bir gündən artıq olmamaqla;

yol distansiyasının rəisi tərəfindən – 5 *sutkaya* qədər;

Naxçıvan hissəsinin (Naxçıvan hissəsi ərazisində) rəisi və ya ADDY-nun Baş mühəndisi tərəfindən – 10 *sutkaya* qədər.

5-dən 10 *sutkaya* qədər müddətə qüvvədə olan xəbərdarlıqlar dəmir yolunun “Yol təsərrüfatı” İstehsalat Birliyinin rəisi tərəfindən təsdiq edilir.

Daha uzun müddətə verilən xəbərdarlıqlar ADDY rəisinin əmrilə müəyyən edilir. Bu zaman xəbərdarlığın müəyyən edilməsi haqqında əmrə ADDY rəisi müvafiq işçilərə zəruri işlər yerinə yetirildikdən və qatarların normal sürətlə buraxılması üçün şərait bərpa olunduqdan sonra xəbərdarlığı ləğv etmək hüququ verə bilər.

Yol ustaları xəbərdarlıqlar verilməsi haqqında sifarişləri aşağıdakı hallarda verirlər:

yoldan çıxarılan hərəkət vahidləri və briqadaları görünməsi məhdud olan şəraitdə işlədikdə;

eşidilməni pisləşdirən alətlərlə (elektrik, pnevmatik və digər) işlər aparıldıqda;

yol vaqoncuqlarında ağır yüklər daşındıqda, iki və çox-yollu mənzillərdə yollar arasına materiallar boşaldılan za-

man və ya qatarlar keçən yol üzərində yüklərin doldurulması və ya boşaldılması aparıldıqda;

sutkanın qaranlıq vaxtında, duman, boran şəraitində işlərin icrasına başlamazdan öncə. Bundan əlavə, yol ustaları tərəfindən işlərə rəhbərlik etmək hüququ verilən yol briqadirinə və ya yol montyoruna görülməsi nəzərdə tutulan işlərin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar olaraq xəbərdarlıqların verilməsi haqqında sifarişlər verilir (cədvəl № 2.3).

8.4. Yolölçən və ya defektoskop vaqonla qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinə qorxu yaradan yerlər aşkar edildikdə qatarların hərəkət sürətinin azaldılması və ya hərəkətin bağlanması haqqında xəbərdarlığın verilməsinə dair sifarişi həmin vaqonların rəisləri və ya onların müavinləri verirlər.

Bu sifarişi həmin yerdən vermək mümkün olmadıqda qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi (təhlükəli yerin çəpərlənməsi, nöqsanların aradan qaldırılması işlərinin təşkil edilməsi) üzrə tədbirlərin görülməsi üçün yolölçən və ya defektoskop vaqonundan işçilər düşürülür, xəbərdarlıq verilməsinə və ya hərəkətin bağlanmasına dair sifariş isə mənzili məhdudlaşdıran stansiya çatdıqda verilir.

8.5. Yolda və qurğularda hərəkətin təhlükəsizliyinə qorxu yaradan və dayanma (defektli relsin, yanlıqların, yoldəyişən tiyələrinin, tənzimləyici cihazların elementlərinin, çarpazların tək-tək dəyişdirilməsi, yoldakı qabarmaların düzəldilməsi və s.) və ya sürəti azaltma işarələri ilə çəpərlənməsi tələb olunan qəfil aşkar edilmiş nasazlıqların aradan qaldırılması işlərinin yerinə yetirilməsi üçün xəbərdarlıqların verilməsi barədə sifarişlər, sonradan bu barədə yol distansiyasının rəisinə məlumat çatdırmaqla, yol ustası (o, olmadıqda isə yol briqadiri) tərəfindən verir.

Təmir və tikinti-quraşdırma təşkilatlarından olan iş rəhbərləri yolun və qurğuların bütövlüyünü və ya əndazəni pozmaqla yerinə yetirdikləri işləri düzəltmək üçün iş aparılmasına dair icazəni yol distansiyasının rəisindən alırlar. Sonuncunun özü və ya onun səlahiyyət verdiyi yol ustası həmin işlərin aparılması ilə əlaqədar xəbərdarlıqların verilməsinə və ləğv edilməsinə dair sifarişlər verir.

8.6. Xəbərdarlıqların verilməsinə dair sifarişlər yazılı şəkildə, teleqramla, telefonqramla ADDY rəisinin müəyyən etdiyi xəbərdarlıqları verən stansiyaların və xəbərdarlığın müəyyən edildiyi mənzili məhdudlaşdıran stansiyaların ünvanına, dispetçer mərkəzləşməsi olan sahələrdə habelə qatar dispetçerinə verilir. Xəbərdarlıqların verilməsinə dair sifarişlərin forması bu Təlimatın 8 №-li əlavəsində göstərilmişdir.

Sadalınmış stansiyalardan birinə xəbərdarlıq barədə verilən yazılı sifariş onu imzalayan şəxs tərəfindən müəyyən edilmiş digər ünvanlara verilən teleqramla və ya telefonqramla təsdiqlənməlidir.

Əgər xəbərdarlığın verilməsi haqqında sifariş yol distansiyasının rəisi və ya digər böyük rəhbər işçi tərəfindən edilərsə, onun sürəti iş rəhbərinə ünvanlanır.

8.7. Nəzərdə tutulan xəbərdarlıqların verilməsinə dair sifarişlər teleqramlarla (telefonqramlarla) o hesabla verilməlidir ki, xəbərdarlıqları verən stansiyanın növbətçisi sifarişi xəbərdarlığın qüvvəyə minməsinə ən azı 3 saat qalmış, qatarlar dayanmadan hərəkət edən istiqamətlərdə isə ADDY rəisinin müəyyən etdiyi vaxtdan, yəni 3 saatdan daha tez vaxt ərzində, gecikdirilmədən alsın.

8.8. Hərəkətin təhlükəsizliyinə qorxu yaradan qəfil vəziyyətlər yarandıqda xəbərdarlıqların verilməsi barədə sifariş (yazılı və ya telefonqramla), bilavasitə, mənzili

məhdudlaşdıran stansiyaların növbətçilərinə (və ya həmin stansiyalardan birinə), dispetçer mərkəzləşməsi olan sahələrdə isə qatar dispetçerinə verilir.

Stansiya növbətçisi (qatar dispetçeri) belə sifariş aldıqdan sonra onun fəaliyyət qaydası qatarların hərəkəti və manevr işinə dair Təlimatın 12.6-ci bəndilə müəyyən edilmişdir.

8.9. Xəbərdarlıqların təyin edilməsi və ləğv olunması barədə sifarişlərin, teleqramların və ya telefonqramların lazımı ünvanlara vaxtında çatdırılmasının təmin edilməsi qaydasını ADDY rəisi müəyyən edir.

8.10. Xəbərdarlıqların verilməsi haqqında sifarişin icra üçün qəbul edildiyi barədə təsdiqləmə alana qədər iş rəhbərinin işlərə başlaması qadağandır.

Sifarişin icra üçün qəbul edilməsi haqqında təsdiqləmə aşağıdakılar hesab olunur:

teleqraf işçisinin (teleqraf olmayan yerdə stansiya növbətçisinin) teleqramın müəyyən edilmiş ünvanlara verilməsi üçün qəbul edilməsi haqqında imzası ilə təsdiq edilmiş teleqramın (telefonqramın) surəti və ya müəyyən edilmiş ünvanlara verilməsi üçün telefonqramla təsbit edilmiş vaxt, həmin telefonqramı qəbul edən işçinin vəzifəsi və soyadı göstərilməklə;

xəbərdarlıq verən stansiya növbətçisinin yazılı sifarişi almasına dair imzası və ya onun xəbərdarlıq Kitabında sifariş verən işçinin qeydi altında imzası.

Yolda, qurğularda və tikililərdə, qatarların hərəkəti üçün təhlükə yaradan qəfil nasazlıqların, habelə, bununla drezinlərin, yol vaqoncuqlarının, elektrik stansiyalarının və yoldan çıxarılan digər hərəkət vahidlərinin hərəkətləri ilə əlaqədar nasazlıqlar aşkar edildikdə onların aradan qaldırılması üzrə işlər aparılan yerin müvafiq çəpərlənməsindən dərhal sonra həyata keçirilməlidir.

8.11. Xəbərdarlıqların verilməsi haqqında sifarişdə göstərilməlidir:

xəbərdarlığın qüvvədə olduğu dəqiq yer (mənzil, yolun nömrəsi, kilometr və piket);

qatarların hərəkəti zamanı ehtiyatlılıq tədbirləri;

xəbərdarlığın başlanması və qüvvədə olması müddəti.

8.12. Ləğv edilənə qədər təyin olunan xəbərdarlıqlar qatarlara onların ləğv edilməsi barədə bildiriş alınanadək verilir. Müəyyən müddətə təyin edilən xəbərdarlıqlar qatarlara yalnız həmin müddət ərzində verilir. Belə xəbərdarlıqların ləğv edilməsi haqqında sifarişlər verilmir və əgər iş rəhbərindən xəbərdarlığın qüvvədə olmasının təyin edilən müddətinin uzadılmasının zəruriliyi haqqında bildiriş alınmazsa, onların qatarlara verilməsi dayandırılır.

İş rəhbəri sifarişdə göstərilən və xəbərdarlığa səbəb olan işləri hər hansı səbəblərdən təyin olunmuş müddətə başa çatdırma bilmədikdə o, xəbərdarlığın qüvvədə olma müddəti başa çatmadan sürətin azaldılması üçün qoyulan səyyar işarələrin yanına işarəçilər göndərməli və mənzili məhdudlaşdıran stansiyaların növbətçilərinə işlərin başa çatdırılmasının yeni müddətini göstərməklə, xəbərdarlığın qüvvədə olması vaxtının uzadılması haqqında məlumat verməlidir. Stansiya növbətçisi belə sifarişi aldıqda "Qatarların hərəkəti və manevr işinə dair Təlimat"ın 12.6-cı bəndinə uyğun hərəkət etməlidir.

8.13. Ləğv edilənə qədər təyin olunmuş xəbərdarlığın ləğv edilməsi hüququna yalnız onu təyin edən işçi və ya bilavasitə onun rəisi malikdir. Xəbərdarlığı təyin edən vəzifəli şəxslər onlara tabe olan xətti bölmələrin rəhbərlərinə müvafiq işlər başa çatdıqdan sonra təyin edilmiş xəbərdarlıqları ləğv etməyi və ya qatarların hərəkətinin xəbərdarlıqla nəzərdə tutulmuş sürətini yüksəltməyi tap-

şıra bilərlər. Belə tapşırıq haqqında xəbərdarlığın verilməsi sifarişində göstərilməlidir.

8.14. Ləğv edilənə qədər təyin olunan xəbərdarlıqlar onları yaradan səbəblər aradan qaldırıldıqdan dərhal sonra xəbərdarlıqlar təyin edildiyi halda həmin ünvanlara teleqram (telefonoqram) verməklə ləğv edilir. Xəbərdarlığı, habelə yazılı şəkildə və ya onların verildiyi stansiyadakı xəbərdarlıqlar kitabında qeydiyyat aparmaqla ləğv etməni bəyan edən şəxs tərəfindən ləğv edilmənin ayı, tarixi və vaxtı göstərilməklə və sonradan onu qeydi müəyyən edilmiş ünvanlara teleqramla (telefonoqramla) təsdiqləməklə ləğv etmək olar. Yolölçən və defektoskop vaqonu rəisinin sifarişinə əsasən verilən xəbərdarlıqları yol distansiyasının rəisi və ya onun müavini ləğv edir.

8.15. Qatar radio-rabitəsilə təchiz edilən sahələrdə işlərin xəbərdarlıqla müəyyən edilmiş vaxtdan tez başa çatması haqqında və ya xəbərdarlıqla təyin edilən sürətin artırılması barədə bildiriş qatar dispetçerinin lokomotivin maşinistinə radio-rabitə ilə verdiyi qeydə alınan əmrilə verilə bilər.

Radio-rabitə olmadıqda xəbərdarlığın ləğv edilməsi barədə dispetçerin əmri maşinistə qatarın dayanacağı olan ən yaxın stansiyanın növbətçisi vasitəsilə də verilə bilər.

8.16. Xəbərdarlıqlar barədə ADDY rəisinin əmrləri müvafiq bölmələrin rəislərinə ünvanlanır və dərhal qatar dispetçerlərinə, təlimatçı-maşinistlərə, qatar maşinistlərinə, stansiya növbətçilərinə, xəbərdarlıq təyin edilmiş sahələrə xidmətlə əlaqədar olan yol ustalarına və yol briqadirlərinə imza etdirməklə elan edilməlidir.

Bu əmrlər stansiya növbətçilərinin, lokomotiv deposu növbətçilərinin otaqlarında asılır, habelə xəbərdarlıqlar kitabına yapışdırılır, onlardan çıxarışlar isə lokomotivlərin maşinistlərinə verilir.

Lokomotiv depolarının rəisləri əmri aldıqdan sonra 3 *sutka* müddətində xəbərdarlıqları verən stansiyaların rəislərinə lokomotiv briqadalarının ADDY rəisinin əmrilə tanış edilmələri haqqında bildiriş verməlidirlər, bundan sonra qatarlara yazılı xəbərdarlıqların verilməsi dayandırılır. Həmin müddətdə yol distansiyalarının rəisləri sürəti azaltma səyyar işarə nişanlarını daimi diskrlərlə və “Təhlükəli yerin başlanğıcı” və “Təhlükəli yerin sonu” daimi işarə nişanları ilə əvəz etdirməlidirlər.

8.17. Lokomotivlərin (motor-vaqon qatarlarının) maşinistləri və drezinlərin sürücüləri həmin sahədə hərəkət edərkən onlara verilmiş xəbərdarlıqları əldə rəhbər tutmalı və yollarda qoyulmuş səyyar işarələri diqqətlə izləməlidirlər.

Xəbərdarlıqda göstərilən dövrdə qatar iş yerlərindən keçərkən çəpərləmə işarələrinin mövcudluğundan asılı olmayaraq xəbərdarlıqla təyin edilmiş sürətə riayət edilməlidir. Qatar iş aparılan yeri xəbərdarlıqda göstərilən müddətdən tez və ya gec keçdikdə və yollarda dayanma və ya sürəti azaltma işarələri olmadıqda qatarın hərəkət sürəti azaldılır.

Xəbərdarlıqların və yollarda işarələrin mövcudluğundan asılı olmayaraq leysan yağışlar (güclü yağışlar) vaxtı ADDY rəisinin xüsusi əmrində göstərilmiş təhlükəli yerdə hərəkət edən zaman lokomotiv briqadaları xüsusi sayıqlıq göstərməli və zəruriyyət olduqda sürəti azaltmalıdırlar.

8.18. İstənilən şəxsdən mənzildə yolun, kontakt şəbəkəsinin, tikililərin və qurğuların nasazlığını görməsi haqqında məlumat alan stansiya növbətçisi onu Baxış jurnalına (DU-46) yazmalıdır və dərhal qatar dispetçerinə, qonşu stansiyanın növbətçisinə və qurğulara xidmət edən işçiyyə (yol ustasına, İMB-nin elektromexanikinə, kontakt şəbə-

kəsi elektromexanikinə, kontakt şəbəkəsinin elektrik montyoruna, enerji dispetçerinə və s.) xəbər verməlidir.

Lokomotivin (motor-vaqon qatarının) maşinisti tərəfindən mənzildə hərəkət zamanı nasazlıq aşkar edildikdə, o, xidməti tormozlama tətbiq etməklə sürəti azaltmalı, zərurət olduqda isə qatarı dayandırmalı, bu barədə qatar radio-rabitəsilə onun arxasınca gələn qatarların maşinistlərinə, ən yaxın stansiyanın növbətçisinə və ya qatar dispetçerinə nasazlığın xarakterini və onun aşkar edildiyi yeri (kilometri) göstərməklə xəbər verməlidir.

Əgər stansiya növbətçisinin aldığı (maşinistdən və ya digər şəxsdən) xəbər qatarların normal hərəkətinə maneələr yarandığını əks etdirirsə, o, həmin xəbəri mənzildə hərəkət edən qatarların maşinistlərinə vermək üçün tədbir görməyə borcludur. Xəbərin xarakteri qatarların hərəkətinin mümkünsüzlüyünü əks etdirdikdə isə onlara maneələrin aradan qaldırılması barədə bildiriş alana qədər sonrakı hərəkəti qadağan etməlidir. Stansiya növbətçisi mənzilin (yolun) bağlanması haqqında əmri gözləmədən, qonşu stansiyanın növbətçisinə mənzilə digər qatarları göndərməyin qadağan edilməsi haqqında göstəriş verməlidir.

Mənzildə olan qatar lokomotivlərinin maşinistləri alınmış məlumatdan asılı olaraq təhlükəli yerdən xüsusi sayıqlıqla, zəruri halda sürəti azaltmaqla və dayanmaya hazır olmaqla keçməli, yaxud qatarı dayandırmalı və hərəkəti yalnız maneənin aradan qaldırılması barədə bildiriş alındıqdan sonra bərpa etməlidirlər.

Mənzildə normal hərəkət üçün maneənin olması barədə məlumat alındıqda, həmin mənzilə ilk qatar yalnız yol ustasının və ya o, olmadıqda yol briqadının, kontakt şəbəkəsi zədələndikdə isə kontakt şəbəkəsi elektrik montyorunun müşayiəti ilə göndərilə bilər. Yol ustası və ya yol briqadiri

mənzildə olduqda və həmin yer məlum olduqda maşinistə qatarın dayandırılması və qatarı təhlükəli yerdən müşayiət etmək üçün onların mindirilməsi barədə xəbərdarlıq verilir. Həmin qatarın maşinistinə nasazlığın, aşkar olduğu yerə çatmağa bir kilometr qalmış qatarın dayandırılması və sonradan qatarı müşayiət edən və ya təhlükəli yerin ərazisində olan işçinin göstərişləri əsasında hərəkət etməsi barədə yazılı xəbərdarlıq verilməlidir.

Qatarı müşayiət edən işçi sonrakı qatarların buraxılması qaydasını müəyyən edir, zəruri halda isə qatarların müəyyən olunmuş qaydada xəbərdar edilməsi barədə sifariş verir.

9. Dəmir yoluna baxış keçirilən zaman baxıcıların, keçid növbətçilərinin və digər işçilərin qatarları qarşılama qaydası

9.1. Dəmir yollarının və süni tikililərin baxıcıları, baxış üçün təyin edilən yol montyorları və keçid növbətçiləri işdə olan zaman qatarları qarşılamalıdır. Yol briqadirləri, yol ustaları və digər işlərin rəhbərləri yol işlərinə rəhbərlik etdikləri bütün hallarda qatarları qarşılayırlar.

9.2. Mənzillərdə dəmir yollarının və süni tikililərin baxıcıları və baxış üçün təyin edilən yol montyorları qatarları qarşılamaq üçün bütün hallarda qatar onlardan ən azı 400 metr məsafədə olduqda, hərəkət sürətləri 120 *km/saatdan* artıq olan sahələrdə isə qatarın keçməsinə 5 dəqiqə qalmış kənara (uzunluğu 50 metr *dən* artıq olan körpülərdə xüsusi meydançalara, uzunluğu 50 metr *dən* artıq olan tunellərdə isə oyuqlara) çəkilməlidirlər.

Qatarı onun hərəkəti istiqamətində sağ tərəfdən (bir-yollu xətlərin əyri sahələrində əyrinin daxili tərəfində,

kənar relsdən ən azı 2 metr məsafədə, hərəkət sürəti 120 *km/saatdan* artıq olan sahələrdə isə ən azı 4 metr məsafədə üzü yola tərəf, başını hərəkətə tərəf yarım dövrə çevirməklə) qarşılamaq lazımdır.

Qatar bir yoldan keçən zaman digər yoldan qarşı istiqamətdə qatar keçdikdə, habelə baxıcının, baxış üçün təyin edilən yol montyorunun qabaqcadan yolu keçmək imkanı olmayan bütün digər hallarda qatarı hərəkət istiqamətinin sol tərəfində qarşılamağa icazə verilir.

Keçid növbətçisi qatarı, bir qayda olaraq, keçid postu binasının yanında, üzü yola tərəf, üzünü gələn qatara tərəf çevirməklə qarşılamalıdır.

Keçid növbətçisi yolda və ya keçiddə işləyərkən vaxtında yolu keçmək və qatarları qarşılamaq üçün müəyyən edilən yerə gəlmək imkanı olmadıqda, ona qatarı yolun istənilən tərəfində, kənar relsdən ən azı 2 metr məsafədə, hərəkət sürətləri 120–140 *km/saat* olan sahələrdə isə ən azı 4 metr məsafədə, üzünü gələn qatara çevirməklə, qarşılamağa icazə verilir.

Baxıcı, baxış üçün təyin edilən yol montyorları və ya keçid növbətçisi keçən qatarı, tək hərəkət edən lokomotivi, drezini və ya yol vaqoncuğunu qarşılayarkən şeypurla işarə (göstərilən hərəkət vahidləri tək istiqamətli hərəkətdə olduqda bir uzun səs, cüt istiqamətli hərəkətdə olduqda isə iki uzun səs) verməli və tələb olunan işarəni (yol boş olduqda: gündüz – bükülü sarı bayrağı, gecə – əl fənərinin şəffaf – ağ işığını; sürətin azaldılması zərurəti olduqda: gündüz – sarı açıq bayrağı, gecə – şəffaf – ağ işıqlı əl fənərinə astaca yuxarı və aşağı hərəkət etdirməklə) göstərməlidir.

Baxıcı, baxış üçün təyin edilən yol montyorları və ya keçid növbətçisi dayanma və ya sürəti azaltma işarələri

çəpərlənmiş yerlərdə gündüz və gecə qatarları yolda qoyulan işarələrə uyğun qaydada qarşılayırlar.

Baxıcı, baxış üçün təyin edilən yol montyorları və ya keçid növbətçisi qatarı qarşılayarkən qatarın vəziyyətinə nəzarət etməli və hərəkətin təhlükəsizliyinə qorxu yaradan nasazlıqlar aşkar edildikdə qatarın dayandırılması üçün tədbirlər görməlidirlər.

Baxıcı, baxış üçün təyin edilən yol montyorları və ya keçid növbətçisi qatarı buraxdıqdan sonra, əvvəlki yerində qalmaqla, gedən qatarın arxasınca onu bir daha izləyir və ona müvafiq işarəni göstərir. Baxıcı, baxış üçün təyin edilən yol montyoru və ya keçid növbətçisi qatarı buraxdıqdan və onun sazlığına əmin olduqdan sonra özlərinin əvvəlki işlərinə qayıdırlar.

Baxıcı, baxış üçün təyin edilən yol montyorları və ya keçid növbətçisi yol vaqoncuğu, yol arabacığı və ya çıxarılan drezin keçdikdən sonra sarı işarəni qırmızı ilə əvəz etməli və onu vaqoncuğu və ya arabacığı çəpərləyən işarə görünənə qədər, yaxud drezin, arabacığı baxıcıdan, yol montyorundan və ya keçid növbətçisindən ən azı 250–300 m uzaqlaşana qədər saxlamalıdır.

9.3. Baxıcılar, yola baxış üçün təyin edilən yol montyorları və ya keçid növbətçisi qatarı stansiyanın hüdudlarında qarşılayarkən giriş, marşrut, çıxış və manevr işarələrinin göstəricilərindən asılı olmayaraq yolun vəziyyətilə əlaqədar işarələr verirlər, qatarın və ya manevr tərkibinin təcili dayandırılması zərurəti olduqda isə qatarın dayandırılması üçün tədbirlər görürlər.

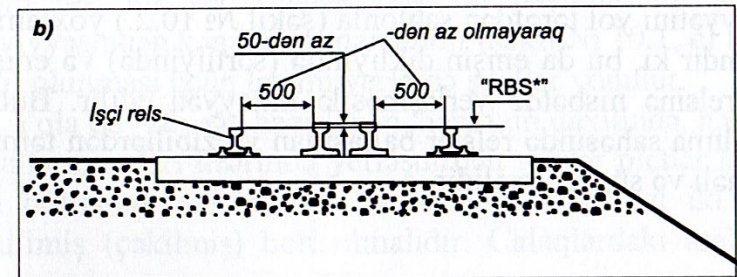
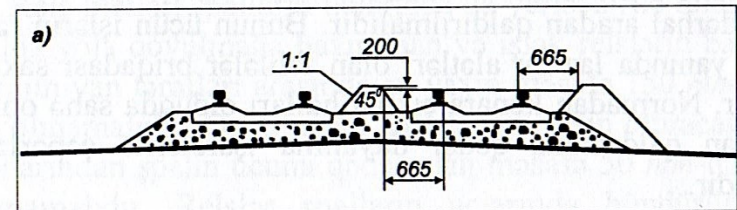
Stansiya hüdudlarında gecə sürəti azaltma işarəsi əl fənərinin sarı işığı ilə, o olmadıqda isə şəffaf-ağ işıqlı əl fənərini astaca yuxarı və aşağı hərəkət etdirməklə verilir.

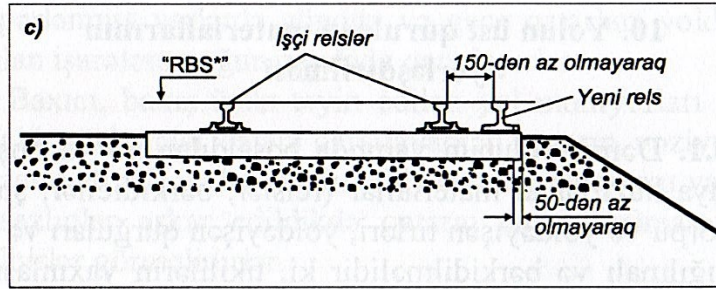
10. Yolun üst quruluşu materiallarının yerləşdirilməsi

10.1. Dəmir yolunun yanında boşaldılan və ya boşaldılmaya hazırlanan materiallar (reislər, bərkidicilər, şpal-lar, körpü və yoldəyişən tirləri, yoldəyişən qurğuları və b.) elə yığılmalı və bərkidilməlidir ki, tikililərin yaxınlaşma əndazəsi pozulmasın.

Hündürlüyü 1200 mm-ə qədər olan yüklər (yol işləri üçün boşaldılan ballastdan başqa) kənar relsin başlığının çöl tərəfindən 2 metrə yaxında, daha böyük hündürlüklü yüklər isə 2,5 metrə yaxında yerləşdirilməməlidir.

10.2. Yol işləri üçün boşaldılan ballastı yola qoyulana qədər müddətdə yolların arasına və kənarına 10.1, a №-li şəkildə göstərilən qaydaya uyğun yerləşdirməyə icazə verilir. Boşaldılan ballastın yol tərəfdən eniş bir qatdan kəskin olmamalıdır. Relsin başlığının yan işlək tərəfinə boşaldılan ballastın enişə qədər olan məsafəsi relsin başlığının yuxarı səviyyəsindən 665 mm-dən az olmamalıdır.

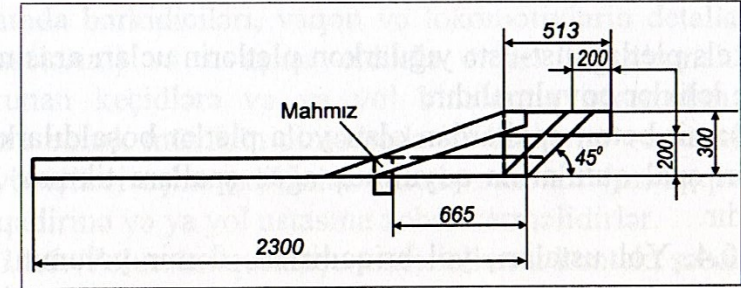

Şəkil № 10.1. Yolun üst quruluşu materiallarının yerləşdirilməsi qaydası:
a – ballastın;
b – relslərin izi daxilində;
c – relslərin şpallarının uclarında
 * RBS – rels başlığının səviyyəsi

Ballastı hazırlıq işləri dövründə hopper-dozatorlardan boşaltdıqda onu izin daxilində və şpalların ucları üzrə relslərin başlığının yuxarı səviyyəsindən 50 mm aşağı yerləşdirməyə icazə verilir. İş rəhbəri ballast boşaldıldıqdan sonra bütün iş cəbhəsi boyu onun düzgün boşaldılmasını şəxsən yoxlamalıdır. Bütün normadan kənara çıxma halları dərhal aradan qaldırılmalıdır. Bunun üçün işlərin rəhbəri yanında lazımi alətləri olan fəhlələr briqadası saxlanmalıdır. Normadan kənara çıxma halları olduqda sahə onlar aradan qaldırılana qədər dayanma işarələrilə çəpərlənməlidir.

Yolların arasına və yolun kənarına boşaldılan ballastın vəziyyətini yol tərəfdən şablonla (şəkil № 10.2.) yoxlamaq lazımdır ki, bu da enişin dikliyində (sərtliyində) və enişin yol relsinə nisbətdə yerləşməsilə müəyyən edilir. Bütün boşaltma sahəsində relslər ballastdan və zibillərdən təmizlənməli və süpürülməlidir.

10.3. Yola qoyulmağa hazırlanan və ya dəyişdirilən pletlər izin daxilində yerləşdirilə bilər. İşlək və yola qoyulmağa hazırlanan relslərin başlıqlarının yaxın yan tərəfləri arasındakı məsafə ən azı 500 mm olmalıdır. İzin daxilindəki relslər hündürlüyünə görə heç bir yerdə işlək relslərin başlığının səviyyəsindən 50 mm-dən artıq olmamalıdır. (şəkil № 10.1, **b**)

Şəkil 10.2. Dəmir yolunun yolları arasına və ya kənarına boşaldılmış ballastın vəziyyətinin müəyyən edilməsi üçün tətbiq olunan şablon

Relslər pletləri şpalların uclarında da yerləşdirilə bilər. Bu halda yola qoyulmağa hazırlanan və işlək relslərin başlıqlarının yan tərəfləri arasında ən yaxın məsafə 150 mm-dən az olmamalıdır. Qoyulmağa hazırlanan relsin oturacağından kənarından şpalın ucuna qədər olan məsafə 50 mm-dən az olmamalıdır. Relslər şpalların uclarında hündürlüyünə görə heç bir yerdə işlək relslərin başlıqlarının yuxarı səviyyəsindən kənara çıxmamalıdır (şəkil № 10.1, **c**) Buna nail olunması üçün lazımi yerlərdə şpallar yonulur.

Yola qoyulmağa hazırlanan, həm izin daxilində, həm də şpalların ucları üzərində yerləşdirilən relslər pletlər halında boltlanmalıdır. Pletin hər calağında ən azı iki bərkidilmiş (çəkilməmiş) bolt olmalıdır. Calalardakı aralıqlar

reislərin temperaturundan asılı olaraq müəyyən edilmiş ölçüyə uyğun olmalıdır.

Yola qoyulmağa hazırlanan relslərin hər biri ən azı iki yerdən iki kastillə tikilməlidir, kənar relslərin ucları da hər pletdə şpala iki kastillə tikilməlidir. Relslərin düzöldüyü sahələrin sonlarında uclara başmaqlar qoyulmalı və möhkəm bərkidilməlidir. Belə başmaqlar ucların qaçması ilə yerləşdirilmiş rels pletlərinin bütün uclarında qoyulmalıdır.

Rel pletləri üst-üstə yığılarkən pletlərin ucları arasında ağac içliklər qoyulmalıdır.

Dəmir-beton şpallardan olan yola pletlər boşaldılarkən onları şpal qutularına qoyulmuş ağac şpallara tikmək lazımdır.

10.4. Yol ustaları, yol briqadirləri, dəmir yolunun və süni tikililərin baxıcıları tərəfindən boşaldılmış materiallara nəzarəti təyin etməlidirlər.

Yolun gücləndirilmiş əsaslı, əsaslı, gücləndirilmiş orta, orta təmirləri və relslərin başdan-başa dəyişdirilməsi işlərinin açıq cəbhəsi yerlərində işdən kənar vaxtda boşaldılmış üst quruluşu materialları işlərin icraçısının təyin etdiyi işçilərin mühafizəsi altında olmalıdır.

10.5. İşlər başa çatdıqda bütün köhnə-yararlı materiallar yığışdırılmalı və yoldan elə kənarlaşdırılmalıdır ki, müəyyən edilmiş əndazə pozulmasın. Bu zaman köhnə-yararlı şpallar qalaqlara yığılır, köhnə-yararlı relslər yüklənməyə hazırlanır; yolun üst quruluşu bərkidiciləri, əksqaçıqlar və digər detallar (hissələri) toplanır və müəyyən edilən saxlanılma yerlərinə aparılır və ya xüsusi konteynerlərə yığılır və stansiya göndərilənə qədər orada saxlanırlar. Körpü tirləri körpünün hüdudlarından kənara çıxarılır və qalaqlara yığılır. Mənzillərdən köhnə-yararlı materialların apa-

rılması yol distansiyası rəisinin müəyyən etdiyi ən qısa müddətdə həyata keçirilməlidir.

Stansiyaların hüdudlarında işlər başa çatdıqda bütün köhnə-yararlı materiallar həmin gün yığışdırılmalı və müəyyən edilmiş saxlama yerlərinə daşınmalıdır.

Yol-maşın stansiyasının və yol distansiyasının yol ustaları və yol briqadirləri, habelə dəmir yollarının və süni tikililərin baxıcıları və keçid növbətçiləri yolda və ya onun yanında bərkidiciləri, vaqon və lokomotivlərin detallarını (hissələri) və s. aşkar etdikdə onları yığışdırılmalı və qorunan keçidlərə və ya yol binalarına aparmalıdırlar. Bunu etmək mümkün olmadıqda isə baxıcılar və ya keçid növbətçiləri aşkar edilənlər barədə sahənin (məntəqənin) briqadirlərinə və ya yol ustasına xəbər verməlidirlər.

10.6. Yolun üst quruluşu materiallarını kontakt şəbəkəsi dayaqlarının və dayaqların torpaqlanmasının şuntlanması yerlərinin yaxınlığına (2 metrədən yaxına) boşaltmaq qadağandır.

11. Yol işləri aparılan zaman qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə görə məsuliyyət və ona nəzarət. Təmir edilən sahələrin saxlanması

11.1. Yolda və tikililərdə həm yol distansiyaları, həm də yol-maşın stansiyaları və tikinti təşkilatları tərəfindən işlər aparılan zaman qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinə görə iş rəhbəri tam məsuliyyəti daşıyır.

11.2. Bağlı mənzildə bir neçə xətti bölmə tərəfindən işlər texniki fasilə verilməsi haqqında əmrə təyin edilən məsuliyyətli şəxsin vahid rəhbərliyi ilə həyata keçirilməlidir.

11.3. Yolun və tikililərin bütövlüyünü pozan yol işlərini və digər işləri yerinə yetirən yol-maşın stansiyaları kalonlarına (dəstələrinə) və tikinti təşkilatlarına dayanma işarələrilə çəpərlənmə və ya mənzilin bağlanması və qatarların hərəkət sürətinin məhdudlaşdırılması ilə əlaqədar olan işlər aparılan müddətdə həmin işlərə rəhbərlik yol distansiyası rəisinin sərəncamı ilə vəzifəcə yol ustasından aşağı olmayan işçiyə təhkim edilir.

Yol distansiyası işçisinin vəzifələrinə daxildir: bu Təlimatın tələblərinə riayət edilməsi, o cümlədən, iş yerlərinin çəpərlənməsinin düzgünlüyünün yoxlanması, xəbərdarlıqlara sifarişlərin vaxtında verilməsinə nəzarət edilməsi, işlərin keyfiyyətinə və xəbərdarlıqların ləğv edilməsinə nəzarət.

Yol-maşın stansiyaları, yol kalonları (dəstələri) və tikinti təşkilatları işlər aparən zaman bu Təlimatın tələbləri pozulduqda yol distansiyasının rəisi və ya onun rəhbər təyin etdiyi işçi işlərin davam etdirilməsini dayandırmalı və dərhal pozuntuların aradan qaldırılmasını və yolun saz vəziyyətə gətirilməsini tələb etməlidir. Bu tələblərin yerinə yetirilməsi iş icraçısı üçün məcburidir.

11.4. Distansiya kolonlarının (dəstələrinin), yol-maşın stansiyaları kolonlarının (dəstələrinin) və tikinti təşkilatlarının işlədiyi sahələrdə iş gününün sonunda iş icraçıları tərəfindən əndazəyə riayət edilməsi yoxlanmalı, yol və süni tikililər qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyini təmin edən saz vəziyyətə gətirilməlidir. Bu zaman yoldəyişənlərin avtobloklama və elektrik mərkəzləşməsi ilə təchiz olunmuş sahələrdə izolyasiya edilmiş calaqlar, rels birləşdiriciləri, elektrik dartı və bloklama cemperləri saz vəziyyətdə olmalı, habelə ballast qatının səthi və relslərin oturacağı arasında lazımi aralıq və İMB qurğularından su-

yun axıdılması təmin edilməlidir. Elektrikləşdirilmiş sahələrdə dayaqların və tikililərin torpaqlanması saz vəziyyətə gətirilməlidir.

11.5. Yolun, torpaq yatağının və süni tikililərin təmir edilən sahələrində, təmirin hansı təşkilat tərəfindən aparılmasından asılı olmayaraq, həmin obyektlərin cari saxlanılışı, onların vəziyyətinə nəzarət edilməsi və qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinə görə məsuliyyət yol distansiyasına həvalə edilir. Yoxlama və nəzarət qaydasını yol distansiyası rəisi sahənin və işlərin aparılmasının konkret şəraitinə əsaslanaraq müəyyən etməlidir.

İşlərin texnologiyası ilə nəzərdə tutulmayan qatarların hərəkət sürətini azaltmağı tələb edən normadan kənara çıxma halları aşkar edildikdə, yol distansiyası rəisi icraçıdan aşkar olunmuş normadan kənara çıxma hallarının aradan qaldırılması üzrə işlərin təxirə salınmadan yerinə yetirilməsini tələb etməlidir.

11.6. Elektrikləşdirilmiş sahələrdə yol işlərinin təşkilinə elektrik təchizatı distansiyasının işçiləri ilə qarşılıqlı əlaqəyə görə məsuliyyəti iş rəhbəri (yol distansiyasının, yol-maşın stansiyasının) daşıyır.

İş rəhbərinin vəzifələrinə iş aparılan sahədə kontakt şəbəkəsindən gərginliyinin açılması və torpaqlanmanın vaxtında həyata keçirilməsinə, təhlükəsizlik qaydalarına və işlərin texnologiyasına riayət edilməsinə nəzarət daxildir.

Bu Təlimatın tətbiqi ilə əlaqədar Azərbaycan Nəqliyyat Nazirliyi sistemində SSRİ Yollar Nazirliyinin 26 avqust 1986-cı il tarixində təsdiq etdiyi "ЦП/4402" №-li «Инструкция по обеспечению безопасности поездов при производстве путевых работ» adlı Təlimat öz qüvvəsini itirmiş sayılır.

«ПС-2» - путевой струг
«СМ-2» - снегоуборочная машина
«ВЕС» - высоковольтная электростанция
«АСГ» - автомотрис грузовая
«ПРЛ» - путерияонтная летучка
«ВПр» - выпрявочно-подбивочно вочная машина
«ВПрС» - выпрявочно-подбивочно вочная машина
 для стрелочных переводов
«БУМ» - баллостоуплотнительная машина
«АС» - дрезина пассажирская
«ТД-5» - транспортная дрезина
«АГД» - грузовая автодрезина
«АГМ» - автогрузовая машина
«АДМ» - монтажная автодрезина
«АГВ» - автогрузовая вышечная дрезина
«ВМС» - болластточистительная машина semratos
«РОМ» - чельсоочиститеилная машина
«ПМГ» - путевая гайкавертная машина
«СМ-4» - съемная дрезина
«КБ» - клеммное скрепление на бетонных шпалах
«КД» - клеммное скрепление на деревянных шпалах
«ЖБ» - крепление на железобетонных шпал
«ЖБР» - крепление на железобетонных шпал с
 резиновых прокладках
«ВПО-3000» - выпровочно-подбивочно-отделочная-
 3000
«ДСП» - динамический стабилизатор пути
«ПРСМ» - путевая рельсосворочная машина
«УК-25» - укладочный крон для 25 метровое звено
«БМС» - балластоочистительная машина сетчатая
«ЩОМ» - щебнеочистительная машина
PD – дорожный мастер

PDB - бригадир пути
«ДГК-у» - дрезина с грузоподъемным краном-
 усовершенный
«УК-25\9» - укладочный крон 9 т-ый
«УК-25\9-18» - укладочный крон 18 т-ый
«УК-12,5» - укладочный крон для укладки 1,2
 метровое звено
«МПД» - дизельная моторная пиет форте
«ПКД» - дизельный погрузочный кран
«РУ-2» - рельсоукладочный кран
«ЕЛБ-1» - электроболластеч
«УМ» - балластоочистительная машина

**İMB və TANC qurğuları ilə təchiz edilmiş
stansiyalarda və mənzillərdə aparılmasının
işarəvermə və rabitə distansiyası
işçilərilə razılaşdırılması zəruri olan
yol işlərinin siyahısı**

1. Yolun üst quruluşunun (yol şəbəkəsinin) dəyişdirilməsi.
2. Relslərin başdan-başa dəyişdirilməsi.
3. Yoldəyişən qurğunun və ya İMB qurğuları ilə təchiz edilmiş kar kəsişmənin başdan-başa dəyişdirilməsi.
4. Rels paketlərinin çıxarılması və quraşdırılması.
5. İMB qurğuları ilə təchiz edilmiş yerlərdə torpaq işləri.
6. İMB qurğuları ilə təchiz edilmiş yoldəyişən qurğunun ayrı-ayrı metal hissələrinin (tiyələrin, hərəkət edən ürəkciyələrin və hərəkət edən ürəkciyəli çarpazların bığcıqlarının, çərçivə relslərinin, çevirmə mexanizminin, yoldəyişən dartılarının, onlardakı kulislərin, linglərin və boltların, sırğaların) dəyişdirilməsi.
7. İMB qurğuları ilə təchiz edilmiş sahələrdə qaynaq – lehimləmə calama işləri.
8. Ballastyorların, qırmadaş təmizləyən maşınların, yoldöşəyən kranların, “БПО” tipli maşınların, qartəmizləyən maşınların, torpaq yatağının təmiri maşınlarının və İMB qurğularının işini poza biləcək digər yol maşınlarının işi.
9. Keçidin yaxınlığında onun avtomatika qurğularının işinin pozulması səbəblərinin aradan qaldırılması üzrə aparılan işlər.
10. Yolun eyni zamanda (bir dəfədə) 6 sm-dən yuxarı həddə rixtovkası.

11. Yol inkişafı olan bölmə məntəqələrində izolyasiyaedici calaqlarda izolyasiyaedici elementlərin dəyişdirilməsi üzrə planlı işlər.

12. Yol inkişafı olan bölmə məntəqələrində rels calaqlarının üzərində elektrik dartı və ya digər birləşdiricilər quraşdırılan relslərin tək-tək dəyişdirilməsi.

13. İMB, TANC qurğularının relslərə qoşulan yerlərdə yolun ballast üzərinə qaldırılması.

Qeyd: 1. Bu əlavənin 1-5-ci bəndləri üzrə yerinə yetirilən işlər işarəvermə və rabitə distansiyasının rəisi və ya onun müavinilə razılaşdırılmalıdır.

2. Bu əlavənin 6-10-cu bəndləri üzrə yerinə yetirilən işlər xətti istehsalat sahənin rəisi və ya İMB-nin böyük elektromexaniklə razılaşdırılmalıdır.

3. Bu əlavənin 11-13-cü bəndləri üzrə yerinə yetirilən işlər İMB-nin elektromexaniklə razılaşdırılmalıdır.

4. TANC qurğusu olduqda bu əlavənin 8, 10 və 14-cü bəndləri üzrə aparılan işlər habelə TANC və başqa qurğuların böyük elektromexaniklə də razılaşdırılmalıdır.

Aparılmasının elektrik təchizatı distansiyasının və ya kontakt şəbəkəsi rayonunun rəhbərliyi ilə razılaşdırılması zəruri olan yol işlərinin siyahısı

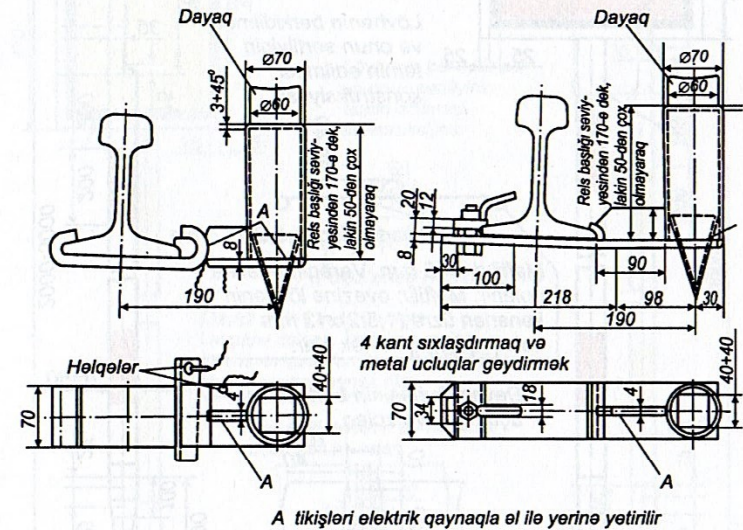
Dəmir yolunun bütün sahələrində

1. Elektrik təchizatı qurğuları olan yerlərdə torpaq işləri.
2. Gərginlik altında olan məftillərdən 2 metrədən az məsafədə yerləşən süni tikililərdə və gərginliyin açılmasını tələb edən digər yerlərdə aparılan işlər.

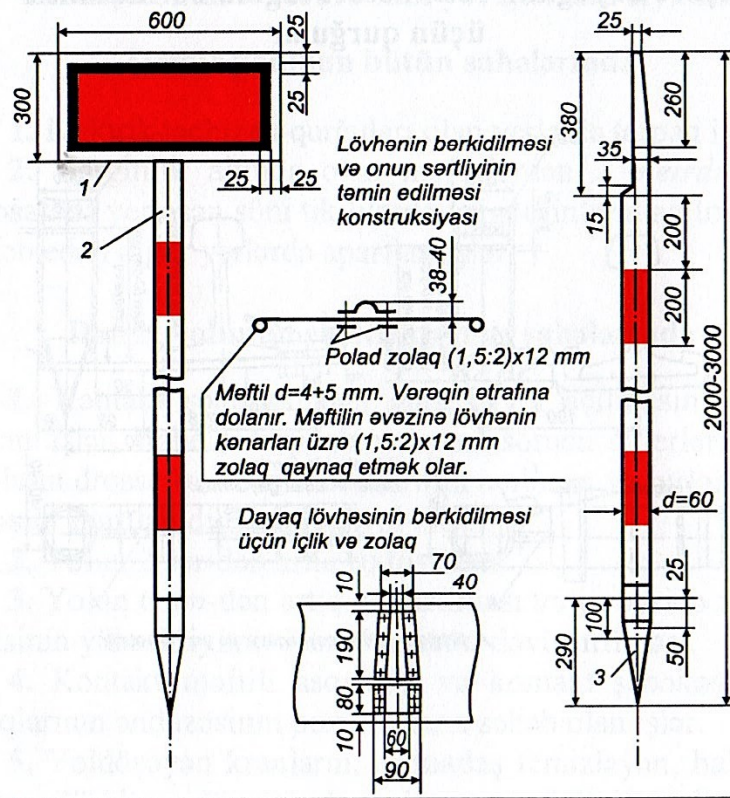
Dəmir yolunun elektriklişmiş sahələrində

1. Kontakt şəbəkəsindən gərginliyin açılmasını tələb edən işlər, habelə torpaqlamaların, sorucu fiderlərin və onların drossel-transformatorlarının açılması və birləşdirilməsi ilə aparılan digər zəruri yol işləri.
2. Yolun 2 sm-dən artıq rixtovkası.
3. Yolun 6 sm-dən artıq qaldırılması və ya əyridə xarici relsinin yüksəkliyinin 1 sm-dən artıq dəyişdirilməsi.
4. Kontakt məftili asqısının və kontakt şəbəkəsi dayaqlarının əndazəsinin pozulmasına səbəb olan işlər.
5. Yoldöşəyən kranların, qırmaşa təmizləyən, ballastlama, düzəltmə-döymə, eləcə də və gərginliyin açılmasını və kontakt şəbəkəsinin tənzimlənməsini tələb edən digər yol maşınlarının işi.
6. Relslərin və yoldəyişən qurğuların başdan-başa dəyişdirilməsi.
7. Yol inkişafı olan bölmə məntəqələrində calaq, elektrik dartı və ya digər birləşdiricilər quraşdırılan relslərin tək-tək dəyişdirilməsi.

İşarə dayaqının relsin oturacağına bərkidilməsi üçün qurğular

Dayandırma işarəsi

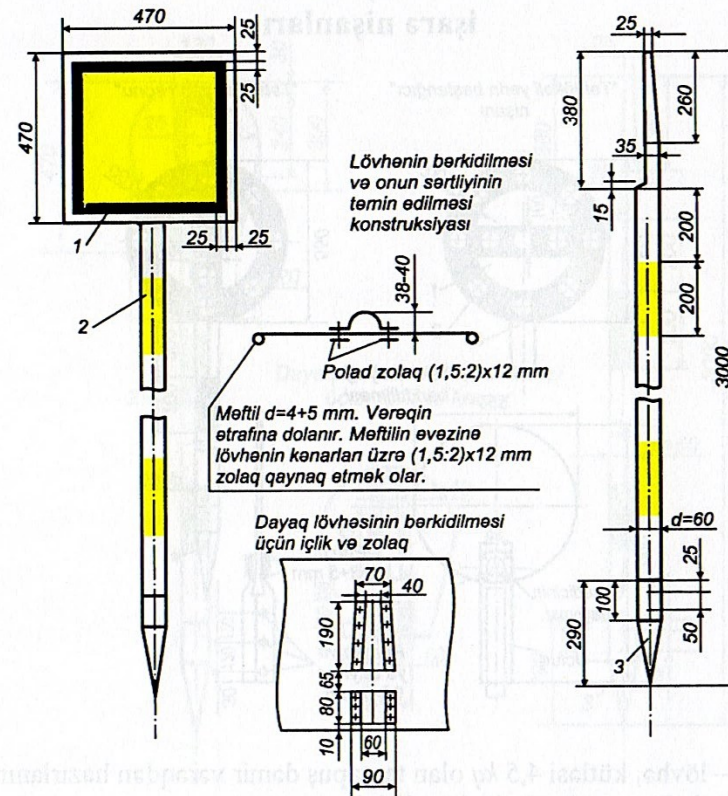
1 – lövhə, kütləsi 4,5 kq olan taxtapuş dəmirdən vərəq hazırlanır və hər iki tərəfdən qara və ağ zolaqlarla haşıyələnməklə qırmızı boya ilə rənglənir. İkiyollu sahələr üçün lövhələrin bəzi hissəsinin bir tərəfi qırmızı, digər tərəfi isə ağ boya ilə rənglənir;

2 – ağac dayaq, eni 200 mm olan eninə zolaqlarla növbə ilə ağ və qırmızı boya ilə rənglənilir;

3 - ucluq, 1-2 mm qalnlığında poladdan hazırlanır və qara rənglənilir.

Ձևա՝ № 5

Sürəti azaltma işarəsi

1 – lövhə, kütləsi 4,5 *kq* olan taxtapuş dəmir vərəqdən hazırlanır və sarı rənglə boyanır, arxa tərəfi isə yaşıl boya ilə rənglənilir.

Haşiyələnmə qara və ağ boyalı zolaqlarla aparılır;

2 – ağac dayaq, eni 200 mm olan eninə zolaqları növbə ilə ağ və sarı boya ilə rənglənilir;

Ձևա՝ № 6

- 114

- 115

Xəbərdarlıqların verilməsinə dair sifarişlərin formaları

Forma 1

“ ” 200 il saat dəqiqədən
mənzilinin km-nin piketində
(mənzilin adı)
yolunda dək
(№ si)
müddətinə
(saatı və ya “ləğv edilənədək” göstərməli)

“Qırmızı işarənin qarşısında dayanmalı, işarə olmadıqda isə _____
km/saatdan artıq olmayan sürətlə hərəkət etməli” barədə qatarlara
xəbərdarlıq verin.

Forma 2

“ ” 200 il saat dəqiqədən
mənzilinin km-nin piketində
(mənzilin adı)
yolunda dək
(№ si)
müddətinə
(saatı və ya “ləğv edilənədək” göstərməli)

“Qırmızı işarənin qarşısında dayanmalı, işarə olmadıqda isə təyin
edilmiş sürətlə hərəkət etməli” barədə qatarlara xəbərdarlıq verin.

“ ” 200 il saat dəqiqədən
mənzilinin km-nin piketində
(mənzilin adı)
yolunda dək
(№ si)
müddətinə
(saatı və ya “ləğv edilənədək” göstərməli)

“Yük qatarları üçün sürət _____ km/saatdan, səmnişin qatarları üçün
_____ km/saatdan artıq olmamalıdır” barədə qatarlara xəbərdarlıq verin

Forma 4

“ ” 200 il saat dəqiqədən
mənzilinin km-nin piketində
(mənzilin adı)
yolunda dək
(№ si)
müddətinə
(saatı və ya “ləğv edilənədək” göstərməli)

“Yol vaqoncuğu (defektoskop və s.) işləyir, xüsusi sayıqlıq
göstərməli və daha tez-tez bildiriş işarələrin verilməsini təmin etməli”
barədə qatarlara xəbərdarlıq verin.

Forma 5

“ _____ ” _____ 200 _____ il _____ saat _____ dəqiqədən
_____ mənzilinin _____ km-nin _____ piketində
(mənzilin adı)
_____ yolunda
(№ si)

“Vərdənə işləyir, bildiriş işarələri verin” barədə ləğv edilənə qədər
_____ yolla hərəkət edən qatarlara xəbərdarlıq verin

Forma 6

“ _____ ” _____ 200 _____ il _____ saat _____ dəqiqədən
_____ mənzilinin _____ km-nin _____ piketində
(mənzilin adı)
_____ yolunda
(№ si)

“ _____ əndazəni pozmaqla işləyir. Qırmızı işarənin qarşısında dayanmalı, işarə olmadıqda isə _____ km/saatdan artıq olmayan sürətlə hərəkət etməli” barədə ləğv edilənə qədər
_____ yolla hərəkət edən qatarlara xəbərdarlıq verin

Forma 7

“ _____ ” _____ 200 _____ il _____ saat _____ dəqiqədən
_____ mənzilinin _____ km-nin _____ piketində
(mənzilin adı)
_____ yolunda _____ dək
(№ si)
_____ müddətinə
(saatı və ya “ləğv edilənədək” göstərməli)

“Xüsusi sayıqlığı və daha tez-tez bildiriş işarələri verilməsini təmin etməli” barədə qatarlara xəbərdarlıq verin.

Əlavə № 9

Kompleks yol işlərini yerinə yetirmək üçün əsas işçi qatarların və yol maşınlarının tərtib edilməsi prinsipləri və onlara xidmət etmə qaydası

1. Ağır tipli maşınların tətbiqi ilə yolun gücləndirilmiş əsaslı, əsaslı, gücləndirilmiş orta, orta və digər təmiri zamanı işçi qatarların və yol maşınlarının göndərmə stansiyasında tərtib edilərək mənzilə göndərilməsi, habelə işləri yerinə yetirmək üçün mənzildə yerləşdirilməsi iş rəhbərinin sərəncamı ilə qəbul olunmuş işlərin təşkili və texnologiyasına uyğun həyata keçirilir.

2. Yol şəbəkəsi hissələrinin daşınması üçün platformaların, habelə hopper-dozatorların sayı işlərin həcmindən asılı olaraq müəyyən edilir. Yoldöşəyən və yolsökən qatarların tərkibinə motorlu platformalar daxil edilir, ki, onlar da mənzilə və geriye boş hərəkət etməlidir.

3. Rels üzərində işləyən özühərəkətməyən qırmaşa təmizləyən maşın:

ayrıca lokomotivlə aparılır;

tərkibində şəxsi heyətə xidmət etmək üçün xidməti vaqon (əsas etibarilə bütöv metal tipli vaqon) vardır;

hərəkət sürəti – 50 km/saatdır, digər işçi qatarlara qoşulması **qadağandır**;

manevr işlərinin həcmi – lokomotivin yerini dəyişmək (zəruri halda);

texniki fasilə vaxtı göndərmə stansiyasında yerləşdirilir;

baş konduktorun vəzifəsi qırmaşa təmizləyən maşının (“ИКОМ” – mətn üzrə rus dilində) maşinistinə həvalə edilir.

4. Yolsökən qatar ("YK-25" kran ilə birləşdirilmiş döşəmə transportyorları ilə təchiz edilmiş boş dördoxlu platformalar):

"YK" kranının hərəkət vəziyyətində onun qolunun altına həmin yolsökən qatarın iki dördoxlu platformasından və ya dördoxlu platformalardan ibarət daldalanacaq qoyulur;

stansiyada təmir edilən mənzilə göndərməzdən öncə kranın qolu altından daldalanacağın götürülməsi və lokomotivin yerinin dəyişdirilməsi (zəruri halda) tələb olunur;

hərəkət sürəti – 50 *km/saat*dır;

iş prosesində təmir edilən mənzildə üç hissəyə ayrılır, texniki fasilə başa çatdıqda isə mənzildən yenidən bir qatarda birləşmiş halda gəlir;

hərəkət vəziyyətinə gətirildikdən sonra yoldöşəyən qatarla və ya hopper-dozator qatarına qoşula bilər (qatarın kütləsi və uzunluğu məhdudlaşdırılmaqla);

texniki fasilə vaxtı göndərmə stansiyasında yerləşdirilir;

konduktor briqadası tərəfindən xidmət edilir;

tərkibində xidməti vaqon (əsas etibarilə bütöv-metal tipli vaqon) vardır.

5. Yoldöşəyən qatar ("YK-25" döşəmə kranına qoşulan manqa paketləri ilə yüklənmiş dördoxlu platformalar):

"YK" kranının hərəkət vəziyyətində onun qolunun altına manqaların miqdarı natamam olmaqla (yuxarı əndazənin məhdudlaşdırılması), həmin qatarın tərkibindəki iki dördoxlu platformadan və ya digər dördoxlu iki platformadan ibarət daldalanacaq qoyulur;

stansiyadan təmir aparılan mənzilə getməzdən öncə daldalanacağın kranın qolu altından götürülməsi və lokomotivin yerinin dəyişdirilməsi (zəruri halda) tələb olunur;

hərəkət sürəti-50 *km/saat*dır;

təmir aparılan mənzilə vaqonlar irəlində olmaqla 25 *km/saat*dan artıq olmayan sürətlə göndərilir;

təmir aparılan mənzildə iş prosesində üç hissəyə ayrılır, texniki fasilə başa çatdıqda isə mənzildən yenidən bir qatarda qoşulmuş halda qayıdır;

hərəkət vəziyyətində yoldöşəyən qatarla və ya hopper-dozator qatarı ilə qoşula bilər (qatarın kütləsi və uzunluğu məhdudlaşdırılmaqla);

texniki fasilə vaxtı göndərmə stansiyasında yerləşdirilir;

konduktor briqadası tərəfindən xidmət edilir;

tərkibində xidməti vaqon (əsas etibarilə bütöv metal tipli vaqon) vardır.

6. İşçi hava magistralı üçün aralıq borusu ilə təchiz edilmiş hopper-dozator qatarı (dövri hərəkət tərkibli xopper-dozatorla) briqadaya xidmət edilməsi üçün xidmət vaqonlu (qapalı dördoxlu və ya bütöv-metal tipli vaqon);

hərəkət sürəti – 60-80 *km/saat*dır (xopper-dozatorların konstruksiyasından asılı olaraq);

texniki fasiləyə getməzdən öncə, habelə yol-maşın stansiyası (YMS) bazasına geri qayıdan zaman manevr işlərinin həcmi lokomotivin yerini dəyişməkdən (zəruri halda) ibarətdir;

hərəkət vəziyyətində yolsökən və ya yoldöşəyən qatarlarla (qatarın kütləsi və uzunluğu məhdudlaşdırılmaqla) qoşula bilər;

konduktor briqadası və ya müvafiq ixtisas vəsiqəsi olan xopper-dozator qatarının maşinisti tərəfindən xidmət edilir;

işlər aparılan yerə yükünü boşaltmaq üçün, bir qayda olaraq, ayrıca lokomotivlə göndərilir.

Yoldöşəyən qatarın tərkibinə, zəruri hallarda, lokomotivin arxasına 6-8 ədəd xopper-dozatorun qoşulmasına icazə verilir.

Ballastın həcmindən və işi qəbul edən təşkilatdan (iş rəhbərinin sifarişi əsasında) asılı olaraq texniki fasilə zamanı bir-iki ayrıca xopper-dozator qatarı işləyə bilər.

Texniki fasiləyə qədər mövcud qatar şəraitindən asılı olaraq xopper-dozator qatarları təmir aparılan mənzildən bir-iki mənzil (qatarların hərəkətinin düzgün istiqaməti üzrə) aralı stansiyalarda yerləşdirilə bilər.

7. Düzəltmə-döymə-tamamlama maşını "БПО-3000" briqadaya xidmət etmək üçün xidməti vaqonla (əsas etibarilə bütöv metal tipli vaqon) birlikdə:

ayrıca lokomotivlə 50-80 km/saat (maşının konstruksiyasından asılı olaraq) sürətlə hərəkət etdirilir;

hərəkət və işçi vəziyyətində digər qatarlara və yol maşınlarına qoşulmur;

manevr işlərinin həcmi tepovozun yerinin dəyişdirilməsi (zəruri halda);

baş konduktorun vəzifəsi "БПО-3000" maşınistinə həvalə edilmişdir.

Texniki fasiləyə qədər yaranmış qatar şəraitindən asılı olaraq "БПО-3000" maşını təmir aparılan mənzildən bir-iki mənzil (qatarların hərəkətinin düzgün istiqaməti üzrə) aralıdakı stansiyalarda yerləşdirilə bilər.

8. Yol distansiyasının, kontakt şəbəkəsinin və digər təşkilatların yol maşınları və işçi qatarları bağlı mənzilə iş rəhbərinin sifarişi əsasında göndərilir.

Qeyd: Bu əlavədə təqdim edilən işçi qatarların və yol maşınlarının tərtib edilmə qaydası, yeni texniki vasitələr tətbiq edildikdə, onların təyinatından, işlərin texnologiyasından və yerindən asılı olaraq korrektə (təshih) edilə bilər.

Ağır tipli yol maşınlarının daşınması zamanı icazə verilən hərəkət sürətləri və əsas tələblər

Sıra №si	Maşınlarının adı	Daşınma zamanı icazə verilən ən böyük sürət	Əsas tələblər
1	"YK-25/9" və "YK-25/9-18" yol döşəyənləri: qatarın tərkibində və ya ayrıca lokomotivlə hərəkət edərkən. Kranın fərnəsi endirilmişdir və simmetrik yerləşmişdir	2	4
1	"YK-12/11" və "YK-12,5" yol döşəyənləri: qatarın tərkibində və ya ayrıca lokomotivlə ox reduktorları açılmış halda hərəkət edərkən	3	Kranın texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək; nəqliyyat dayaqlarını hər iki portalın dirəkləri arasında yerləşdirmək. Kranın fərnəsinin sərbəst açılan tirlərini nəqliyyat vəziyyətinə qaldırmaq və dartılarla etibarlı bərkitmək; ayrıca linglərin kilidini və xüsusi boltları avtoqoşunun başlıqlarına qoymaqla kranın platformalara qoşulmasının etibarlılığını təmin etmək və qatarın avtotormazlarını qoşmaq; daldalanacaq platformalarını yol döşəyəni hər iki tərəfində qoymaq; yük qatarlarının tərkibində göndərilən
2		Düz və radiusu 600 m və daha böyük ayrılır üzrə -70 km/saat; radiusu 600 metrədən az olan ayrılır üzrə -40 km/saat; yoldəyişən qurğuların düz istiqamətdə -70 km/saat; yan yolla hərəkət edərkən: 1/11 markalı çarpazlarla -40 km/saat, 1/9 markalı çarpazlarla -25 km/saat. "YK-12D" və "YK-12,5" kranlarının açılmamış ox reduktorları ilə 30 km/saatdan artıq olmayan sürətlə hərəkətinə icazə verilir.	

1	2	3	4
			zaman qatarın ikinci yarısında qoyulur.
3	“YK-25/9” və “YK-25/9-18” yol döşəyənləri: işçi qatarın tərkibində iş yerinə işçi vəziyyətə çıxarılmış, lakin endirilmiş ferma ilə hərəkət edərkən	Düz və radiusu 600 m və daha böyük əyrilər üzrə-50 km/saat; radiusu 300-dən 600 metrə qədər əyrilər üzrə -40 km/saat; yoldəyişən qurğuları üzrə düz istiqamətdə -50 km/saat, yan	Kranı texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək; nəqliyyat dayaqlarını hər iki portalın dirəkləri arasında yerləşdirmək. Kranın fermasının sərbəst açılan tirlərini nəqliyyat
		yolla hərəkət edərkən: 1/11 markalı çarpazlarla-40 km/saat, 1/9 markalı çarpazlarla-25 km/saat;	vəziyyətinə qaldırmaq və dartılarla etibarlı bərkitmək; ayırıcı linglərin kilidlərini və xüsusi boltları avtoqoşqunun başlıqlarına qoymaqla kranın platformalarla qoşulmasını etibarlılığını təmin etmək və qatarın avtotormazlarını qoşmaq; daldalanacaq platformalarını yol döşəyənin hər iki tərəfində qoymaq.
4	“YK-25/21” yol döşəyənləri dəmir-beton şpallarla 25 metrlik maneələr üçün		

1	2	3	4
5	“YK-12/ D” və “YK-12,5” yol döşəyənləri: işçi qatarın tərkibində ox reduktorları açılmış halda işlər aparılan yere hərəkət etdikdə	Kran ferması işçi vəziyyətə çıxarılmış halda yoldəyişən qurğularda yan yola hərəkət edən zaman qonşu yolda digər qatarların hərəkəti qadağandır. “YK-12/ D” və “YK-12,5” kranlarının ox reduktorları qoşulu halda 30 km/saatdan artıq olmayan sürətlə hərəkətinə icazə verilir.	
6	25 metrlik maneələr üçün “TKD” yükləmə kran qatarın tərkibində hərəkət etdikdə	Yolun düz sahələri və radiusu 600 m və daha böyük olan əyrilər üzrə-70 km/saat; radiusu 300-dən 600 metrə qədər olan əyrilər üzrə -40 km/saat; yoldəyişən qurğularda: düz yolla hərəkət edərkən-70 km/saat; yan yolla 1/11 markalı çarpazla hərəkət edərkən -40 km/saat; 1/9 markalı çarpazla-25 km/saat.	Texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Yük qatarının tərkibində göndərilir; qatarın istənilən hissəsində qoyulur.
7	“MID” , “MID-2” motorlu platforma qatarın tərkibində hərəkət etdikdə		Bölmələr paketinin platformalara yüklənməsi və onların üzərində bərkidilməsi dördöxlü platformalarda rels-şpal şəbəkəsi paketlərinin bərkidilməsi üzrə və döşəmə və sökme

1	2	3	4
8	12,5 m və 25 m uzunluqda ağac və dəmir – beton şpallarda maşın paketləri daşıyan tərkib (qatar)	Yolun düz sahələri və radiusu 600 m və daha böyük olan ayrılar üzrə-70 km/saat; radiusu 300-dən 600 metrə qədər olan ayrılar üzrə-40 km/saat; yoldəyişən qurğularda düz yolla-70 km/saat, yan yolla-25 km/saat.	qatarların hərəkəti qaydası haqqında Təlimata uyğun həyata keçirilir. Paketləri uzununa yerdəyişmədən qorumaq üçün şpal çıxarılmalı və ya çıxarılan dayaqlarla bərkətilmə; hər dayanacaqda paketlərin bərkədilməsinin vəziyyətinə və onların dərəcəsinə diqqətli baxış keçirmək. Bölmələr paketləri ilə yüklü platformaları digər qatarların tərkibinə qoşmaq qadağandır. Avtoqoşquların açılmış qollarının dəstəkləri kəşidlənməlidir.
9	“ЦНИИ-ДВЗ” бүтөв-метал хopper-dozatorlar (6650 mm bazalı)	80 km/saat qədər Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən 80 km/saat, yan yolla-yük qatarları üçün müəyyən edilmiş sürətlə, lakin öz meyilli markalı yoldəyişənlərdə 80 km/saatdan artıq olmamaqla.	Texniki göstəricilərə uyğun olaraq tam nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək Hopper-dozatorların ümumi istifadəli dəmir yollarında hərəkətinə yalnız hər dövri hərəkət edən tərkibdə briqadaya xidmət etmək üçün bir xidməti vaqon olmaqla qapalı dövri hərəkət edən tərkibdə icazə verilir. Həmin dövri

1	2	3	4
10	“ЦНИИ-2”, “ЦНИИ-3” хopper-dozatorlar (5810 mm bazalı)	60 km/saat qədər. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-60 km/saat, yan yolla-25 km/saat.	hərəkət edən tərkiblər boş vəziyyətdə tərtib edilmiş planına uyğun sürətdə dümkarlar (özü boşaldan vaqonlar) istisna olmaqla, istənilən hərəkət tərkibi, müəyyən edilmiş uzunluğa qədər, tamamlana bilər.
11	Qaynaq çərçivəli üçoxlu arxa arabacılıq “ВПО-3000” düzəltmə-döymə tamamlama maşını	50 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-50 km/saat; yan yolla-25 km/saat	
12	“ВПО-3000” düzəltmə-döymə tamamlama maşını	Yolun düz sahələri və radiusu 600 metrədən böyük olan ayrılar üzrə-80 km/saat; radiusu 600 metrədən kiçik olan ayrılar üzrə-40 km/saat; yoldəyişən qurğular üzrə yan yolla: 1/11 markalı-40 km/saat; 1/9 markalı-25 km/saat	Texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə göndərilir. Qatarın tərkibinə qoymaq qadağandır
13	“РУ-2” rels döşəyən qatarın tərkibində və ya ayrıca lokomotivlə	40 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-40 km/saat; yan yolla-25 km/saat	Texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək; yoldəyişənin altına nəqliyyat dayaqları qoymaq; daldalanacaq platformasının qolun altına qoymaq.-Ayrıca lingləm kilitlərini və xüsusi boltları başlıqlara

1	2	3	4
			qoymaqla qoşulmanın etibarlılığını təmin etmək və qatarın avtormozlarını qoşmaq. Yüklə qatarın tərkibində göndərilir. Qatarın istənilən hissəsinə qoyulur.
14	“ЭЛБ-1”, “ЭЛБ-3” elektrobəlastyorları	50 km/saat. Yoldəyişən qurğuları üzrə: düz yolla hərəkət edərkən -50 km/saat, yan yolla-25 km/saat	Texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Sonuncu (quyruq) vagonun qabağında qoyulur. İtlənməyən qatarlarda, qatarların itələmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə isə ayrıca lokomotivlə göndərilir.
15	“ЭЛБ-1” (“ЩОМ-Д”) elektrobəlastyor üzərində Draqavtsev sistemli qırımaş təmizləyən qurğu	Yolun düz sahələri və radiusu 600 metr və daha böyük olan əyrilər üzrə-50 km/saat; radiusu 900 metrədən 600 metrə qədər olan əyrilər üzrə-35 km/saat; yoldəyişən qurğuları üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-50 km/saat; yan yolla-30 km/saat	Texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə göndərilir. Qatarlara qoymaq qadağandır

1	2	3	4
			Texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə göndərilir. Qatarlara qoymaq qadağandır
16	“ЩОМ-4” və “ЩОМ-4М” qırımaş təmizləyən maşın	Yolun düz sahələri və radiusu 450 metr və daha böyük olan əyrilər üzrə-60 km/saat; radiusu 450 metrədən kiçik olan əyrilər üzrə-50 km/saat; yoldəyişən qurğuları üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-60 km/saat; yan yolla -30 km/saat	Texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə göndərilir. Qatarlara qoymaq qadağandır
17	Yoldəyişən qurğular üçün “ЩОМ-37”, “ЩОМ-С” qırımaş təmizləyən maşın	Yolun düz sahələri və radiusu 450 metr və daha böyük olan əyrilər üzrə-60 km/saat; radiusu 450 metrədən kiçik olan əyrilər üzrə-50 km/saat; yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-60 km/saat; yan yolla-30 km/saat	Maşının istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə göndərilir. Qatarlara qoymaq qadağandır
18	“ПС-2А”, “МОП”, “СС-1” yolhamlayan vərədənlər	80 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-80 km/saat; yan yolla-35 km/saat	Texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Yüklə qatarın tərkibində göndərilir. Qatarın istənilən hissəsində; avtormozlarla təchiz edilməmişlər sonuncu quyruq avtormozlu vagonun qabağında qoyulur.

1	2	3	4
19	Balaşenko (yarımvaqonsuz), "YM" (modulu "IYOM-6") yığıdırma maşını	50 km/saat. Yoldəyişən qurğuları üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-50 km/saat; yan yolla-25 km/saat	Texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Sonuncu quyruq vaqonun qabağına qoşmaq. İtələnməyən qatarlarda göndərilir.
20	Qarıyğan maşın (qatar) Qavriçenko aralıq və sonluq yarımvaqonlarla qoşquda		Texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə göndərilir. Sonluq yarımvaqonun kabinəsi tərəfdən qoşmaq. Qidalandırıcı rotor tərəfdən qoşulması qadağandır.
21	Qaryükləmə maşını "IYOM-3" avtomatik tormozlarla təchiz edilmiş sonluq və aralıq yarım vaqonlarla qoşquda		Nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Qatarın sonuncu quyruq vaqonunun arxasına qoymaq; sonuncu yarımvaqonun kabinəsi tərəfdən qoşmaq. İtələnməyən qatarlarda, qatarların itələmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə isə ayrıca lokomotivlə aparmaq

1	2	3	4
22	Qaryükləmə maşını "IYOM-3" (1 maşın yarımvaqonlarsız) avtomatik tormozlarla təchiz edilmiş		Nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Qatarın sonuncu quyruq vaqonunun arxasında döndərici transportyor tərəfdə qoyulur. İtələnməyən qatarlarda qatarların itələmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə isə ayrıca lokomotivlə aparmaq
23	Qaryükləmə maşını IYOM-3 avtomatik tormozlarla təchiz edilməmiş (bir maşın yarımvaqonlarsız)		Nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Sonuncu quyruq vaqonundan qabaqda döndərici transportyor tərəfdə qoyulur, maşının qarşısında daldalanma platforması qaymaq. İtələnməyən qatarlarda, qatarların itələmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə isə ayrıca lokomotivlə aparmaq
24	Balaşenko və Fedotovun konstruksiyasından olan avtomatik tormozlarla təchiz edilmiş yarımvaqonlar seksiyası		Nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Qatarın sonuncu quyruq vaqonunun arxasına qoyulur. İtələnməyən qatarlarda, qatarların itələmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə isə ayrıca lokomotivlə aparmaq

1	2	3	4
25	Balaşenko və Fedotovun konstruksiyasından olan avtomatik tormozlarla təchiz edilməyən yarımvaqonlar seksiyası		Nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Dörd oxdan artıq olmayan hissələrlə göndərilir, sonuncu quyruq vaqonun qabağında qoyulur. Daldalanma platformaları lazımdır.
26	“CM-2” (qoşquda baş maşın “CM-2”, sonluq və aralıq yarımvaqonlar “CM-2”) qaryıqan qatar. Baş maşın avtomatik tormozlarla təchiz edilməmişdir	50 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-50 km/saat; yan yolla-25 km/saat	Texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Sonuncu quyruq vaqonun arxasına, sonuncu yarımvaqonun kabinəsi tərəfdən qoşmaq; qidalandırıcı rotor tərəfdən qoşulması qadağandır. İtələnməyən qatarlarda, qatarların itələnmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə isə ayrıca lokomotivlə aparmaq
27	Qaryıqan qatar “CM-2” (qoşquda baş maşın “CM-2”, sonluq və aralıq yarımvaqonlar “CM-2”). Baş maşın avtomatik tormozlarla təchiz edilməmişdir		Texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə göndərilir. Sonluq yarımvaqonun kabinəsi tərəfdən qoşmaq; qidalandırıcı rotor tərəfdən qoşmaq qadağandır.

1	2	3	4
28	Avtomatik tormozlarla təchiz edilmiş “CM-2” qaryıqan qatarın baş maşını (bir maşın yarımvaqonsuz)		Texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Sonuncu quyruq vaqonun arxasına elektrik stansiyasının kabinəsi tərəfdən qoyulur; qidalandırıcı rotor tərəfdən qoşmaq qadağandır; elektrik stansiyasının kabinəsi tərəfindən daldalanma platforması qoyulur. İtələnməyən qatarlarda, qatarların itələnmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə isə ayrıca lokomotivlə aparmaq
29	“CM-2”, “CM-2M-2M (yarımvaqonsuz bir maşın) qaryıqan qatarın avtotormozlarla təchiz edilməyən baş maşını		Texniki göstərişlərə əsasən nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə göndərilir; elektrik stansiyası tərəfdən qoşmalı; qidalandırıcı rotor tərəfdən qoşmaq qadağandır. Maşının qabağına elektrik stansiyasının kabinəsi tərəfdən daldanacaq platforması qoyulur

1	2	3	4
30	“СМ-2” qaryıǵan qatarların qoşulu sonuncu və aralıq yarımvaqonları (baş maşınsız)		Texniki göstərişlərə əsasən nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Qatarın sonuncu quyruq vaqonunun arxasına qoyulur. İtələnməyən qatarlarda, qatarların itələnmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə isə ayrıca lokomotivlə aparmaq
31	“ЦУМ-3”, “ЛЕСЛИ”, Genşel buxar sistemli və elektrik qidalandırıcılı Rotorlu qartəmizləyənələr	60 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-60 km/saat; yan yolla-25 km/saat	Texniki göstərişlərə və qartəmizləyənələrin istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə göndərilir. Qatarlara qoşmaq qadağandır.
32	“СДП”, “СДПМ”, “СДПМ-2”, “СС-ІМ” tipli kotanlı qartəmizləyənələr	80 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-80 km/saat; 1/11 markalı çarpazlar üzərindən yan yolla-40 km/saat, 1/9 markalıları üzərindən 25 km/saat.	Texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Avtormozlarla təchiz olunmayanlar qatarın avtormozlu sonuncu quyruq vaqonunun qabağına qoyulur, avtormozlarla təchiz olunmuş qartəmizləyənələr qatarın sonuncu quyruq vaqonunun arxasına qoymağa icazə verilir.

1	2	3	4
33	Avtoqoşqu ilə təchiz olunmuş kotanlı bir və ikiyollu “ЦУМ3” qartəmizləyənələr	70 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-70 km/saat; 1/11 markalı çarpazlarla üzərindən yan yolla-40 km/saat, 1/9 markalıları üzərindən 25 km/saat.	Texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Qatarın sonuncu avtormozlu quyruq vaqonunun qabağına qoyulur.
34	1944-1945-ci illərin buraxılışı olan “Taran” qartəmizləyənə	60 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-60 km/saat, yan yolla-30 km/saat	Qartəmizləyənələrin texniki istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Qartəmizləyənənin avtoqoşqu, qoruyucu dövrə ilə təchiz olunmaq şərtlə, sonuncu quyruq vaqonunun arxasına qoyulur.
35	1955-ci ilin buraxılışı olan “Taran” qartəmizləyənə	Sıfır dərəcəli əndəzəsizlikli hərəkət tərkibi kimi aparmaq (nəql etmək)	Qartəmizləyənələrin texniki istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Qartəmizləyənənin avtoqoşqu, qoruyucu dövrə ilə təchiz olunmaq şərtlə, sonuncu quyruq vaqonunun arxasına qoyulur.
36	“СРД-1” və “СРД-2” modelli qartəmizləyənələr	60 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-60 km/saat, yan yolla-35 km/saat	Qartəmizləyənələrin texniki istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Qatarın sonuncu quyruq vaqonunun arxasına qoyulur.

1	2	3	4
37	“К-355” avadanlıq dəsti və ikioxlu “БЭС” vaqon-elektrik stansiyası ilə təchiz olunmuş “ТПСМ-1М2” səyyar rels qaynaqlayıcı maşın Relis pletlərinin ikioxlu platformalarla daşınması üçün xüsusi tərkib: yüklü vəziyyətdə hərəkət boş vəziyyətdə hərəkət	Maşının “БЭС” vaqon-elektrik stansiyası və hər birinin ayrıca lokomotivlə və ya yük qatarı tərkibində göndərilmə sürəti 80 km/saatdan artıq olmamalıdır Baş yollarda düz və radiusu 600 m və daha çox olan əyrilərdə -70 km/saat; radiusu 300-600 m olan əyrilərdə və yoldəyişən qurğunun yan istiqamətinə hərəkət edərkən - 25 km/saat; yük qatarları üçün müəyyən edilmiş sürətlə 80 km/saat	Maşını və “БЭС” vaqon-elektrik stansiyasının texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə və ya tornozlu vaqonun qabağında aparmaq Tərkibin istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. ADDY-nun ümumi istifadəli dəmir yollarında yalnız müstəsna hallarda briqadaya xidmət edilməsi üçün bir xidməti vaqonla qapalı dövrə hərəkət tərkibində hərəkət etməsinə icazə verilir; dağıdılmasına (sökülməsinə) icazə verilmir. drezinlərin, motorvovzların və avtomatizlərin (çıxarılmayan tipli motorlu-reis nəqliyyatının) istismarı və saxlanılmasına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək.
39	“ДПК” və “АСТ” drezinləri qatarın tərkibində hərəkət edərkən		

1	2	3	4
40	“ТПЛ-3” (“ТПЛ-4”) yol təmiri uçarı (xüsusi nəqliyyat) qatarın tərkibində hərəkət edərkən	60 km/saat. Yoldəyişən qurğuları üzrə: düz yolla hərəkət edərkən - 60 km/saat; yan yolla - 25 km/saat	Texniki göstəricilərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək, bunun üçün kranların üzərində: qolun ucunda iki direk qoymaq və onları platformanın çərçivəsinə bərkitmək; kranı eminə yerdəyişməsinə qarşı bərkitmək üçün kranın hərəkət edən çərçivəsinə iki dartma dövrəsi qoymaq; bütün platformalarda: bortları qalxmış vəziyyətdə bərkitmək; resorları onları açan damkratlardan azad etmək, damkratların vintlərini yuxarı vəziyyətə çevirmək və çəkib bərkitmək; damkratın dayağı və resorun xamutu arasında aralıq ən azı 30 mm olmalıdır; bütün platformaların tornoz magistralını və hava paylayıcılarını qatarın tornoz magistralına qoşmaq. Sonuncu quyruq vaqonunun arxasına qoyulur. İtələnməyən qatarlarda, qatarların itələnmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə işə ayrıca lokomotivlə göndərilir.

1	2	3	4
41	“ПРЛ-3/2” Yol təmiri uçağı (xüsusi nəqliyyat) qatarın tərkibində hərəkət edərkən	80 km/saat. Yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən- 80 km/saat; yan yolla-25 km/saat	Texniki göstərişlərə uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək, bunun üçün: kranların üzərində platformanın çərçivəsinə bərkidilən iki nəqliyyat ştanq-dartısının kranın eninə yerləşməsinə qarşı kranın hərəkət edən çərçivəsin-dən iki dərəcə dövrəsi və parçım (sto-por) quraşdırmaq; bütün platformalar-da bortları qalxmış vəziyyətdə bərkit-mək; resorları onları açan damkratlar-dan azad etmək, damkratların vintlə-rini yuxarı vəziyyətə çevirmək və çəkib bərkitmək; damkratın dayağı və resorun xamutu arasında aralıq ən azı 30 mm olmalıdır; bütün platformaların tormoz magistralları və hava paylayı-cılarını qatarın tormoz magistrallına qoşmaq. Sonuncu quyruq vagonunun arxasına qoyulur. İtələnməyən qatarlarda, qatarların itələnmədən buraxılması mümkün olmayan sahələrdə isə ayrıca lokomotivlə göndərilir.

1	2	3	4
42	“БІР-1200”, “БІР-500”, “Р-2000”, “БІР-02” (“БІР-03”), “БІР-02” (“БІР-03”), “Р-02” düzəltmə-döymə-rixtovkaetmə maşınları	Yolun düz sahələri və radiusu 600 metrden böyük olan əyrilər üzrə- 70 km/saat; radiusu 600 metrden kiçik olan əyrilər üzrə-40 km/saat; 1/11 və 1/9 markalı yoldəyişən qurğuları üzrə yan yolla- 25 km/saat	Maşının istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Ayrıca lokomotivlə və ya öz hərəkətilə 20 km-dən artıq olmayan məsafəyə göndərilir; maşınlar daha böyük məsafələrə göndərilərkən platformalarda daşınır.
43	Calaqların düzəldilməsi, cılalanması və döyülməsi üzrə maşınlar MBC		Maşının istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Qatarın sonuncu quyruq vagonunun qabağına qoyulur və ya ayrıca lokomotivlə aparılır
44	Balaşenko konstruksiyalı yolu rixtovka edən maşın (“ПРБ”)		Tərkib təcili təyinatlı xüsusi texnoloji daşınma vasitəsidir. Xüsusi tərkibdən digər yüklərin daşınması üçün istifadə edilməsinə və ondan ixtisaslaşdırılmış platformaların açılması qadağandır. Tərkibə müşayiətçi briqadının gətməsi üçün bir dördöxlü sərnişin vagonu daxil edilir. Tərkib rels tərkibinin istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirilir.
45	800 metrlik rels pletlərinin daşınması üçün tərkib (“ИТКБ III №1814.00.00.000” layihəli dördöxlü platformalardan ibarət)	Rels tərkibinin pasport göstəricilərinə uyğun nəqliyyat sürətinə icazə verilir.	

1	2	3	4
			Ayrıca lokomotivlə aparılır. Yüklü və boş vəziyyətlərdə rels tərkibinin maşinisti və onun köməkçisi tərəfindən müşayiət edilir.
			Platformalara rels pletləri yüklənməyə verilməzdən önce və yolda hərəkət vaxtı vaqon təsərrüfatı işçiləri baxış keçirməlidirlər. Çeşidləmə təpəsindən yüklü vəziyyətdə buraxılması qadağandır, boş vəziyyətdə isə yalnız lokomotivlə buraxılmasına icazə verilir.
46	Relslərin və bərkidicilərin təmizlənməsi üçün "POM-3", "POM-4" maşinləri	Konkret maşının (hərəkət vahidinin) pasport məlumatlarına uyğun	Maşının texniki təsvirinə və istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Öz gedişilə hərəkət edir və ya ayrıca lokomotivlə aparılır. Ayrıca lokomotivlə aparılan zaman maşını idarə etmək hüququ olan iki bələdçi tərəfindən müşayiət edilir, onlardan biri böyük təyin edilir.

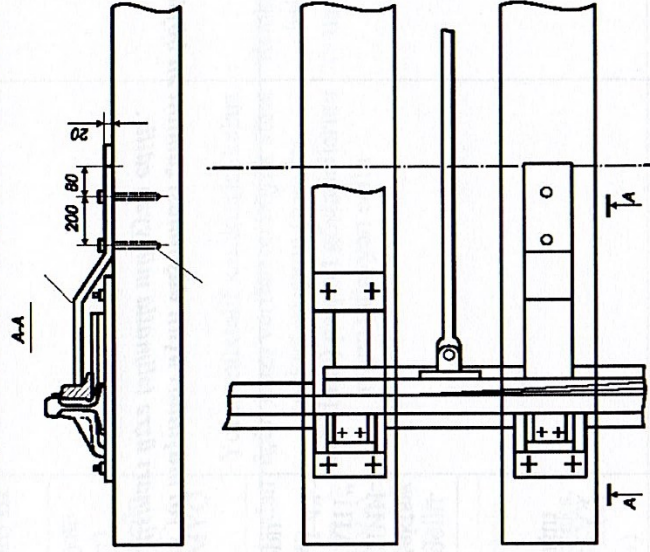
1	2	3	4
			Maşının istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Əlahiddə lokomotivlə nəql edilməsinə, habelə onun öz gedişilə ona xidmət edən briqadanın maşını idarə etmək hüququ olan üzvlünün müşayiətilə, onlardan biri böyük təyin etməklə hərəkət etməsinə icazə verilir.
47	Şpal qutularında ballastın sıxlaşdırılması üçün, "БУМ" maşını, БУМ-1М (БУМ-02)	R-50 və daha ağır tiptən olan relsi yollarda 50 km/saatdan, yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən -40 km/saat; yan yola hərəkət zamanı: 1/11 markalı çarpazla-40 km/saatdan, 1/9 markalı çarpazla 25 km/saatdan yüksək olmayan sürətlə	Maşının istismarına dair təlimata uyğun nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək. Maşın öz gedişilə və ya ayrıca lokomotivlə hərəkəti, habelə yük qatarının tərkibində itələnmədən, quyuqdan sonuncu vaqonun qabağında qoyulmaqla və yük qatarının tormoz magistralına qoşulmaqla, həmin maşını idarə etmək hüququ olan iki maşinistin müşayiətilə həyata keçirilir, Bunlardan biri böyük təyin edilir. Maşının çeşidləmə təpələrindən buraxılması, təkanlarla və maşın vasitəsilə tərkiblə manevrlər keçirilməsi qadağandır
48	ИПСМ -4, ИПСМ-5 Yol relsqaynaqlama maşını	R-50 və daha ağır tiptən olan relsi yollarda 50 km/saatdan, yoldəyişən qurğular üzrə: düz yolla hərəkət edərkən-40 km/saat; yan yolla hərəkət edərkən: 1/11 markalı çarpaz üzərindən-40 km/saatdan, 1/9 markalı çarpaz üzərindən-25 km/saatdan yüksək olmayan sürətlə.	

1	2	3	4
49	Dinamik yol sabitləşdiricisi DYS ("ДЦИТ")		
50	Ballast planlaşdırıcı (maşın) BP («ПБ»)		
51	Universal ballast paylayan maşın UBП («УБПМ»)		
52	Şpalların dəyişdirilməsi üçün maşın ŞДМ ("ШДЗ")		
53	Motorlu yol qaykacaqı MYQ («ПМГ»)		
54	Konveyrli hopper-dozatorlardan (10 vagon) ibarət qatar	Yolun müxtəlif xarakteristikaları üçün icazə verilən ən böyük sürət	Konkret maşının (hərəkət vahidinin)
55	Universal qatar (10 yarım- vagon dan ibarət) UQ («ПУ»)	konkret maşının (hərəkət vahidinin) pasport göstəricilərinə	istismarına dair təlimata uyğun
56	Yoldəyişən qurğuların ağac tirli bloklarla dəyişdirilməsi üçün kompleks	uyğun müəyyən edilir	nəqliyyat vəziyyətinə gətirmək.
57	Yoldəyişən qurğuların dəmir- beton tirli bloklarla dəyişdirilməsi üçün kompleks. Relsçiləyici qatar («КРЦ») «МПТ-4» («МПТ-5») Motovozu		

1	2	3	4
	«УП-4» qoşqusu «АГД-1А» drezin ilə «АС-4» səmişin avtodrezini		
58	«ЦНИИ-2» Yolölçən vaqonu. Yolun parametrlərini kontaktsız ölçən yolölçən vaqon. «ЦНИИ- 4».Defektoskop vaqonu "АП1" yolölçəni avtomatrisi "АД-4" avtomatris defektoskopu		

Qeyd: Bu əlavədə göstərilməyən yol maşınları üçün dəşinməsi zamanı ən böyük icazə verilən sürət və əsas təblər konkret maşının istismarı üzrə təlimatla müəyyən edilir.

Asma qıfıllarla kilidləmə qurğuları ilə təchiz olunmayan, ağac tirlər üzərində olan yoldəyişənlərdə sıxılmış tiyənin bərkidilməsi

Stansiya yollarında və yoldəyişən qurğularında işlər aparılan zaman "Yollara, yoldəyişənlərə, İMB, rabitə və kontakt şəbəkəsi qurğularına baxış jurnalı" nda (DU-46) yol işçilərinin qeydiyyatlarının nümunələri

Gün və ay	Saat və də- qiqə	Baxışın və sınaqların nəticələrinin, habelə aşkar edilmiş nasazlıqların və zədələnmələrin şərh	Distansiyanın müvafiq işçisi nə vaxt xəbərdar edilmişdir			Həmin distansiyanın müvafiq işçisi na- sazlığın və zədələ- mələrin aradan qaldırılması üçün nə vaxt gəlmişdir			Aşkar edilmiş nasazlıqlar və zədələnmələr nə vaxt aradan qaldırılmışdır, aradan qaldırılma barədə imza		
			Gün və ay	Saat və də- qiqə	Xəbər vermə üsulu (tele- qramla, telefon- la, və ya məktub- la)	Gün və ay	Saat və də- qiqə	Distan- siyanın gəlmiş işçisinin qeydiyyatı oxuma- sı barədə imzası	Gün və ay	Saat və də- qiqə	Nasazlığın və zədə- lənmələrin səbəblə- rinin təsviri və görülmüş tədbirlərin şərh.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Forma A											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
25.VII	10.00	8-ci qəbul-göndərmə yolu relslərin dəyişdirilməsi üçün bağlanır. 38, 41 №-li yoldəyişənlər 10-cu yol istiqamətində bağlanmışdır (və ya bərkidilmişdir). PD SN	-	-	-	-	-	-	25.VII	16.00	Relslərin dəyişdirilməsi üzrə işlər başa çatmışdır. 8-ci yol hərəkət üçün açıqdır. 38 və 41 №-li yoldəyişənlərdən bərkidicilər çıxarılmışdır PD SN
25.VII	10.00	14 №-li yoldəyişəndə sol tiyə dəyişdiriləcəkdir. 14 №-li yoldəyişən qurğusunda hərəkət bağlanır. 18 №-li yoldəyişən 2-ci yol istiqamətində bağlanmışdır (və ya bərkidilmişdir) PDB SN	-	-	-	-	-	-	25.VII	11.00	14 №-li yoldəyişəndə tiyənin dəyişdirilməsi işləri başa çatmışdır. 14 №-li yoldəyişən qurğusu üzrə hərəkət bərpa edilmişdir. 18 №-li yoldəyişəndən bərkidicilər açılmışdır PDB SN

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
25.VII	10.00	II baş yolda giriş işarəsi və 2 №-li giriş yoldəyişəni arasında yalıqların dəyişdirilməsi aparılacaqdır. Göstərilmiş sahədə yol bağlanılır. Giriş işarəsini bağlı saxlayın. PDB SN	-	-	-	-	-	-	25.VII	12.00	Yalıqların dəyişdirilməsi işləri başa çatmışdır. II baş yol hərəkət üçün açıqdır. Giriş işarəsi açıla bilər. PDB SN
26.VII	10.00	5-ci qəbul-göndərmə yolunda yüklü vaqoncucq işləyə-cəkdir. Yol hərəkət üçün bağlanır. 28 №-li yoldəyişən 6-cı yol istiqamətində, 30 №-li yoldəyişən isə 4-cü yol istiqamətində bağlanmışdır (və ya bərkidilmişdir) PDB SN	-	-	-	-	-	-	26.VII	16.00	Yüklü vaqoncucğun 5-ci yolda işi başa çatmışdır. Yol hərəkət üçün açıqdır. 28, 30 №-li yoldəyişənlərdən bərkidicilər çıxarılmışdır PDB SN
26.VII	11.00	Ağstafa-Poylu mənzilində I baş yol üzrə №4-№9-un 76-cı km-də aralıqların tənظیمlənməsi işi aparılır. İşlər aparılan yer dayan-dırma işarələrilə çəpərlən-	-	-	-	-	-	-	26.VII	17.00	№4-№9-un 76-cı km-də aralıqların tənظیمlənməsi işləri başa çatmışdır.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		mişdir. İşlər aparılan yerə gedən bütün qatarları stansiya da dayandırın və onlara qüvvədə olan xəbərdarlığa uyğun olaraq dayanma işarələri çıxarıldıqdan sonra 15 <i>km/saat</i> -dan böyük olmayan sürətlə hərəkət etməyə icazə verin PD SN	-	-	-	-	-	-	25.VII	14.35	Xəbərdarlıq ləğv edilir. PD SN
25.VII	12.00	10 №-li yoldəyişən qurğusunda metal hissələrin başdan-başa dəyişdirilməsi aparılacaqdır. 10 №-li yoldəyişən qurğusu üzrə hərəkət bağlanar. 8 №-li yoldəyişən qurğusunda yoldəyişən tiyələri və çarpazın hərəkət edən ürekiyi 6-cı yol istiqamətində									10 №-li yoldəyişən qurğusunun metal hissələrinin başdan-başa dəyişdirilməsi üzrə işlər başa çatmışdır. 10 №-li yoldəyişən qurğu üzrə hərəkət açılır. 8 №-li yoldəyişən qurğusunun tiyələrindən və çarpazın və hərəkət edən ürekiyindən bərkidicilər çıxarılmışdır.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		bağlanmışdır (və ya bərkidilmişdir) PD SN									Verilmiş xəbərdarlığa uyğun olaraq sürət 25 <i>km/saat</i> -dır. PD SN
25.VII	10.00	4 №-li işarənin yanında izolyasiya dəyişdiriləcəkdir. 8 №-li yoldəyişən üzrə hərəkət bağlanar. 14 №-li yoldəyişən 5-ci yol istiqamətində bağlanmışdır (və ya bərkidilmişdir) PDB SN	-	-	-	-	-	-	25.VII	10.20	4 №-li işarənin yanında izolyasiyaedicisi calağın kəllə ara qatları dəyişdiriləcəkdir. 8 №-li yoldəyişən üzrə hərəkət açılır. 14 №-li yoldəyişəndən bərkidicilər çıxarılmışdır. PDB ŞN SN
		8-ci yolda yolun 10 <i>sm</i> -dən artıq ölçüdə yerindən sürüşdürülməsi işi aparılacaqdır. Yol hərəkət üçün bağlanar. 17 və 18 №-li yoldəyişənlər 7-ci yolun									Yolun yerindən sürüşdürülməsi üzrə işlər başa çatmışdır. Kontakt şəbəkəsi tənzimlənmişdir. 8-ci yolda hərəkət açılır.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
25.VII	10.00	istiqamətində bağlanmışdır (və ya bərkidilmişdir) PD SN	-	-	-	-	-	-	25.VII	15.00	Verilmiş xəbərdarlığa uyğun olaraq sürət 25 <i>km/saat</i> dir. PD EÇK SN
25.VII	10.00	8-ci yolda "ДПК" drezini yolun üst quruluşu material-larının yığıdırılması işlərini icra edəcəkdir. Yol hərəkət üçün bağlanır (ДПК' drezinindən başqa) PD SN	-	-	-	-	-	-	25.VII	14.00	Drezinin 8-ci yolda işi başa çatmışdır. Yol hərəkət üçün açılır. PD SN
26.VII	10.00	5-ci qəbul-göndərmə yolunda rels başlığı 150 <i>mm</i> -ə qədər qopmaqla sınımışdır. Yol hərəkət üçün bağlanır. 28 №-li yoldəyi-şən 6-cı yol istiqamətində, 30 №-li yoldəyişən isə 4-cü yol istiqamətində bağlanıl-mışdır (və ya bərkidilmişdir) PDB SN	-	-	-	-	-	-	26.VII	10.50	5-ci yolda sınımış rels dəyişdirilmişdir. 28 və 30 №-li yoldəyişənlərdən bərkidicilər çıxarılmışdır. 5-ci yol hərəkət üçün açılır. PD SN

Forma B

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
26.VIII	10.00	I baş yolda yolun 6 <i>sm</i> -ə qədər qaldırılması işləri aparılacaqdır. Verilmiş xəbərdarlığa əsasən iş aparılan yerdə hərəkət sürəti 25 <i>km/saat</i> dan artıq olmamalıdır PD SN							26.VIII	15.00	I baş yolda işlər başa çatmışdır. Xəbərdarlıq ləğv edilmişdir PD SN
26.VIII	10.00	10-cu yolda yolun 6 <i>sm</i> -ə qədər qaldırılması işləri aparılacaqdır. Verilmiş xəbərdarlığa əsasən iş aparılan yerdə hərəkət sürəti 25 <i>km/saat</i> dan artıq olmamalıdır							26.VIII	16.00	10-cu yolda işlər başa çatmışdır. Sürətin məhdudlaşdırılması ləğv edilmişdir PDB SN

Qeyd: Yol distansiyası işçilərinin qeydiyyatından sonra işarəvərmə və rabitə distansiyasının işçiləri "İşarəvərmə, mərkəzləşmə və bloklaşma (İMB) qurğularına texniki xidmət və onların təmiri zamanı qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair Təlimə"yə uyğun olaraq növbəti qeydiyyat aparılır.

**“Yollara, yoldəyişənlərə, İMB, rabitə və kontakt şəbəkəsi qurğularına baxış jurnalı”nda
(DU-46) yol işçilərinin qeydiyyatlarının nümunələri**

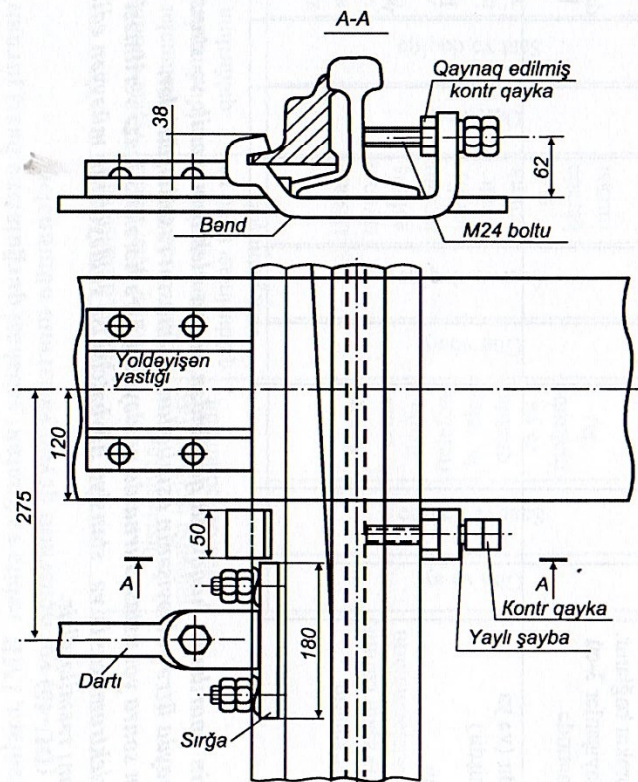
1	Gün və ay	2	3	Baxışın və sınaqların nəticələrinin, habətə aşkar edilmiş nasazlıqların və zədələnmələrin şərh-i	Distansiyanın müvafiq işçisi nə vaxt xəbərdar edilmişdir		Həmin distansiyanın müvafiq işçisi nasazlığın və zədələnmələrin aradan qaldırılması üçün nə vaxt gəlmişdir		Aşkar edilmiş nasazlıqlar və zədələnmələr nə vaxt aradan qaldırılmışdır, onların aradan qaldırılma barədə imza																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
					Gün və ay	Saat və dəqiqə	Xəbər vermə üsulu (telefon-la, teleqramla və ya məktub-la)	Gün və ay	Saat və dəqiqə	Distansiyanın işçisi gəlmiş işçinin qeydi-oxuması barədə imzası	Gün və ay	Saat və dəqiqə	Nasazlığın və zədələnmənin və səbəblərinin təsviri və görülmüş tədbirlərin şərh-i. Aradan qaldırılmanı aparmış işçilərin imzaları və stansiya növbəçisinin qeyd olunan zədələnmənin aradan qaldırılması barədə qeydi.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	</

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
10.1	12.00	10 №-li yoldəyişəndə tiyə dəyişdiriləcəkdir. 10 №-li yoldəyişən üzrə hərəkət bağlanır. 8 və 12 №-li yoldəyişənlər 3-cü yol istiqamətində							10.1	13.00	10 №-li yoldəyişəndə tiyənin dəyişdirilməsi işi başa çatmışdır.
		bağlanmışdır (və ya bərkidilmişdir) PD SN									Yoldəyişən qurğusu üzrə hərəkət açılır. 8 və 12 №-li yoldəyişənlərdən bərkidicilər çıxarılmışdır. PD SN

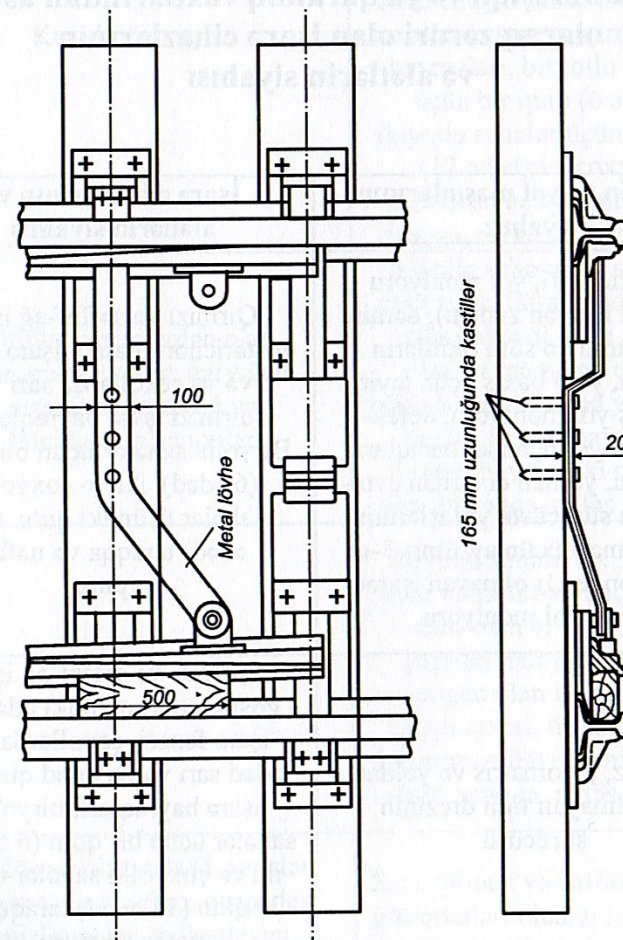
Qeyd. 1. Yol ustasının işlərin aparılması haqqında qeydindən sonra elektromexanik və stansiya növbəçisi müəyyən edilmiş qayda üzrə yoldəyişənin asılıqdan açılmasını rəsmiləşdirirlər.

2. İşlər başa çatdıqdan sonra yol ustası Jurnalda yoldəyişən üzrə hərəkəti icazə verilməsi haqqında qeydiyyat aparır, elektromexanik və stansiya növbəçisi isə yoldəyişənin müəyyən edilmiş qaydada asılığa qoşulmasını rəsmiləşdirir.

Tiyənin çərçivə relsinə bərkidilməsi üçün bənd

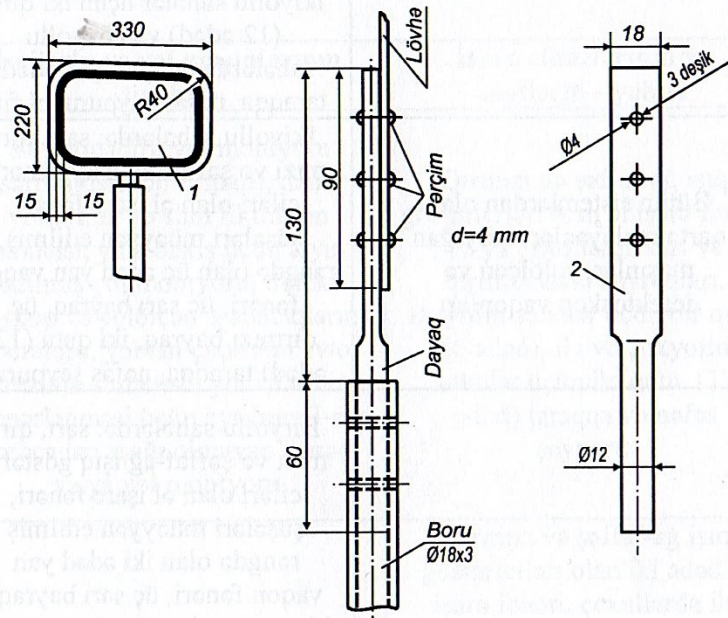

Yoldəyişənlərin tiyələrinin açılma (aralanma) halında bərkidilməsi

Yoldan çıxarılan drezinlər üçün işarə

Lövhənin bərkidilməsi konstruksiyası (yandan görünüşü).

1-lövha. 1,5-2 mm-lik nazik polad təbəqədən və külək təsirinə qarşı lazımi möhkəmliyə malik olan digər materiallardan hazırlanır. Drezin üzərində bərkidilmiş dayaqda bərkidilir. Lövhə, drezin biryollu sahələrdə və ikiyollu sahələrin düzgün olmayan yollarında hərəkət edərkən hər iki tərəfdən qara və ağ haşıyılanmış qırmızı rənglə, drezin ikiyollu sahələrdə düzgün yolla hərəkət edərkən üz tərəfdən qara və ağ haşıyılı ağ rənglə, arxa tərəfdən isə qara və ağ haşıyılı qırmızı rənglə rənglənir.

2-dayaq. Boru və dayaq drezinin rənginə uyğun rənglənir.

Bir nəfərin xidmət etdiyi lokomotivdən istifadə oluna biləcəyi yol maşınlarının və işlərin siyahısı

Sıra № - si	Yol maşınlarının və işlərin adları	Tələblər
1	Özü hərəkət etməyən yolu rixtovkalayan maşınlar	Lokomotiv TİQ-nin 9.9-cu bəndinə uyğun təchiz edilməlidir. Baş konduktor vəzifəsi maşının maşinistinə həvalə edilir. İş prosesində maşından lokomotivin maşinistinə işarələri iş rəhbəri verir. Əgər maşinist işlərin rəhbərinə nisbətən əks tərəfdə (radiusu 1200 m və daha az olan əyrilərdə yollararası tərəfdə, lokomotiv arxası ilə geriye hərəkət etdikdə və digər pis görünmə şəraitində) olarsa, zəruri hallarda iş rəhbəri və lokomotivin maşinisti arasında aralıq təkrarlayıcı (əvəzləyici) işarəçi qoyulur.
2	Lokomotivin dartı gücündən istifadə edən, dəmir yolunda hərəkət edən qirmadaş təmizləyən maşınlar.	
3	“БПО” tipli düzəltmə-döymə-tamamlama maşınları	
4	Elektroballastyorlar	
5	Yol vərdənələri	
6	“TIPCM” tipli relsqaynaqlama yol maşınları	
7	Qollu və portal dəmir yolu kranları	
8	Qarın və buzun hərəkət tərkibinə kranla və əllə yüklənməsi üçün qarıyağan qatarlar	

		Mütləq ikitərəfli radiatorabitə olmalıdır. Manevr hərəkətləri (yerdəyişmələri) üçün konduktor briqadası ayrılır.
--	--	---

Qeyd: 1. Göstərilən ümumi tələblərdən başqa dəmir yolunda işlərin təşkilinin konkret qaydasını nəzərdə tutan yol təlimatı işlənib hazırlanmalıdır.

2. Yol təlimatı əsasında hər yol maşını və hər iş növünə dair yerli təlimatlar hazırlanmalı və təsdiq edilməlidir.

3. İş rəhbərinin və ya digər səlahiyyətli şəxsin lokomotiv maşinistinin kabinəsində aralıq işarəçisi sifətində olmasına icazə verilir.

Drezinlərdən, yol vaqoncuqlarından və digər yola qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidlərindən istifadə edilməsi və onların işarələrlə cəpərlənməsi qaydası

I. Yoldan götürülməyən tipli drezinlər

1.1. Ümumi istifadəli dəmir yollarında konstruksiyası təsdiqlənmiş və ya razılaşdırılmış layihələrə və texniki şərtlərə uyğun olan drezinlər, motovozlar və avtomatrislər (bundan sonra-maşınlar) istismara buraxılır. Nəqliyyat Nazirliyinin icazəsi olmadan onların konstruksiyasına dəyişikliklər etmək qadağandır.

1.2. Digər nazirliklərə və idarələrə məxsus maşınların ümumi istifadəli dəmir yolları ilə hərəkətinə müstəsna hallarda: dəniz yolunun bir hissəsi hüduhdunda və dəmir yolu hüduhdlarında yol rəisinin icazəsilə, həmin icazənin qüvvədə olma müddətini və dövr etmə rayonunu - göstərməklə yol verilir.

Digər nazirliklərin və idarələrin maşınlarının bir neçə dəmir yolu hüduhdlarında hərəkətinə Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən, həmin icazənin qüvvədə olması müddəti və dövr etmə rayonu göstərilməklə, icazə verilir.

1.3. Mənzilə göndərilən maşınlarla qatar kimi baxılır və qatar dispetçerinin icazəsilə stansiya növbətçisi tərəfindən göndərilir.

Onlar başlanğıc stansiyalardan göndərilən zaman stansiya növbətçisi sürücüdə (maşinistdə) aşağıdakı sənədlərin:

idarəetmə hüququna dair şəhadətnamə;
illik texniki-nəzarət baxış aktı, o cümlədən universal qoşqu (və ya xüsusi qoşqu) da qoşqu yükü ilə çıxan halda baxış aktı;

maşının qeydiyyatda olduğu müəssisə tərəfindən verilən rəsmi marşrut vərəqəsi;

digər nazirliklərə və idarələrə məxsus motor-rels nəqliyyatının ümumi istifadəli dəmir yollarında hərəkətinə icazə hüququnun olmasını yoxlayır.

Müəssisəyə məxsus maşının və qoşqu vahidlərinin texniki vəziyyətinin sazlığı qeydiyyatda olduğu stansiyalardan çıxan zaman marşrut vərəqəsində onların istismarına və saxlanılmasına cavabdeh şəxs və ya onu əvəz edən şəxs imzası ilə təsdiqlənir. Digər başlanğıc stansiyalarından çıxdıqda maşınların və qoşqu vahidlərinin texniki vəziyyətinin sazlığı marşrut vərəqəsində sürücünün (maşinistin) imzası ilə təsdiqlənir.

1.4. Motor-rels nəqliyyatı qonşu ayırma məntəqəsinə çatmadan onun arxasınca sənişin qatarını göndərmək **qadağandır**. Yük qatarının qarşısında motor-rels nəqliyyatı hərəkət edən halda yük qatarının lokomotivinin maşinisti bu barədə stansiya növbətçisi və ya qatar dispetçeri tərəfindən xəbərdar edilməlidir.

1.5. Motor-rels nəqliyyatı qəbul-göndərmə yollarında olan zaman stansiya növbətçisi yoldəyişənləri həmin yola giriş imkanını olan vəziyyətə qoymalı, yoldəyişən dəstəklərinə (düymələrinə) qırmızı qalpaqcıqlar asmalı və həmin yolların tutululuğuna diqqətlə nəzarət etməlidir.

1.6. Motor-rels nəqliyyatına qoşulan hərəkət tərkiblərinin və ya qoşqu vahidlərinin sayı pasport göstəricilərindən dərəcə və qoşqu vahidlərində tormoz vasitələri olmasından və rəhbər enişdə hərəkətin icazə verilən sürətindən

asılı olaraq ADDY rəisi tərəfindən müəyyən edilir. Avto-tormozlarla təchiz edilməyən maşınların qoşquda hərəkətinə müstəsna hallarda, lakin iki vahiddən artıq olmamaq şərti ilə icazə verilir. Avtotormozu olmayan maşınlar yüklü qoşqu ilə hərəkət edən zaman öz-özünə açılmadan qoruyan qurğu ilə təchiz edilməlidir.

1.7. Maşınların vaqonlar öndə olmaqla hərəkət etməsi Texniki istismar qaydalarının, işarəvermə Təlimatının və qatarların hərəkəti və manevr işinə dair Təlimatın tələblərinə uyğun həyata keçirilir.

Maşınlar, platformalar və ya qoşqular öndə olmaqla hərəkət zamanı qatarın hərəkət sürəti dəmir yolu rəisi tərəfindən təsdiq edilmiş maşınların mənzillər üzrə yol verilən hərəkət sürətlərinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Maşınların vaqonlar öndə olmaqla hərəkət sürətinin 25 *km/saatdan*, maşında radiatora olduğu halda isə 40 *km/saatdan* artıq olmamasına icazə verilir.

1.8. “ДГК”, “ДГК^у”, “ДГК^у-5” drezinləri, “АГВ”, “АДМ”, “АГВ^М” avtomatrləri, “МПТ-4”, “МПТ-5” motovozları, “МЭС” motovoz-elektrik stansiyaları və onların modifikasiyaları öz hərəkətilə getməklə yanaşı öz oxları üzərində olan yük kimi yük qatarlarının tərkibində qatarların hərəkəti təlimatına, yol maşınlarının hərəkət vəziyyətinə gətirilməsi və müşayiət edilməsi qaydasının texniki göstərişlərinə, “АГВ” montaj avtomatrlərinin yük qatarları tərkibində hərəkəti qaydası haqqında göstərişlərin və drezinlərin, motovozların və avtomatrlərin (yoldan götürülməyən tipli motor-rels nəqliyyatının) istismarı və saxlanılmasına dair təlimatın tələblərinə riayət etməklə göndərilə bilər.

“АГД-1А” (“АГД-1”) avtomatrləri, “ДГК”, “ДГК^у”, “ДГК^у-5”, “АГМС”, “АГМ^у”, “АЛП”, “АС-1”, “АС-

1A", "AC-1M", "ДМ", "ДМ^M", "ДМС", "ДМС^y" drezinləri, "МПТ-4", "МПТ-5", "МК-2/15" motovozları və onların modifikasiyaları öz hərəkətilə getməklə yanaşı dördoxlu platformalarda yol maşınlarının hərəkət vəziyyətinə gətirilməsi və müşayiət edilməsi qaydasına dair Texniki göstərişlərə və yüklərin yüklənməsi və bərkidilməsinə dair Texniki şərtlərə riayət etməklə nəql edilə bilər.

"АГД-1А" ("АГД-1"), "AC-3M", "AC-4" avtomatrilslərini, "АГМС", "АГМ^y", "АЛП", "AC-1", "AC-1A", "AC-1M" drezinlərini, "МК-2/15" motovozlarını və onların modifikasiyalarını ayrıca lokomotivlə yol maşınlarının hərəkət vəziyyətinə gətirilməsi və müşayiət edilməsi qaydasına dair Texniki göstərişlərə riayət etməklə hərəkət etdirməyə icazə verilir.

1.9. "ДГК", "ДГК^y", "ДГК^y"-5 drezinləri, "АГВ", "АДМ", "АГВ^M" avtomatrilsləri, "МПТ-4", "МПТ-5" motovozları, "МЭС" motovoz-elektrik stansiyaları və onların modifikasiyaları itələnməyən yük qatarının tərkibinə sonuncu dördoxlu vaqonun qabağına qoşulur. Bu halda altı və səkkizoxlu yüklü vaqonu qatara quyruq vaqon kimi qoşmaq **qadağandır**. Əgər motor-rels nəqliyyatının göndərilməsi marşrutu üzrə itələnməli sahələr varsa, yuxarıda göstərilən maşınları qatara qoşmaq **qadağandır**. Bu maşınlar platformalara yüklənmiş halda göndərlməlidir.

1.10. Tərkibində "МЭС" motovoz-elektrik stansiyası olan yük qatarının 70 *km/saata* qədər, yan yola getdikdə isə 20 *km/saatdan* artıq olmayan sürətilə hərəkət etməsinə icazə verilir.

1.11. Qatara qoşulmuş maşınların çeşidləmə təpəsindən buraxılmasına **icazə verilmir**.

II. Yola qoyulan və ya götürülən tipli drezinlər

2.1. Yola qoyulan və ya götürülən drezinlərin hərəkəti qatar dispetçerinin əmrinə əsasən, mənzilin bağlanması ilə həyata keçirilir. Bu zaman avtomatik (yarımavtomatik) blokamanın işi dayandırılır və telefonla əlaqə üsulu tətbiq edilir.

Tunelləri və ya böyük körpüləri, habelə mürəkkəb şəraitli planı və profili olan mənzillərdə drezinlərin hərəkəti qaydasını dəmir yolu rəisi müəyyən edir.

Drezinlərin hərəkəti qatarların cədvəli üzrə hərəkətinin pozulmasına səbəb olmamalıdır.

Drezinlər mənzilə göndərilən halda onların hərəkəti haqqında keçid növbətçisinə bildirişin verilməsi qaydası dəmir yolu rəisi tərəfindən müəyyən edilir.

2.2. Drezinlərin mənzili tutmaqla hərəkətinə yol təsərrüfatının məsul işçisinin (vəzifəcə yol briqadirindən aşağı olmamaqla) və ya drezinin tabeliyində olduğu digər xidmətlərin işçilərinin (elektromexanikin və ya kontakt şəbəkəsi rayonu ustasının) sifarişi əsasında qatar dispetçeri tərəfindən icazə verilir.

2.3. Sutkanın qaranlıq vaxtında, habelə duman, leysan (güclü yağış) qar yağması, çovğun və temperatur -50°S-dən aşağı olduqda drezinin mənzilə çıxması qadağandır.

2.4. Drezinlər hərəkət edərkən İşarəvermə Təlimatı ilə nəzərdə tutulan işarələri olmalıdır.

Drezini işarələrsiz yolda qoymaq **qadağandır**.

2.5. Drezinlərin dispetçer mərkəzləşməsi olan sahələrdə hərəkət etməsi qaydasını dəmir yolu rəisi müəyyən edir.

2.6. Drezini müşayiət edən insanların sayı: "ТД-5" drezinləri üçün-ən azı 4 nəfər, "ИД" və "СМ-4" drezinləri üçün-ən azı 2 nəfər olmalıdır.

Drezini müşayiət edən rəhbər yol briqadirindən, elek-

tromexanikdən və ya kontakt şəbəkəsi rayonu ustasından aşağı olmayan işçi ola bilər, onlar olmadıqda isə drezinin sürücüsü böyük təyin edilir.

Yoldan götürülən drezin elə qoyulmalıdır ki, tikintinin yaxınlaşma əndazəsi pozulmasın.

2.7. Əgər stansiyadan göndərilən drezin hər hansı işlərin aparılması üçün mənzildə dayanmalı olarsa, stansiya növbətçisi mənzilin tutulmasına icazə verməklə yanaşı, qatarların hərəkətinə dair bu Təlimatın 8.19-cu bəndinə uyğun xəbərdarlıq verir. Mənzili xəbərdarlıqda göstərilmiş vaxtdan artıq tutmaq **qadağandır**.

2.8. Drezin sürücüsü TİQ-mı, İT, QHT və təhlükəsizlik texnikası qaydalarını bilməsinə dair sınaqdan keçməli (imtahan verməli) və drezini idarə etmək hüququ verən vəsiqəni həmişə yanında saxlamalıdır.

Sürücülərin drezini idarə etmə hüququ olmayan şəxslərə idarə etmək üçün verməsi **qadağandır**.

2.9. Drezin müşayiət edən böyük işçi drezinin və oradakı insanların təhlükəsizliyinə görə cavabdehdir. Onun yanında qatarların hərəkət cədvəli olmalıdır və stansiyadan mənzilə göndərilməzdən öncə öz saatını stansiya növbətçisinin saatı ilə tutuşdurmalı, habelə mənzilə çıxmazdan əvvəl drezinin tam sazlığına əmin olmalı, işarələrin olmasını və yanacaq təminatını yoxlamalıdır.

Drezini müşayiət edən böyük işçinin stansiya növbətçisinin xəbəri olmadan stansiyanın hüdudlarında hərəkət etmək, habelə qatar dispetçerinin əmri və ya müvafiq icazə olmadan mənzilə getmək hüququ yoxdur.

Böyük işçi stansiyaya daxil olarkən xüsusi diqqətlik göstərməlidir.

2.10. Drezinin sürücüsü keçidlərdən, xüsusən də növbətçi işçilər tərəfindən xidmət edilməyən keçidlərdən,

keçərkən və yol işləri aparılan sahələrdə hərəkət edərkən ehtiyatlılığa xüsusi riayət etməlidir.

2.11. Mənzildən stansiyaya gəldikdə drezin müşayiət edən böyük işçi bu barədə dərhal şəxsən və ya telefonla stansiya növbətçisinə məlumat verməli və ondan sonra onun göstərişlərini rəhbər tutmalıdır.

Stansiya növbətçisi drezinin gəlimə vaxtını qatarların hərəkəti jurnalında qeyd etməli və keçidin sonrakı açılması və əsas rabitə vasitələri üzrə qatarların hərəkətinin bərpa edilməsi üçün göndərmə stansiyasının növbətçisinə və qatar dispetçerinə bu barədə xəbər verməlidir.

Əgər drezinin hərəkətinin son məntəqəsi mənzildə yerləşərsə, onda onu yoldan götürdükdən və əndazəni təmin edən məsafəyə qoyulduqdan sonra məsul rəhbər işlərin başa çatması barədə qatar dispetçerinə və ya mənzili məhdudlaşdıran stansiyalardan birinin növbətçisinə bildiriş verir və bunun əsasında qatarların hərəkətinin bərpası həyata keçirilir.

2.12. Drezinin əsas hərəkəti irəli (fərəsi irəlidə) hesab olunur. Geriyə hərəkətə isə müstəsna hal kimi, stansiyalarda manevrlər aparılarkən icazə verilir.

2.13. "ТД-5" drezinin hərəkət sürəti mənzillərdə 50 *km/saatdan*, stansiya yollarında 25 *km/saatdan*, yoldəyişənlər üzərində isə 15 *km/saatdan* artıq olmamalıdır. Görünmə pis olduqda drezinin hərəkət sürəti 25 *km/saatdan* artıq olmamalı, işıqlanma (fərə və arxa qırmızı işarə fənəri) qoşulu olmalıdır.

2.14. Drezinin qoşqu ilə və qoşquların öz aralarında yalnız tipli cihazlarla qoşulmasına icazə verilir və bu drezinlərin quruluşu, onlara baxılması və xidmət edilməsinə dair Təlimata uyğun aparılmalıdır.

Drezini platformalara və vaqonlara qoşmaq **qadağandır**.

2.15. Hərəkət zamanı drezində və ya qoşquda ayaq üstə dayanmaq, bortlarda oturmaq, qoşqudan qoşquya keçmək, onlar tam dayanana qədər drezindən və ya qoşqudan düşmək və onlara minmək, hərəkət vaxtı, habelə dayanacaqlarda drezinə yanacaq doldurduqda siqaret çəkmək **qadağandır**.

2.16. Eyni zamanda drezində gedən insanların sayı: “ТД-5” drezində-6 nəfərdən, yüklü qoşquda-10 nəfərdən artıq olmamalıdır, yüklü qoşquda yalnız qoşqunu tormozlamaq üçün 1 nəfər olmalıdır. Yüklərin bilavasitə drezində daşınmasına **icazə verilmir**.

2.17. Drezinin qoşqu ilə fəhlələri və ya yükləri daşımaq üçün hərəkəti zaman onun işinə ümumi rəhbərliyi, vəzifəsi yol briqdirindən, elektromexanikdən və ya kontakt şəbəkəsi rayonunun ustasından aşağı olmayan işçi həyata keçirməlidir.

Qoşqularda işçilər qrupu daşınan zaman hər qoşquda cavabdeh şəxs-təcrübəli işçi (qrupun böyüyü) ayrılır, o, həmin qoşquda olmalı, qayda-qanuna və orada daşınan insanların təhlükəsizliyinə nəzarət etməlidir.

Qoşqularda tormozlama üçün ayrılmış fəhlə(işçi) olmadıqda drezinin qoşqularla hərəkəti **qadağandır**. Yüklü yüklədikdən sonra tormoz linginin sərbəst hərəkətinə əmin olmaq lazımdır.

Tormoz lingini daşınan yüklə örtmək **qadağandır**.

III. Yol vaqoncuqları və yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidləri

3.1. Yol vaqoncuqları və yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidləri (yola qoyulan və ya götürülən portal kranlar, “ТКБ” arabacıqları, defektoskop və yolölçən arabacıqlar, relslərin dalğavarı yeyilməsini ölçən arabacıq-

lar, moderonlar, relslərin daşınması üçün birsaplı arabacıqlar və onlara oxşarlar) mənzildə olan zaman onlarda aşağıdakılar olmalıdır:

- biryollu və ikiyollu sahələrdə düzgün olmayan yolla hərəkət edən zaman: gündüz hər iki tərəfdən qırmızı rəngə boyanmış düzbucaqlı lövhə (bu Təlimatın 17 №-li əlavəsində göstərilmiş) və ya ağac üzərində açılmış qırmızı bayraq, gecə-öndə və arxada ağac üzərində bərkidilmiş fənərin qırmızı işığı;

- ikiyollu sahələrdə düzgün yolla hərəkət edən zaman: gündüz ön tərəfdən ağ rəngə və arxa tərəfdən qırmızı rəngə boyanmış düzbucaqlı lövhə (bu Təlimatın 17-ci əlavəsi), gecə öndə ağac üzərində bərkidilmiş fənərin şəffaf ağ işığı və arxada qırmızı işığı.

3.2. Mənzildə yol vaqoncuqları, yola qoyulan və ya götürülən portal kranlar, “ТКБ” arabacıqlar, bundan əlavə, həmin vahidlərin hərəkəti ilə eyni zamanda daşınan səyyar və ya qırmızı əl işarələrilə hər iki tərəfdən **B** məsafəsində (bu təlimatın 4.2-ci bəndi) çəpərlənməlidir. Həmin vahidlər pis görünən (hər tərəfə 1000 m-dən az) sahələrdə işləyərkən, habelə onların üzərində ağır yüklər (çarpazlar, relslər, ikidən artıq şpal və s.) daşındıqda qatarlara xəbərdarlıqlar verilməlidir. Xəbərdarlıqların verilməsinə dair sifarişlər 4-cü forma (bu Təlimatın 8 №-li əlavəsi) üzrə verilir.

3.3. İkitəkrəli birrelslə arabacıqlar, relslərin daşınması üçün biroxlu arabacıqlar və onlara oxşar digər yola qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidləri mənzildə işləyən zaman arabacıq üzərində quraşdırılan dayanma işarəsilə çəpərlənir. Görünməsi məhdud olan sahələrdə, habelə ağır yüklər (relslər, ikidən artıq şpal və s.) daşınan zaman qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidlərinin işarələrlə

çərpərlənməsi səyyar dayandırma işarələri ilə çəpərlənən yüklənmiş yol vaqoncuğu kimi və qatarlara xəbərdarlıqlar verilməsi ilə aparılır.

3.4. Defektoskop, yolölçən arabacıqlar, relslərin dalğavari yeyilməsini ölçən arabacıqlar mənzildə işləyərkən arabacığın üzərində qoyulan dayanma işarəsi ilə çəpərlənir. Pis görünən (hər tərəfə 1000 metrədən az) sahələrdə arabacıqlar, bundan əlavə, yol vaqoncuqları kimi hər iki tərəfdən səyyar dayanma işarələri ilə və qatarlara xəbərdarlıqlar verməklə çəpərlənir.

3.5. Yol vaqoncuğu və ya yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidi (yola qoyulan və ya götürülən portal kranlar, "TIKB" arabacıqları, defektoskop və yolölçən arabacıqlar relslərin dalğavari yeyilməsini ölçən arabacıqlar, maderonlar, relslərin daşınması üçün birsaplı arabacıqlar və onlara oxşarlar) stansiyada işləyən zaman gündüz hər iki tərəfdən qırmızı rənglənmiş lövhəyə və ya ağac üzərində qırmızı bayrağa, gecə ağac üzərində bərkidilmiş fənərin öndən və arxadan qırmızı işığına malik olmalıdır. Bu vahidlər, bundan əlavə, hər iki tərəfdən ən azı 50 m məsafədə eyni zamanda vaqoncuğun və ya digər hərəkət vahidinin hərəkətilə daşınan və ya qırmızı əl işarələri ilə çəpərlənməlidir.

3.6. Yol vaqoncuğunun, defektoskop və yolölçən arabacıqların, relslərin dalğavari yeyilməsini ölçən arabacıqların və ya yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidlərinin stansiyada işləməsi yalnız stansiya növbətçisinin razılığı ilə və iş rəhbərinin yollara, yoldəyişən qurğulara, İMB, rabitə və kontakt şəbəkəsi qurğularına Baxış jurnalında qabaqcadan qeydiyyat aparması ilə həyata keçirilə bilər.

3.7. Əgər iki və ya çoxyollu sahələrdə qonşu yolla qarşıdan gələn qatar hərəkət edirsə, onda yol vaqoncuğunu və ya yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidini ön tərəfdən çəpərləyən qırmızı işarə qatar keçənə qədər çıxarılır.

3.8. Yol vaqoncuqlarının, qoyulan və ya götürülən portal kranların, "TIKB" arabacıqlarının və digər qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidlərinin (ikitəkərli birrelslə, biroxlu, yolölçən və defektoskop arabacıqlarının, relslərin dalğavari yeyilməsini ölçən arabacıqların və s.) işi və hərəkəti onların mənzili tutması hüququna dair qatar sənədləri verilmədən həyata keçirilir. Bu işlərə yol briqadiri rəhbərlik edir, ikitəkərli birrelslə və biroxlu arabacıqlara 4-cü dərəcədən aşağı olmayan yol montyoru rəhbərlik edə bilər. Tuneli və ya böyük körpüsü, habelə mürəkkəb planlı və profilli şəraiti olan mənzillərdə yola qoyulan və ya götürülən vahidlərin hərəkət qaydası dəmir yolu rəisi tərəfindən müəyyən edilir.

3.9. Yol vaqoncuqlarının və yola qoyulan və ya götürülən digər vahidlərin işləməsi və hərəkəti qatarların cədvəl üzrə hərəkətinin pozulmasına səbəb olmamalıdır. Bunun təmin edilməsi üçün:

- yol vaqoncuğunu və ya yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidini müşayiət edən böyük işçidə qatarların hərəkət cədvəlindən şıxarış olmalıdır və o, stansiyadan mənzilə göndərməzdən öncə stansiya növbətçisindən qatarların faktiki hərəkəti haqqında məlumatlar almalıdır. Vaqoncuqlar və yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidləri mənzildə saxlanılan zaman və telefon rabitəsi olduqda, onları müşayiət edən böyük işçi mənzilə göndərilərkən stansiya növbətçisindən qatar hərəkətinin vəziyyəti haqqında telefonla məlumat almalıdır;

- yol vaqoncuğunu və ya digər qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidini müşayət edən insanların sayı qatar yaxınlaşan halda onların və yüklərin dərhal götürülməsinə kifayət etməlidir;

- sahədə avtobloklama ilə hərəkət edən vaqoncuqların və yola qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidlərinin izolyasiyalı oxları olmalıdır ki, onlar blok-sahədə olarkən həmin blok-sahəni çəpərləyən svetoforun bağlanmasına səbəb olmasın; həmin vahidləri (onlar dayanacaqda olduqda) izolyasiyaedici calaqlarda yerləşdirmək **qadağandır**;

- zəruri halda yola qoyulan və ya götürülən vahidləri (vaqoncuğu, elektroşurup açarını və s.) yoldan tez götürə biləcək insanlar olmadan onları yolda saxlamaq **qadağandır**;

- yol vaqoncuqları və digər qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidləri yol binalarının yanında kilidlənmiş halda və ya xüsusi binalarda saxlanılmalıdır.

3.10. Qatarların faktiki hərəkəti haqqında stansiya növbətçisindən məlumatlar almadan yol vaqoncuqlarının və yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidlərinin mənzilə çıxması **qadağandır**.

Yol vaqoncuğunun və ya yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidinin telefon rabitəsi olmayan mənzillərdən çıxmasına müstəsna hal kimi, ən zəruri hallarda (sınımış relsin dəyişdirilməsi, yolun yuyulmasının aradan qaldırılması və i.a üçün) göstərilən məlumatların və xəbərdarlıqların verilməsinə dair sifariş olmadan icazə verilir. Bu halda yol vaqoncuğunu və ya digər qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidini müşayət edən vəzifəçə böyük işçi xüsusi sayıqlıq tədbirləri görməlidir, xüsusilə işarəçilərə və yola qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidini müşayət edən işçilərə onların mənzildə işləməsi haqqında qatarlara xəbərdarlıq verilmədiyini bildirməlidir.

3.11. Vaqoncuğun və yola qoyulan və ya götürülən digər vahidlərin işləməsi nəzərdə tutulan gündən bir gün əvvəl yol briqadiri hansı kilometrəldə və hansı saatlarda iş aparılacağı haqqında yol ustasına məlumat verməlidir. Yol ustası zəruri hallarda işin vaxtını və göstərilmiş vahidin hansı kilometrəldə işləyəcəyini bildirməklə xəbərdarlıq verilməsinə dair sifariş, yol briqadirinə isə vaqoncuğun və ya yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidlərinin işləməsinə dair icazə verir.

3.12. Yolun aşkar edilmiş nasazlıqlarının dərhal aradan qaldırılması üçün yol vaqoncuğundan və yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidlərindən xəbərdarlıqlar verilməsinə dair qabaqcadan sifariş olmadan istifadə edilməsinə icazə verilir. Qatar yaxınlaşana qədər qabaqcadan yol vaqoncuğu və yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidləri yoldan götürülməlidir, sürət 120 *km/saatdan* böyük olan sahələrdə isə qatarın keçməsinə 10 *dəqiqə* qalmış yoldan çıxarılmalı və bərkidilməlidir.

Əgər 120 *km/saatdan* böyük sürətli qatarın yaxınlaşmasına 30 *dəqiqədən* az vaxt qalarsa, yol vaqoncuqlarının və yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidlərinin mənzilə getməsi **qadağandır**.

3.13. Yol vaqoncuqlarının və digər qoyulan və ya götürülən hərəkət vahidlərinin gecə, habelə güclü dumanda, qar yağdıqda və çovğunlarda işləməsinə yalnız, müstəsna hallarda, yolun aşkar edilmiş nasazlıqlarının təxirə salınmadan aradan qaldırılması üçün icazə verilir.

3.14. Biroxlu arabacıqla işləyərkən onun yanında ən azı iki yol montyoru olmalıdır, iktəkərli birrelslı arabacıqla işlədikdə isə onun yanında bir yol montyoru ola bilər.

İkiyollu xətlərdə iktəkərli birrelslı arabacığın yoldan tez götürülməsi və daşınan yükün əndazə məsafəsinə uzaqlaş-

dırılması üçün onu çöl (yamac) xətti üzərində dəstəyi yolun oxu tərəfə olmaqla, qoymaq lazımdır.

3.15. Yol vaqoncuqlarını və yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidlərini çəpərləyən işçilər səyyar lövhələrdən, əl bayraqlarından və işarə fənərlərindən əlavə qatarın yaxınlaşması haqqında işarələr verilməsi, habelə əgər tələb olunarsa, qatarların dayandırılması üçün işarələrlə, taraqqlarla və nəfəs şeypurları ilə təchiz edilməlidir.

Qoyulan və ya götürülən vahidlərin hərəkətinə rəhbərlik edən işçilərin əl bayraqları (gecə-işarə fənəri), taraqqları və nəfəs şeypuru olmalıdır.

3.16. Yol vaqoncuğunu yolun üzərinə qoymazdan öncə onun çəpərlənməsi üçün səyyar dayanma işarələrinə malik işçilər qoyulmalıdır. Əgər yerli şəraitə görə işarələr öndə və arxada görünmürsə, onda iş rəhbəri və əsas işarəçilər arasında əlaqə yaratmaq üçün aralıq işarəçiləri qoyulur.

Yol vaqoncuğu dayandıqda, habelə vaqoncuq yoldan götürülmədən qatar yaxınlaşdıqda işarəçilər vaqoncuğun hər iki tərəfində həmin mənzil üçün yol rəisinin müəyyən etdiyi **B** məsafəsində üç taraqqa qoyurlar və birinci taraqqadan vaqoncuq tərəfə 20 metr uzaqlaşaraq qatar tərəfə qırmızı işarə göstərirlər. İşarələri yalnız vaqoncuq götürüldükdən sonra götürmək olar. İşarələrin çıxarılması (götürülməsi) qaydası yol işləri aparıldıqda olduğu kimidir.

3.17. İki və çoxyollu sahələrdə səyyar qırmızı işarələrlə çəpərlənən drezinlərdən başqa yola qoyulan və ya götürülən bütün hərəkət vahidləri, bir qayda olaraq, düzgün olmayan yolla-qatarın hərəkətinə qarşı getməlidirlər.

MÜNDƏRİCAT

1. Ümumi müddəalar.....	3
2. İşlər aparılan yerdə qatarların buraxılma şərtləri və sürətləri.....	7
3. Texniki fasilədə işlərin aparılması və yol maşınlarının tətbiqi qaydası	23
4. Mənzildə işlər aparılan yerlərin çəpərlənməsi qaydası	39
5. Stansiyanın hüdudlarında işlərin aparılması qaydası	65
6. Stansiyalarda işlər aparılan yerlərin çəpərlənməsi qaydası	71
7. Qatarların hərəkəti üçün qəflətən yaranmış maneə yerlərinin çəpərlənməsi qaydası	80
8. Xəbərdarlıqların verilməsi qaydası	86
9. Dəmir yoluna baxış keçirilən zaman baxıcıların, keçid növbətçilərinin və digər işçilərin qatarları qarşılama qaydası	96
10. Yolun üst quruluşu materiallarının yerləşdirilməsi	99
11. Yol işləri aparılan zaman qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə görə məsuliyyət və ona nəzarət. Təmir edilən sahələrin saxlanması.....	103
Əlavə № 1	108
Əlavə № 2	110
Əlavə № 3.....	111
Əlavə № 4	112

Əlavə № 5	113
Əlavə № 61	114
Əlavə № 7	115
Əlavə № 8.....	116
Əlavə № 9	119
Əlavə № 14.....	123
Əlavə № 14	154
Əlavə № 15	155
Əlavə № 16	156
Əlavə № 17	158
Əlavə № 18	159
Əlavə № 19	161
I. Yoldan götürülməyən tipli drezinlər	161
II. Yola qoyulan və ya götürülən tipli drezinlər	165
III. Yol vaqoncuqları və yola qoyulan və ya götürülən digər hərəkət vahidləri.....	168

Çapa imzalanmış: 12.06.2009.

Formatı 60x84 ¹/₁₆.

Fiziki çap vərəqi 11,0

Sifariş № 05.

Sayı 2000 nüsxə.

“RS Poliqraf” MMC-nin mətbəəsində
hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.
